

HAAGS HISTORISCH MUSEUM

MUSEUM DE GEVANGENPOORT

*Jaarstukken
2019*

Stichting Haags Historisch Museum
Den Haag
KvK-nr. 41160091

Haags Historisch Museum
Korte Vijverberg 7
2513 AB Den Haag
tel. 070-3646940
info@haagshistorischmuseum.nl
www.haagshistorischmuseum.nl

Museum de Gevangenpoort
Buitenhof 33
Den Haag
tel. 070-3460861
postadres:
Korte Vijverberg 7
2513 AB Den Haag
info@gevangenpoort.nl
www.gevangenpoort.nl

Jaarstukken 2019

Stichting Haags Historisch Museum

Haags Historisch Museum

Museum de Gevangenpoort

Woord vooraf

Het Haags Historisch Museum (HHM) en het Museum de Gevangenpoort (GP) behoren beide tot de Stichting Haags Historisch Museum (SHHM).

In overeenstemming met de statuten van de Stichting is er slechts sprake van één jaarrekening van de Stichting als geheel.

Het Haags Historisch Museum ontvangt een exploitatiesubsidie van de gemeente Den Haag en het Museum de Gevangenpoort ontvangt een subsidie van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW).

Specifiek voor de gemeente Den Haag is het 'Bestuursverslag Haags Historisch Museum 2019' met bijhorende jaarrekening in de bijlage opgenomen.

Specifiek voor het Ministerie van OCW is het 'Bestuursverslag Museum de Gevangenpoort 2019' met bijhorende jaarrekening in de bijlage opgenomen.

Genoemde subsidiënten kennen ieder voor zich aanvullende bepalingen voor bestuursverslag en jaarrekening. Om aan de verslaggevingsvoorschriften van beiden te voldoen, zijn er verschillen in paragraafopbouw en specifieke informatie per paragraaf.

De Stichting is ingeschreven in het handelsregister onder nr. 41160091.

Adresgegevens:

Museum de Gevangenpoort Buitenhof 33 Den Haag tel. 070-3460861 postadres: Korte Vijverberg 7 2513 AB Den Haag info@gevangenpoort.nl www.gevangenpoort.nl	Haags Historisch Museum Korte Vijverberg 7 2513 AB Den Haag tel. 070-3646940 info@haagshistorischmuseum.nl www.haagshistorischmuseum.nl
---	---

Inhoud

1	Algemeen	2
1.1	Bericht van de Raad van Toezicht en goedkeuring door de Raad van Toezicht.....	2
1.2	Statutaire Doelstelling	2
1.3	Bestuur en toezicht op de organisatie.....	2
1.4	Financiële Uitkomst 2019.....	5
1.5	Korte toelichting op het exploitatieresultaat en voorstel tot resultaatbestemming.....	6
2	Jaarrekening Stichting Haags Historisch Museum.....	8
2.1	Balans per 31 december 2019	8
2.2	Exploitatierekening over 2019	9
2.3	Algemene toelichting en grondslagen van waardering en resultaatbepaling.....	10
2.4	Toelichting op de balans per 31 december 2019	14
2.5	Toelichting op de exploitatierekening over 2019	25
2.6	Wet normering topinkomens	34
2.7	Prestatie gegevens Haags Historisch Museum	36
2.8	Prestatieverantwoording Museum de Gevangenpoort.....	38
3	Overige gegevens	39
3.1	Bepalingen omtrent winstbestemming	39
3.2	Resultaatbestemming	39
3.3	Gebeurtenissen na balansdatum.....	39
3.4	Controleverklaring	40

Bijlagen

1. Bestuursverslag Haags Historisch Museum
2. Financiële verantwoording Haags Historisch Museum
3. Bestuursverslag Museum De Gevangenpoort
4. Financiële verantwoording Museum De Gevangenpoort

1 Algemeen

1.1 Bericht van de Raad van Toezicht en goedkeuring door de Raad van Toezicht

Het Haags Historisch Museum (HHM) en het Museum de Gevangenpoort (GP) hebben voor beide musea dezelfde directie en dezelfde Raad van Toezicht.

De Raad van Toezicht heeft kennis genomen van de jaarrekening 2019 en heeft deze in de vergadering van 24 maart 2020 goedgekeurd. Tevens heeft de Raad hierbij het voorstel van de directie tot resultaatbestemming goedgekeurd.

In deze vergadering heeft de Raad met de directie ook de eventuele consequenties van de Corona-crisis, voor zover die bekend zijn, besproken. De steunmaatregelen die de overheid heeft toegezegd worden hierbij in vertrouwen afgewacht.

1.2 Statutaire Doelstelling

De Stichting heeft ten doel: Het instandhouden, beheren en wetenschappelijk bewerken van de collectie van het Haags Historisch Museum en Museum de Gevangenpoort, alsmede het beheer van de gebouwen Haags Historisch Museum en Museum de Gevangenpoort, waarin de collecties zijn gehuisvest, ten einde nu en in de toekomst, met en door middel van die collectie, in die gebouwen de bezoeker te informeren, te onderwijzen en een visueel genot te schenken.

1.3 Bestuur en toezicht op de organisatie

De Stichting volgt de acht principes van de Governance Code Cultuur 2019. Deze principes zijn in bijgaand kader kort samengevat.

De acht principes van de Governance Code Cultuur 2019 (bron: www.governancecodecultuur.nl)
Waarde scheppen voor en in de samenleving
1. De organisatie realiseert haar maatschappelijke doelstelling door culturele waarde te creëren, over te dragen en/of te bewaren
2. De organisatie past de principes van de Governance Code Cultuur toe en licht toe hoe zij dat heeft gedaan ('pas toe én leg uit'). De organisatie volgt de aanbevelingen op en wijkt daar alleen gemotiveerd van af 'pas toe óf leg uit'.
Integer en rolbewust handelen
3. Bestuurders en toezichthouders zijn onafhankelijk en handelen integer. Zij zijn alert op belangenverstrengeling, vermijden ongewenste belangenverstrengeling en gaan op een transparante en zorgvuldige wijze om met tegenstrijdige belangen.
4. Bestuurders en toezichthouders zijn zich bewust van hun eigen rol en de onderlinge verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en handelen daarnaar.
Zorgvuldig besturen
5. Het bestuur is verantwoordelijk voor de algemene en dagelijkse leiding, het functioneren en de resultaten van de organisatie.
6. Het bestuur gaat zorgvuldig en verantwoord om met de mensen en de middelen van de organisatie.
Goed toezicht uitoefenen
7. De Raad van Toezicht voert zijn toezichthoudende, adviserende en werkgeversrol op een professionele en onafhankelijke wijze uit.
8. De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor zijn samenstelling en waarborgt daarbij deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid.

Raad van Toezichtmodel

De Stichting wordt bestuurd volgens het Raad van Toezichtmodel met een directeur-bestuurder. De Raad van Toezicht heeft als taak toezicht te houden op het beleid van de

directie en op de algemene gang van zaken in de Stichting, en als klankbord, adviseur en ambassadeur op te treden van beide musea. Bij de samenstelling van de Raad van Toezicht is rekening gehouden met de benodigde verscheidenheid in expertises binnen de Raad. Werving voor vacatures in de Raad geschiedt openbaar met inachtneming van de Code Culturele Diversiteit.

Er is een eenkoppige directie en een door de Raad van Toezicht vastgesteld directiereglement. De directeur-bestuurder en de Raad van Toezicht dragen er zorg voor dat recht wordt gedaan aan de afzonderlijke positie van beide musea. In de jaarrekening van de Stichting is voor elk van beide musea een aparte financiële verantwoording opgenomen. Beide musea hebben een eigen jaarverslag en een eigen marketingplan en collectieplan.

Missie, organogram, beloningsbeleid en samenstelling van het bestuur van de Stichting, evenals gegevens over de inschrijving bij de Kamer van Koophandel, de jaarverslagen en financiële jaarstukken van de afgelopen jaren, worden openbaar gemaakt via de websites van beide musea.

Directie

Het belangrijkste thema voor Raad van Toezicht en directie in 2019 was het toekomst bestendig maken van de Stichting Haags Historisch Museum in vervolg op een extern onderzoek, dat een jaar eerder de noodzaak en urgentie van optreden helder in beeld had gebracht. Per 1 januari kwam dhr. T. Vrij de directie hiertoe tijdelijk versterken. Als Directeur Vernieuwing kreeg hij opdracht een lange termijn visie op te stellen voor met name het Haags Historisch Museum, waar de noodzaak van vernieuwing het meest urgent is. Een visie die inmiddels is opgenomen in het Meerjarigbeleidsplan 2021-2024, wat ten behoeve van de subsidieaanvraag voor de nieuwe cultuurplanperiode in november 2019 bij de gemeente Den Haag is ingeleverd.

Medio 2019 gaf directeur-bestuurder dhr. M. van Baalen te kennen na veertien jaar de organisatie te willen verlaten om het realiseren van de vernieuwingsplannen te kunnen overlaten aan een opvolger. In eerste reactie heeft de Raad van Toezicht dhr. Vrij gevraagd en bereid gevonden op te treden als waarnemend directeur. Na het opstellen van een profiel van de nieuwe directeur-bestuurder en evaluatie van het functioneren van dhr. Vrij als Directeur Vernieuwing en als waarnemend directeur heeft de Raad van Toezicht besloten hem per 1 januari 2020 te benoemen tot directeur-bestuurder van de Stichting.

Raad van Toezicht

In het verslagjaar hebben zich de volgende mutaties voorgedaan: afgetreden zijn mevr. S. Alibux, mevr. S. Bak en dhr. J. Schenderling en als nieuwe leden zijn toegetreden mevr. F. van Steekelenburg-van der Stelt en mevr. H. Veldhuizen-van den Berg. Beide nieuwe leden hebben een door medewerkers van het museum georganiseerde introductiemiddag doorlopen.

Op 31 december 2019 bestond de Raad van Toezicht uit de volgende leden:

Naam	Functie	Sinds	Termijn	Einde 1 ^{ste} termijn	Einde 2 ^{de} termijn	Einde 3 ^{de} termijn
dr. E.M. Jacobs	Vz	23-03-'17	1 ^e	23-03-'20	23-03-'23	23-03-'26
prof. mr. Y. Buruma	Lid	25-09-'13	3 ^e	--	--	25-09-'22
dr. M.J.S. Spierts	Lid	23-03-'17	1 ^e	23-03-'20	23-03-'23	23-03-'26
drs. J.I.G.J. Jeurissen	Lid	23-03-'17	1 ^e	23-03-'20	23-03-'23	23-03-'26
drs. F.C. van Steekelenburg - van der Stelt	Lid	15-05-'19	1 ^e	15-05-'23	15-05-'27	nvt. ^x
drs. H.E. Veldhuizen-van den Berg	Lid	15-05-'19	1 ^e	15-05-'23	15-05-'27	nvt. ^x

^xPer 1-1-2019 staat Code Cultural Governance nog slechts 2 termijnen toe van elk maximaal 4 jaar (was 3x3 jaar).

De profielschets en het rooster van aftreden van de Raad van Toezicht staan op de websites

vermeld. Alle leden van de Raad van Toezicht verrichten hun werkzaamheden onbezoldigd en de beloning van de directie valt onder de WNT-normering.

In 2019 kwam de Raad zes keer in reguliere vergadering bijeen. In lijn met de Governance Code Cultuur waren de vernieuwings- en (meerjarige) beleidsplannen, financiën (begrotingen en financiële voortgangsrapportages, vaststelling van de jaarstukken, accountantevaluatie), bedrijfsmatige risico's en het functioneren van de organisatie onderwerp van overleg met de directeuren M. van Baalen en T. Vrij. Bij begrotingszaken nam tevens hoofd Financiën mevr. M. Tacoma deel aan het overleg. Accountant H. Spaans was aanwezig bij het vaststellen van de jaarrekening 2018.

Daarnaast vergaderde de Raad van Toezicht vier keer in besloten kring. Aan de orde waren het vertrek, de waarneming en opvolging van de directeur-bestuurder als ook een evaluatie van het functioneren van de Raad, zowel intern als in samenwerking met de directie.

RvT-leden Jeurissen en Schenderling en vanaf medio oktober 2019 Jeurissen en Veldhuizen-van den Berg adviseren als Audit-commissie de RvT over alle financiële onderwerpen, op basis van een formele bespreking van relevante stukken met de directie en het hoofd Financiën.

In augustus volgde de Raad het advies van de Audit-commissie om de samenwerking met accountant H. Spaans een jaar te verlengen, ondanks het voornemen na een periode van twaalf jaar van accountant te wisselen (binnen het kantoor Helder Controle). Reden voor verlenging was het aangekondigde vertrek van zowel de directeur-bestuurder van de Stichting als de controleleider van het accountantsbureau die de feitelijke controle uitvoerde. Wanneer ook een nieuwe hoofdaccountant zou aantreden, zou alle specifieke kennis en ervaring ontbreken, die de controle van de complexe dubbeladministratie en verantwoording van twee musea binnen één Stichting eist.

De leden van de Raad van Toezicht en de directie vervulden in 2019 de volgende relevante (neven)functies:

Naam	(Neven)functie
dr. E. M. Jacobs	Zelfstandig ondernemer, actief als consultant, bestuurder en onderzoeker in de cultureel erfgoed sector. Nevenfuncties: commissaris Vaderlandsch Fonds ter Aanmoediging van 's-Lands Zeedienst, voorzitter Vrienden Universiteitsbibliotheken Leiden, bestuurslid Vereniging Nederlandsch Historisch Scheepvaart Museum Amsterdam (tot medio mei 2019), bestuurslid Stichting Fellowships Scheepvaartmuseum Amsterdam (tot medio mei 2019), bestuurslid Stichting Leerstoel Zeegeschiedenis Universiteit Leiden (tot medio mei 2019) en lid Registratiecommissie Museumregister Nederland.
prof. mr. Y. Buruma	Raadsheer in de Hoge Raad der Nederlanden. Nevenfuncties: hoogleraar Rechtsstaat aan de Radboud Universiteit, lid-jurist Centraal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg, redacteur Nederlands Juristenblad, lid bestuur Rechters voor Rechters, lid bestuur Stichting Maatschappij en Veiligheid.
dr. M.J.S. Spierts	Zelfstandig onderzoeker en publicist op het gebied van sociaal werk, educatie en cultuur. Geen relevante nevenfuncties in 2019.
drs. J.I.G.J. Jeurissen	Strategisch adviseur/plaatsvervangend directeur van de directie Koninkrijksrelaties bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Geen relevante nevenfuncties in 2019.
drs. F.C. van Steekelenburg - van der Stelt	Vestigingsdirecteur Mariniersmuseum te Rotterdam. Nevenfuncties: Lid van RvT van de Stichting Help onze jongens thuishouden, bestuurslid van ICOM Nederland
drs. H.E. Veldhuizen-van den Berg	Director Brand, Marketing and Communication ANWB. Nevenfuncties: Geen relevante nevenfuncties in 2019.
M.J.J.L.H. van Baalen	Nevenfuncties: Voorzitter van de Stichting Europees Erfgoed Atlantikwall, bestuurslid Stichting Binnenstad Den Haag, bestuurslid Stichting Haagse Historie en Erfgoed, secretaris van het Sebastiaan Genootschap, secretaris van de Stichting Steunfonds

	SHHM, adviseur van het bestuur van het Oranjehotel, voorzitter van de Stichting tot behoud van het kunstwerk 'Reconstructie Teniersstraat'.
Drs. T.P. Vrij	Nevenfuncties: Consultant, trainer en coach bij Vrij & Visie bv, gastdocent bij de ErfgoedAcademie, voorzitter van de Stichting Blommeland (Stichting stimuleert het uitgeven van lokale historische boeken).

Situaties van ongewenste belangenverstrengeling of tegenstrijdig belang tussen Raad van Toezicht en directie enerzijds en Stichting anderzijds hebben zich in dit verslagjaar niet voorgedaan.

De directie streeft goed werkgeverschap na en vult dat o.a. in met:

- het toepassen van de arbeidsvoorwaarden op basis van de Haagse Ambtenaren CAO CAR-UWO.
- het toepassen van de Fair Pay Code bij medewerkers die niet in vaste dienst zijn.
- het toepassen van de Code Culturele Diversiteit bij vacatures.
- twee medewerkers treden op als onafhankelijk vertrouwenspersoon. Bij hen kunnen medewerkers vermoedens van misstanden en onregelmatigheden zonder risico voor hun positie melden.

Vanwege de kleine omvang van de organisatie is in het verleden nooit overgegaan tot de oprichting van een personeelsvertegenwoordiging (PVT). Omdat directie en de Raad van Toezicht een groot belang hechten aan een transparante en open cultuur en een formele personeelsvertegenwoordiging daar als een onderdeel van zien, is eind 2019 een oproep gedaan aan de medewerkers een PVT op te richten.

Met de twee belangrijkste externe stakeholders -het Rijk (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) voor Museum de Gevangenpoort en de Gemeente Den Haag (afdeling Cultuur) voor het Haags Historisch Museum- heeft de directie, via de vertegenwoordigers van beide subsidiënten, enkele keren per jaar formeel en informeel overleg over het reilen en zeilen van beide musea.

Een uitgebreide risico-analyse op o.a. de onderwerpen governance, strategie, financiën, processen, personeel en ICT is medio 2019 door de directie gemaakt en uitvoerig met de Raad van Toezicht besproken. Risico's met een hoge impact zijn van mitigerende maatregelen voorzien.

1.4 Financiële Uitkomst 2019

De exploitatie voor de gezamenlijke musea geeft het volgende beeld over 2019:

	Uitkomst 2019	Begroting 2019	Uitkomst 2018
Directe en indirecte opbrengsten	€ 738.947	€ 704.550	€ 697.283
Bijdragen uit private middelen	€ 78.500	€ 142.200	€ 143.289
Structurele subsidie Ministerie van OCW voor GP	€ 501.100	€ 487.940	€ 487.940
Structurele subsidie Gemeente Den Haag voor HHM	€ 1.795.225	€ 1.763.015	€ 1.763.015
Incidentele subsidies en bijdragen uit publieke middelen	€ 124.750	€ -	€ 14.251
Baten	€ 3.238.522	€ 3.097.705	€ 3.105.778
Lasten	€ 3.307.858	€ 3.096.015	€ 3.152.785
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	€ -69.336	€ 1.690	€ -47.007
Rentebaten en -lasten	€ 1.950	€ 100	€ 105
Mutatie aankoopfonds HHM/GP	€ -14.646	€ -35.000	€ -24.749
Exploitatieresultaat	€ -82.032	€ -33.210	€ -71.651
Het exploitatieresultaat bestaat uit:			
- Haags Historisch Museum	€ -62.800	€ -	€ 1.072
- Museum De Gevangenpoort	€ -19.232	€ -33.210	€ -72.723
	€ -82.032	€ -33.210	€ -71.651
Voorstel resultaatbestemming:			
HHM Resultaat	€ -62.800	€ -	€ 1.072
Mutaties bestemmingsreserves:			
Onttrekking bestemmingsreserve restauratieprojecten	€ 14.700	€ -	€ 24.000
Onttrekking/ vorming bestemmingsreserve museale vernieuwing HHM	€ 3.750	€ -	€ -25.000
Ten laste van resp. ten gunste van de algemene reserve HHM	€ -44.350	€ -	€ 72
GP Resultaat	€ -19.232	€ -33.210	€ -72.723
Onttrekking aan bestemmingsfonds OCW 2017-2020	€ -	€ 8.967	€ 21.492
Ten laste van de algemene reserve GP	€ -19.232	€ -24.243	€ -51.231

In de afzonderlijke hoofdstukken en bijlagen van deze jaarstukken zijn de baten en lasten evenals de balansposten nader gespecificeerd.

1.5 Korte toelichting op het exploitatieresultaat en voorstel tot resultaatbestemming

Het Haags Historisch Museum sluit het jaar 2019 af met een negatief resultaat ad € 62.800. De oorzaak hiervoor is grotendeels een eenmalige onkostenpost a.g.v. het vertrek van de directeur-bestuurder en de inhuur van de waarnemend directeur.

Het museum beschikte over een tweetal bestemmingsreserves voor de collectie. Deze collectie is eigendom van de gemeente; het museum draagt zorg voor behoud en beheer.

De bestemmingsreserve restauraties is ingesteld om het Haags Historisch Museum in staat te stellen om planmatiger om te gaan met het structurele beheer van de gemeentelijke collectie. De gemeente Den Haag heeft toestemming verleend om deze reserve voor een bedrag van maximaal € 60.000 aan te houden tot 31 december 2022.

Evenals in eerdere jaren, heeft het museum in 2019 enkele topstukken uit de collectie laten restaureren. De meest in het oog springende daarvan betreft het 'Doodsbedportret van een kindje', geschilderd door A. van Ravesteyn uit 1628. Dit aangrijpende portret was een van de pronkstukken in de tentoonstelling *Glans, glorie en misère. De Gouden eeuw in Den Haag* in het Haags Historisch Museum.

In verband met de kosten van deze en andere restauraties uitgevoerd in 2019, wordt in het voorstel tot resultaatbestemming een bedrag onttrokken aan de bestemmingsreserve.

Het museum had over het jaar 2018 een bedrag van € 25.000 gedoteerd aan een nieuw te vormen bestemmingsreserve museale vernieuwing. Omdat de lasten in 2019 voor het grootste

gedeelte konden worden gedekt uit bijdragen en het vernieuwingsproces ook in 2020 doorloopt, doet het museum een voorstel om in de resultaatbestemming slechts € 3.750 aan de bestemmingsreserve te onttrekken. Hierdoor blijft ten behoeve van het vernieuwingsproces een bedrag van € 21.250 over.

Museum de Gevangenpoort had in 2019 een exploitatietekort van € 33.210 begroot. Het jaar werd uiteindelijk afgesloten met een negatief resultaat ad € 19.232.

Medio 2019 leek dit tekort veel hoger uit te pakken, met als oorzaken hogere beveiligingskosten, tegenvallende entree-inkomsten en eenmalige onkosten a.g.v. het vertrek van de directeur-bestuurder. Het verlies hebben we weten te beperken dankzij een forse eenmalige correctie op onze energienota én door een forse verhoging van de ticketprijzen in het najaar. Gelukkig had deze laatste interventie geen nadelig effect op de bezoekersaantallen.

Het voorstel voor resultaatbestemming is om een bedrag van € 19.232 te onttrekken aan de algemene reserve van de Gevangenpoort.

Den Haag, 24 maart 2020

T. P. Vrij
Algemeen directeur Stichting Haags Historisch Museum

2 Jaarrekening Stichting Haags Historisch Museum

2.1 Balans per 31 december 2019

(na verwerking van de resultaatbestemming)

	2019	2018
<u>Actief</u>		
VASTE ACTIVA		
Materiele vaste activa	230.247	208.171
VLOTTENDE ACTIVA		
Onderhanden projecten	23.757	68.515
Vorraden	13.229	9.357
Vorderingen	487.620	226.601
Liquide middelen	1.134.268	1.006.509
Totaal vlottende activa	1.658.874	1.310.982
Totaal activa	1.889.121	1.519.153
<u>Passief</u>		
EIGEN VERMOGEN		
- Algemene reserve Haags Historisch Museum	295.482	339.832
- Algemene reserve Museum de Gevangenpoort	151.423	170.655
- Bestemmingsreserves Haags Historisch Museum	52.550	71.000
- Bestemmingsfonds OCW Museum de Gevangenpoort	-	-
	499.455	581.487
AANKOOPFONDS	135.665	121.039
VOORZIENINGEN		
- Groot onderhoud gebouwen en installaties Gevangenpoort	235.627	161.713
- Voorziening Meerjaren Onderhoudsplanung huurderslasten HHM	134.498	112.855
- Overige voorzieningen	169.282	120.595
	539.407	395.163
LANGLOPENDE SCHULDEN	-	-
KORTLOPENDE SCHULDEN	714.594	421.464
Totaal passiva	1.889.121	1.519.153

2.2 Exploitatierekening over 2019

	Uitkomst 2019	Begroting 2019	Uitkomst 2018
BATEN			
Directe opbrengsten:			
Publieksinkomsten binnenland			
- waarvan kaartverkoop	561.242	549.650	521.077
- waarvan overige publieksinkomsten	70.194	73.800	69.389
Totaal publieksinkomsten binnenland	631.436	623.450	590.466
Sponsorinkomsten (niet in natura)	-	1.500	-
Overige inkomsten	24.790	12.600	25.046
Totaal directe opbrengsten	656.226	637.550	615.512
Indirecte opbrengsten	82.721	67.000	81.771
Bijdragen uit private middelen			
- particulieren incl. vriendenverenigingen	1.200	1.500	1.500
- bedrijven	5.000	15.000	13.750
- private fondsen	72.300	125.700	128.039
Totaal bijdragen uit private middelen	78.500	142.200	143.289
Totaal opbrengsten	817.447	846.750	840.572
Structurele subsidie Min OCW	501.100	487.940	487.940
Meerjarige subsidie gemeente Den Haag	1.795.225	1.763.015	1.763.015
Incidentele subsidies en bijdragen uit publieke middelen	124.750	-	14.251
Totaal subsidies	2.421.075	2.250.955	2.265.206
TOTAAL BATEN	3.238.522	3.097.705	3.105.778
LASTEN			
Salarislasten	1.955.775	1.718.178	1.778.752
Huisvestingslasten	357.559	403.286	412.187
Afschrijvingen	38.106	41.200	35.390
Aankopen	18.775	-	28.700
Overige lasten	937.663	933.351	897.756
TOTAAL LASTEN	3.307.878	3.096.015	3.152.785
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	-69.356	1.690	-47.007
Rentebaten	1.950	100	105
Rentelasten	-	-	-
Mutatie aankoopfonds	-14.626	-35.000	-24.749
EXPLOITATIERESULTAAT	-82.032	-33.210	-71.651
VOORSTEL RESULTAATBESTEMMING:			
Exploitatieresultaat	-82.032	-33.210	-71.651
Saldo mutatie bestemmingsreserves HHM	18.450	-	-1.000
Ottrekking aan bestemmingsfonds OCW GP	-	8.967	21.492
Ten laste van de algemene reserves	-63.582	-24.243	-51.159

2.3 Algemene toelichting en grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening is opgemaakt in euro's volgens de richtlijnen van de subsidiegevers van de musea: de gemeente Den Haag en het Ministerie van OCW. Voorts is zoveel als mogelijk verantwoord in overeenstemming met de bepalingen van titel 9 Boek 2 BW, hoewel de Stichting Haags Historisch Museum niet is onderworpen aan deze bepalingen. Dit laatste betekent onder andere het zo veel mogelijk volgen van de Richtlijn 640 'Organisaties zonder winststreven'.

De jaarrekening is samengesteld uit de verantwoordingen van het Haags Historisch Museum (HHM) en van het Museum de Gevangenpoort (GP). Beide musea behoren tot de Stichting Haags Historisch Museum (SHHM).

In overeenstemming met de statuten van de stichting is er slechts sprake van één jaarrekening van de Stichting als geheel. Dientengevolge zijn toelichtingen en overige gegevens voor de Stichting als geheel opgenomen.

In de jaarrekening is als grondslag voor waardering en resultaatbepaling de historische uitgaafprijs gehanteerd.

Activa en passiva zijn, tenzij anders vermeld, opgenomen tegen nominale waarde. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Ten aanzien van de **museale collecties** geldt het volgende: het eigendom van de collecties berust bij het Rijk (voor Museum de Gevangenpoort) en bij de gemeente Den Haag (voor het Haags Historisch Museum). De stichting beheert de collecties in overeenstemming met daartoe afgesloten overeenkomsten. Bovendien heeft de stichting een instandhoudingsplicht ten aanzien van de museale objecten. De collecties zijn niet opgenomen op de balans.

De beheerovereenkomst met de Gemeente Den Haag inzake de collectie van het Haags Historisch Museum is afgesloten op 1 april 1997 voor een duur van tenminste 30 jaar.

Het ministerie van OCW heeft in maart 2016 de stichting voor onbepaalde tijd belast met de zorg voor het beheer van de museale cultuurgoederen van de Staat, die Museum de Gevangenpoort nu beheert (brief met kenmerk 909733). In het kader van de stelselherziening was de vorige beheerovereenkomst met het Rijk betreffende de collectie per 1-1-2017 beëindigd. Met ingang van 2017 heeft de minister in het kader van de Erfgoedwet een subsidie toegekend voor de beheeractiviteiten, waaronder een vergoeding voor beheer van de collectie. Deze subsidie dient jaarlijks te worden aangevraagd en verantwoord.

Verplichtingen verbonden aan de exploitatiesubsidies

De gemeente Den Haag heeft de exploitatiesubsidie aan het Haags Historisch Museum voor 2019 verleend met daaraan verbonden bepaalde verplichtingen. De belangrijkste hiervan zijn:

- uitvoering geven aan het collectieplan en zorgdragen voor de in beheer gegeven gemeentelijke collecties
- het actueel houden van de museumregistratie en het uitvoeren van acties die voortkomen uit de rapportages van het Erfgoedhuis Zuid-Holland
- organiseren van 4 nieuwe tijdelijke tentoonstellingen waarvan bij voorkeur een op een laagdrempelige locatie anders dan het museum

- behalen van een bezoekersaantal van ca. 35.000
- alert blijven op mogelijkheden om het Haagse erfgoed digitaal of fysiek te presenteren in samenwerking met het Haags Gemeentearchief, Monumentenzorg en Archeologie
- t.a.v. het Netwerk Erfgoed Migranten:
 - onder meer het organiseren van 4 netwerkbijeenkomsten;
 - het organiseren van toegankelijke tentoonstellingen dan wel het presenteren van andere activiteiten over geschiedenis en erfgoed van Haagse migranten;
 - dit doen in samenwerking met partners in het Netwerk en daarbij de samenwerking en positie van de partners versterken, relevante ontwikkelingen op dit gebied volgen, de naamsbekendheid van het Netwerk bevorderen en het borgen van de resultaten van de netwerkactiviteiten stimuleren;
 - de activiteiten ten behoeve van het Netwerk en de bijdrage vanuit het Programma Integratie separaat verantwoorden in de inhoudelijke en financiële verslaglegging
- met lessen/activiteiten ca. 3.000 leerlingen in het primair onderwijs in Den Haag bereiken en ca. 500 in het voortgezet onderwijs
- inspanningen leveren op het gebied van cultuuronderwijs conform de doelstellingen uit de Nota Cultuureducatie 2017.

Het Ministerie van OCW heeft de BIS-subsidie voor Museum de Gevangenpoort verleend onder vaststelling van zgn. prestatieafspraken over o.a. bezoekersaantal. Deze afspraken worden schematisch weergegeven in paragraaf 3.7 (prestatieverantwoording Museum de Gevangenpoort).

Om te voldoen aan de eis van de subsidiegevers voor een functionele resp. specifieke categoriale indeling met functionele uitsplitsing van de exploitatierekening, zijn in de bijlagen afzonderlijke exploitatierekeningen van Haags Historisch Museum en Museum de Gevangenpoort opgenomen. In de jaarrekening wordt voor de stichting als geheel de categoriale exploitatierekening gepresenteerd volgens het categoriale model van het Ministerie van OCW.

In deze jaarrekening heeft een herrubricering plaatsgevonden van de huisvestingslasten (ook voor de vergelijkende cijfers). In vorige jaren was er een afzonderlijke rubriek huur. De overige huisvestingslasten werden verantwoord onder algemeen beheer. Om aan te sluiten op de categoriale indeling in die van het Handboek Verantwoording cultuursubsidies Instellingen 2017-2020 van het ministerie van OCW, is de rubriek huur vervangen door de rubriek huisvestingslasten. Hiermee heeft een verschuiving plaatsgevonden ten opzichte van het model dat de Stichting in voorgaande jaren hanteerde.

Begroting

Voor het Haags Historisch Museum is uitgegaan van de jaarbegroting 2019, goedgekeurd door de Raad van Toezicht op 27 september 2018.

Bij het opstellen van de begroting voor het Haags Historisch Museum kon nog geen rekening worden gehouden met onttrekkingen aan de bestemmingsreserve voor restauraties. Hetzelfde geldt voor de bestemmingsreserve museale vernieuwing, deze is pas gevormd bij het afsluiten van het boekjaar 2018. Om deze reden zijn onttrekkingen aan de reserves niet in de begroting opgenomen.

Voor de Gevangenpoort is uitgegaan van de jaarbegroting 2019, goedgekeurd in de vergadering van de Raad van Toezicht op 27 november 2018. Dit was een actualisering van de jaarschijf 2019 in de meerjarenbegroting 2017-2020. De jaarbegroting 2019 sluit op een negatief resultaat ad - € 33.210, deels terug te voeren op begrote incidentele lasten in 2019 voor o.a.

het opstellen van een meerjarenbeleidsplan.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs verminderd met de afschrijvingen volgens vaste percentages van de aanschafwaarden. De afschrijvingspercentages zijn vastgesteld op basis van de verwachte economische gebruiksduur. Er wordt afgeschreven in het jaar volgend op het jaar van ingebruikneming. De jaarlijkse afschrijvingen zijn voor:

- vaste inrichting Haags Historisch Museum	20%
- installaties (beide musea)	10%-20%
- automatiseringsapparatuur (beide musea)	20%-33,3%
- overige inventarissen en depotinrichting (beide musea)	5%-20%

Aanschaffingen voor de museale collectie worden niet geactiveerd (zie hierboven).

Onderhanden projecten

Als onderhanden projecten zijn uitgaven voor tijdelijke tentoonstellingen en (educatieve) activiteiten verantwoord die over de jaargrens heenlopen.

De onderhanden projecten zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs onder aftrek van verkregen bijdragen. Uitgaven en bijdragen worden naar rato van de voortgang van het project c.q. de looptijd van de tentoonstelling als lasten resp. baten aan het resultaat toegerekend. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Onder de vlottende activa zijn de projecten opgenomen waarvan de uitgaven per balansdatum voorlopen op de bijdragen. Onder de kortlopende schulden zijn de projecten opgenomen waarvan de bijdragen per balansdatum voorlopen op de uitgaven.

Voorraden

De winkelvoorraad is gewaardeerd tegen laatst bekende inkoopprijs of, indien lager, de verkoopprijs. Op de voorraad is een voorziening voor incurante artikelen in mindering gebracht. Een artikel is incurant wanneer de omloopsnelheid beneden de 20% komt, of wanneer er sprake is van een publicatie bij een tentoonstelling die inmiddels is afgelopen.

Voorzieningen

Voor de grondslagen die hiervoor zijn gehanteerd wordt verwezen naar de specifieke toelichting op de betreffende voorzieningen.

Schulden

De schulden worden opgenomen voor de nominale waarde. Voor de berekeningsmethode van de verplichting voor niet opgenomen vakantiedagen wordt verwezen naar de toelichting.

Subsidies

In de jaarrekening zijn project- en exploitatiesubsidies als baten verwerkt, welke pas na afloop van het project, het boekjaar respectievelijk de cultuurnotaperiode definitief worden vastgesteld.

De richtlijnen voor de verantwoording van subsidies van de gemeente Den Haag vermelden, onder verwijzing naar artikel 22 van de ASV (Algemene Subsidieverordening Den Haag 2014) dat de gemeente, op basis van een door de instelling gedane aanvraag, kan besluiten dat een eventueel positief exploitatieresultaat geheel of gedeeltelijk kan worden behouden door de instelling en mag worden toegevoegd aan reserve(s) of bestemmingsfonds(en).

Voor het vormen van en doteren aan een reserve – ook aan de algemene reserve – of

bestemmingsfonds moet schriftelijk en expliciet toestemming worden gevraagd aan het college van burgemeester en wethouders. Een verzoek daartoe dient onderbouwd te worden met een motivering. (Zie de Subsidieverlening 2019 volgens het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 'Ruimte voor de spelende mens' kenmerk ABBA/VL/17945 d.d. 9-1-2019, bijlage Inrichting Jaarrekening 2019).

Museum de Gevangenpoort ontvangt subsidie van het ministerie van OCW. Dit betreft subsidie Erfgoedwet die jaarlijks wordt toegekend en vastgesteld. Het ministerie verstrekt daarnaast een subsidie in de basis infrastructuur (BIS). De Bis-subsidie is een vierjaarlijkse subsidie, deze wordt na afloop van de cultuurnotaperiode 2017-2020 vastgesteld.

Ten aanzien van resultaatbestemming waren regels van kracht omtrent dotatie aan bestemmingsfonds OCW en bestemmingsfonds OCW collectie. Eind 2019 is de nieuwe BIS-regeling in werking getreden (Staatscourant 11 november 2019). Hiermee zijn de voorschriften voor BIS-instellingen over bestemmingsfondsen OCW vervallen (zie Brief inzake Jaarverantwoording 2018 d.d. 23-12-2019, ref. 7887729)

Bijdragen in natura

In de jaarrekening zijn bijdragen in natura vooralsnog niet gekapitaliseerd. De stichting maakt gebruik van bijdragen in natura, vooral in de vorm van vrijwilligerswerk, free publicity en resultaten van wetenschappelijk onderzoek die voortvloeien uit samenwerking met derden.

2.4 Toelichting op de balans per 31 december 2019

Materiële vaste activa

	Vaste inrichting	Installaties en apparatuur	Inventarissen/ automatisering/ depotinrichting	Totaal
Historische kostprijs per 01-01-2019	752.487	354.203	376.759	1.483.449
Bijdragen derden per 01-01-2019	-666.790	-7.750	-28.293	-702.833
Cumulatieve afschrijvingen per 01-01-2019	-78.894	-286.523	-207.028	-572.445
Boekwaarde per 01-01-2019	6.803	59.930	141.438	208.171
Investerings	947	22.177	37.060	60.184
Bijdragen derden	-	-	-	-
Desinvesteringen				
- Aanschafwaarde	-	-9.414	-34.306	-43.720
- Cumulatieve afschrijving	-	9.414	34.306	43.720
Afschrijvingen	-2.436	-13.625	-22.047	-38.108
Boekwaarde per 31-12-2019	5.314	68.482	156.451	230.247
Cumulatieve afschrijvingen	81.330	290.734	194.769	566.833
Cumulatieve bijdrage derden per 31-12-2019	666.790	7.750	28.293	702.833
Historische kostprijs per 31-12-2019	753.434	366.966	379.513	1.499.913

De boekwaarde van € 5.314 van de vaste inrichting betreft het Haags Historisch Museum (2018: € 6.803).

De installaties betreffen voor een boekwaarde van € 31.821 (2018: € 20.158) het Haags Historisch Museum.

De installaties betreffen voor een boekwaarde van € 36.661 (2018: € 39.772) Museum de Gevangenpoort.

De inventarissen, automatiseringsapparatuur en depotinrichting hebben voor een boekwaarde van € 127.272 (2018: € 120.846) betrekking op het Haags Historisch Museum en voor een boekwaarde van € 29.179 (2018: € 20.592) op Museum de Gevangenpoort.

De Stichting Haags Historisch Museum is als huurder van de museumgebouwen economisch eigenaar van investeringen in de gebouwen. Het juridisch eigendom van deze investeringen berust bij de eigenaren van de gebouwen.

Flottende activa

Onderhanden projecten

Onder de vlottende activa zijn de projecten opgenomen, waarvan de uitgaven per balansdatum voorlopen op de bijdragen (van derden en uit het ten laste brengen van het resultaat).

De post onderhanden projecten betreft per 31-12-2019 de volgende projecten van het HHM:

	31-12-2019	31-12-2018
- Vaste opstelling Typisch Haags	-	13.550
- Tentoonstelling Johan van Oldenbarnevelt	-	54.965
- Tentoonstelling Nooit Gebouwd Den Haag	23.757	-
	<u>23.757</u>	<u>68.515</u>

Voorraden

De voorraden betreffen voorraden van de museumwinkels op de beide locaties. De voorziening incurante artikelen wordt bepaald op basis van de omloopsnelheid. Publicaties behorend bij een tentoonstelling die inmiddels is afgelopen, worden voorzien als incurant. De relatief grote post voorziening incurante artikelen heeft grotendeels betrekking op de eigen publicaties, die betrekking hebben op de vaste collectie, die feitelijk altijd te zien zal zijn.

	31-12-2019	31-12-2018
Bedrag van de voorraad	49.690	49.805
Af: voorziening incurante artikelen	-36.461	-40.448
Boekwaarde	<u>13.229</u>	<u>9.357</u>

Vorderingen

De vorderingen zijn opgenomen tegen nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor mogelijke oninbaarheid.

In de post nog te ontvangen projectbijdragen (anders dan van Gemeente Den Haag) is € 202.000 opgenomen ten behoeve van Museum de Gevangenpoort ten behoeve van de uitvoering van project de Nieuwe Poort m.i.v. 2020.

	31-12-2019	31-12-2018
<i>Deze bestaan uit:</i>		
- Projectbijdragen Gemeente Den Haag	2.950	-
- Projectbijdragen (anders dan van Gemeente Den Haag)	275.250	36.000
- Te verrekenen belastingen en sociale premies	65.899	77.042
- Overige vorderingen en overlopende activa	143.521	113.559
Boekwaarde	<u>487.620</u>	<u>226.601</u>

Liquide middelen

De liquide middelen betreffen het Haags Historisch Museum voor een bedrag van € 611.527.(2018: € 546.250) en Museum de Gevangenpoort voor een bedrag van € 522.741 (2018: € 460.259). De liquide middelen zijn direct opeisbaar.

	31-12-2019	31-12-2018
Stand per 31-12	1.134.268	1.006.509

Eigen vermogen

<u>Algemene reserve Haags Historisch Museum</u>	2019	2018
Stand per 01-01	339.832	339.760
- (Deel) resultaat verslagjaar	-44.350	72
Stand per 31-12	295.482	339.832

De algemene reserve van het Haags Historisch Museum dient als buffer voor tegenvallende exploitatieresultaten.

Het resultaat 2019 van het Haags Historisch Museum bedraagt € 62.800 negatief. In de resultaatbestemming wordt € 14.700 onttrokken aan de bestemmingsreserve restauratieprojecten en € 3.750 aan de bestemmingsreserve museale vernieuwing. Het hierna resterende negatieve saldo ad - € 44.350 wordt ten laste gebracht van de algemene reserve.

<u>Algemene reserve Museum de Gevangenpoort</u>	2019	2018
Stand per 01-01	170.655	221.886
- (Deel) resultaat verslagjaar	-19.232	-51.231
Stand per 31-12	151.423	170.655

De algemene reserve van Museum de Gevangenpoort dient als buffer voor tegenvallende exploitatieresultaten.

Het negatieve resultaat 2019 ad - € 19.232 wordt onttrokken aan de algemene reserve.

<u>Bestemmingsreserves Haags Historisch Museum</u>	31-12-2019	31-12-2018
Bestemmingsreserve restauratieprojecten	21.300	36.000
Bestemmingsreserve digitalisering	10.000	10.000
Bestemmingsreserve museale vernieuwing HHM	21.250	25.000
	52.550	71.000

Het verloop van de bestemmingsreserves is als volgt:

<u>Verloop bestemmingsreserve restauratieprojecten</u>	2019	2018
Stand per 01-01	36.000	60.000
- Onttrekking	-14.700	-24.000
Stand per 31-12	21.300	36.000

De bestemmingsreserve restauraties is ingesteld om het Haags Historisch Museum in staat te stellen om planmatiger om te gaan met het structurele beheer van de gemeentelijke collectie. In de Subsidievaststelling 2016 heeft de gemeente Den Haag toestemming verleend om deze reserve voor een bedrag van maximaal

€ 60.000 aan te houden tot 31 december 2022 (zie brief met kenmerk ABBA/VS/4377 van 28 juni 2017). Dit is bevestigd in de subsidievaststelling 2017 (brief met kenmerk ABBA/VS/6295 van 17 september 2018).

Gedurende het jaar 2019 zijn restauraties uitgevoerd. Deze kosten worden voor een bedrag van € 14.700 onttrokken aan de bestemmingsreserve restauratieprojecten. Het saldo in de reserve bedraagt daarmee € 21.300 per 31-12-2019.

<u>Verloop bestemmingsreserve digitalisering</u>	2019	2018
Stand per 01-01	10.000	10.000
- Onttrekking	-	-
Stand per 31-12	10.000	10.000

Voor de bestemmingsreserve digitalisering geldt hetzelfde als voor de bestemmingsreserve restauraties. Ook hier is toestemming verleend om de reserve (groot maximaal € 10.000) aan te houden tot 31 december 2022. In 2019 wordt geen onttrekking aan de bestemmingsreserve gedaan; het gereserveerde bedrag blijft noodzakelijk voor verdere digitalisering van de collectie.

<u>Verloop bestemmingsreserve museale vernieuwing HHM</u>	2019	2018
Stand per 01-01	25.000	-
- Dotatie	-	25.000
- Onttrekking	-3.750	-
Stand per 31-12	21.250	25.000

De bestemmingsreserve museale vernieuwing is in 2019 gevormd voor € 25.000. Het doel hiervan is middelen beschikbaar te hebben voor planvorming en doorrekening van de gewenste museale vernieuwing en verbouwing van het Haags Historisch Museum.

Voor de vorming van deze reserve is toestemming verleend namens het college van burgemeester en wethouders van Den Haag, voor een bedrag van maximaal € 75.000 met een looptijd tot uiterlijk 31 december 2024 (zie Brief Subsidievaststelling 2018, kenmerk ABBA/VS/8561 d.d. 19 september 2019).

In 2019 is € 3.750 onttrokken aan de bestemmingsreserve.

<u>Verloop bestemmingsfonds OCW 2017-2020 Museum de Gevangendoor</u>	2019	2018
Stand per 01-01	-	21.492
- Uit bestemming resultaat	-	-21.492
Stand per 31-12	-	-

Het saldo in het fonds was nihil per 31-12-2018. De voorschriften voor dotering aan het bestemmingsfonds OCW zijn vervallen met de inwerkingtreding van de nieuwe BIS-regeling in 2019. Dit betekent dat er geen toekomstige dotaties aan het fonds zullen plaatsvinden.

Aankoopfonds

Het aankoopfonds heeft een doorlopend karakter. Het saldo ad € 135.665 (2018: € 121.039) heeft voor € 46.959 (2018: € 29.128) betrekking op het HHM en voor € 88.706 (2018: € 91.911) betrekking op Museum de Gevangendoor.

Het verloop is als volgt:

<u>Verloopoverzicht aankoopfonds HHM</u>	2019	2018
Stand per 01-01	29.128	4.379
- Bijdrage Gemeente Den Haag t.l.v. het resultaat	36.606	35.949
- Bijdragen uit fondswerving voor aankoop tegeltableau	-	17.500
- Onttrekking t.b.v. aankopen	-18.775	-28.700
Stand per 31-12	46.959	29.128
<u>Verloopoverzicht aankoop-/collectiefonds Gevangenpoort</u>	2019	2018
Stand per 01-01	91.911	91.911
- Onttrekking	-3.205	-
Stand per 31-12	88.706	91.911
Totaal aankoopfonds per 31-12	135.665	121.039

Aan het aankoopfonds Haags Historisch Museum is in 2019 € 18.775 onttrokken voor aankopen voor de collectie.

Het aankoop-/collectiefonds Museum de Gevangenpoort is ingesteld in 2012 voor aankopen, restauratie en onderzoek. Het Museum ontvangt hiervoor geen subsidie van het Ministerie. Dotaties aan het fonds komen voort uit eigen middelen en uit financiële ondersteuning van derden.

In 2016 is een dotatie gedaan ten laste van de bestemmingsreserve subsidie OCW 2009-2012 voor een bedrag van € 27.218. Dit is geschied onder voorwaarde dat dit bedrag wordt geormerkt voor aankopen. Dit geormerkte bedrag is niet benut in 2019 en blijft derhalve ongewijzigd een onderdeel van het collectiefonds Gevangenpoort.

De onttrekking 2019 ad € 3.205 heeft betrekking op restauratie en onderzoek naar de collectie.

Voorzieningen

	31-12-2019	31-12-2018
- Voorziening groot onderhoud en installaties Gevangenpoort	235.627	161.713
- Voorziening Meerjaren Onderhoudsplanning huurderslasten HHM	134.498	112.855
Overige voorzieningen		
- Voorziening personeelsuitkeringen	111.607	49.110
- Onderhoudsvoorziening huurderslasten Gevangenpoort	26.974	26.974
- Voorziening optimalisering Sebastiaansdoelen	6.391	9.931
- Voorziening onderzoek/ontsluiting collectie Alexine Tinne	5.215	5.735
- Voorziening Herkomst Helder/aanbevelingen inspectie	-	9.750
- Voorziening digitaliseren archief	-	-
- Antoinette Visser Fonds	19.095	19.095
	169.282	120.595
Totaal voorzieningen	539.407	395.163

Verloopoverzicht voorziening groot onderhoud Gevangenpoort

	2019	2018
Stand per 01-01	161.713	83.631
- Dotatie	73.914	78.082
Stand per 31-12	235.627	161.713

De voorziening groot onderhoud Gevangenpoort is ingesteld in 2017 bij het inwerking treden van de Erfgoedwet.

Aan de voorziening wordt met ingang van 2017 jaarlijks gedoteerd uit de huisvestingssubsidie van het ministerie van OCW. Het museum beschikt over een meerjarig onderhouds- en instandhoudingsplan (MOIP), dit is geactualiseerd in december 2019. In deze actualisatie zijn kosten berekend voor de jaren 2020 en 2021, dit zijn de resterende jaren van de pilotfase voor de huisvestingssubsidie. Voor het jaar 2020 staan in het MOIP werkzaamheden en kosten ter waarde van € 301.669.

Verloopoverzicht voorziening Meerjaren Onderhoudsplanung huurderslasten HHM

	2019	2018
Stand per 01-01	112.855	94.083
- Dotatie	74.129	61.088
- Onttrekking	-52.486	-42.316
Stand per 31-12	134.498	112.855

De voorziening meerjaren onderhoudsplanung huurderslasten HHM voor gebruikersonderhoud aan de panden ad € 134.498 (2018: € 112.855) dient ter egalisatie van de voorziene onderhoudskosten die voor rekening komen van de stichting als huurder van het gebouw.

Het Haags Historisch Museum beschikt over een meerjarenonderhoudsplan dat door de Gemeente Den Haag ten behoeve van het Museum is opgesteld. Dit meerjarenonderhoudsplan dateert uit 2005 en is in 2010 bijgesteld door de gemeente. In 2011 heeft het Museum een aanvang gemaakt met een bijstelling van dit onderhoudsplan met assistentie van een bouwkundig adviseur. Jaarlijks vindt overleg plaats met de Dienst Vastgoed om te kunnen komen tot een actualisering van dit plan. Over het onderhoud van het gebouw is overleg geweest met de Gemeente Den Haag op 28 februari, 31 juli, 17 september, 31 oktober en 17 december. De MOP wordt jaarlijks geactualiseerd, meest recent op 18 januari 2020 aan de hand van de financiële realisatie 2019.

In de subsidie 2019 is inbegrepen een bijdrage voor onderhoud ad € 45.949. Dit bedrag is gedoteerd aan de onderhoudsvoorziening. Door een aanvullende dotatie uit de eigen middelen van het museum is de voorziening per 31-12-2019 op een voldoende niveau gebracht voor egalisatie van de onderhoudskosten over een periode van 10 jaar.

De verwachting is dat de voorziening onderhoud HHM ad € 134.498 binnen een periode van 5 jaar zal worden uitgegeven. De voorziene onderhoudskosten in het onderhoudsplan bedragen voor 2020 € 251.308. In verband met de gewenste museale vernieuwing en verbouwing, zal in 2020 een deel van deze werkzaamheden worden aangehouden. Dit was ook al het geval in het jaar 2019.

De jaarlijkse onderhoudssubsidie van de gemeente ad € 45.949 wordt ook in 2020 gedoteerd en daarboven zal de Stichting de voorziening aanvullen met eigen middelen om deze ook in 2020 op een voldoende niveau te houden.

De onttrekking 2019 ad € 52.486 is als volgt te specificeren:

<u>Uitgevoerd onderhoud HHM, overzicht ten behoeve van Gemeente Den Haag</u>		2019	2018
Schilderwerk binnen/buiten		4.395	-
Klachten gebruiker (vernieuwen/vervangen)		17.166	13.463
Servicecontract	inbraakbeveiliging	6.716	6.504
Servicecontract	brandbeveiliging	3.952	2.889
Servicecontract	lift installatie	2.157	1.758
Servicecontract	w-installatie compleet	18.100	17.702
		52.486	42.316

Deze uitgevoerde onderhoudswerkzaamheden in het HHM in 2019 ad € 52.486 zijn ten laste gebracht van de onderhoudsvoorziening.

Overige voorzieningen			
- Voorziening personeelsuitkeringen		111.607	49.110
- Onderhoudsvoorziening huurderslasten Gevangenpoort		26.974	26.974
- Voorziening optimalisering Sebastiaansdoelen		6.391	9.931
- Voorziening onderzoek/ontsluiting collectie Alexine Tinne		5.215	5.735
- Voorziening Herkomst Helder/aanbevelingen inspectie		-	9.750
- Antoinette Visser Fonds		19.095	19.095
		169.282	120.595

<u>Verloopoverzicht voorziening personeelsuitkeringen</u>	2019	2018
Stand per 01-01	49.110	46.928
- Dotatie	62.497	2.182
Stand per 31-12	111.607	49.110

De voorziening personeelsuitkeringen is in 2007 ingesteld om eventuele personeelsuitkeringen te bekostigen. De verplichtingen komen voort uit het eigenrisicodragerschap voor de WW dat het museum als verzelfstandigde gemeentelijke instelling heeft. De hoogte van de voorziening wordt bepaald op een vast percentage van de loonsom dan wel het saldo van de lopende verplichtingen per balansdatum indien dit hoger is.

Per balansdatum zijn er lopende verplichtingen ten aanzien van WW-uitkeringen. Deze hebben betrekking op beide musea. Het voorziene bedrag is € 111.607 (2018: € 49.110). Dit betreft het Haags Historisch Museum voor € 78.687 (2018: € 34.201) en Museum de Gevangenpoort voor € 32.920 (2018: € 14.909).

De verwachting is dat van het totale bedrag, € 55.636 binnen een jaar zal worden uitgegeven. Het totale bedrag zal naar verwachting in een periode korter dan 5 jaar worden uitgegeven.

<u>Verloopoverzicht onderhoudsvoorziening huurderslasten Gevangenpoort</u>	2019	2018
Stand per 01-01	26.974	33.237
- Onttrekking	-	-6.263
Stand per 31-12	26.974	26.974

De onderhoudsvoorziening voor de Gevangenpoort is gevormd in 2011 om kosten voor gebruikersonderhoud op te vangen. Het gaat om kosten die buiten het meerjaren onderhouds- en instandhoudingsplan vallen, ter verbetering van de functionaliteit van het gebouw als museum, mede in het kader van de geplande herinrichting van de museale ruimtes in 2019-

2020.

De verwachting is dat de voorziene onderhoudslasten ad € 26.974 (stand 31-12-2019) binnen een periode van 1 jaar zullen worden uitgegeven.

<u>Verloopoverzicht voorziening optimalisering Sebastiaansdoelen</u>	2019	2018
Stand per 01-01	9.931	10.095
- Onttrekking	-3.540	-164
Stand per 31-12	6.391	9.931

Het Haags Historisch Museum is gevestigd in de Sebastiaansdoelen. Gebleken was al dat de publieksvoorzieningen niet meer voldoen aan de verwachtingen van het publiek. Om deze situatie te kunnen verbeteren is in 2014 een voorziening getroffen.

De voorziening is mede bedoeld om verkenningen voor een grotere verbouwing van het museum mogelijk te maken. Het gebouw als geheel zal aan de huidige museale standaard voor klimaatbeheersing voor het behoud van de collectie en voor tentoonstellingsruimten, publieksvoorzieningen en uitstraling moeten gaan voldoen.

In 2019 is een bedrag van € 3.540 aan de voorziening onttrokken. In 2020 zal verder worden gewerkt aan planvorming voor de verbouwing van de Sebastiaansdoelen in het kader van de museale vernieuwing. De verwachting is dat de voorziening ad € 6.391 binnen een periode van een jaar zal worden uitgegeven aan het laten maken van bouwkundige tekeningen.

<u>Verloopoverzicht voorziening onderzoek/ontsluiting collectie Tinne</u>	2019	2018
Stand per 01-01	5.735	7.803
- Onttrekking	-520	-2.068
Stand per 31-12	5.215	5.735

De voorziening onderzoek/ontsluiting collectie Tinne is ingesteld in 2012 voor een bedrag van € 18.000 en heeft geheel betrekking op het Haags Historisch Museum. In 2012 hebben de Engelse nazaten van Alexine Tinne deze collectie geschonken aan het Haags Historisch Museum. Het Museum heeft hierbij toegezegd dat er onderzoek zal worden gedaan naar de collectie en dat deze digitaal zal worden ontsloten door middel van een website.

De verwachting is dat het resterende bedrag per eind 2019 ad € 5.215 binnen een periode van een jaar zal worden besteed. Op 10 oktober 2020 opent een tentoonstelling over Alexine Tinne waarbij de resultaten van onderzoek en ook de gedigitaliseerde collectie gepresenteerd zullen worden, zowel in het museum als digitaal.

<u>Verloopoverzicht voorziening Herkomst Helder/aanbevelingen inspectie</u>	2019	2018
Stand per 01-01	9.750	30.660
- Onttrekking	-8.115	-20.910
- Vrijval	-1.635	-
Stand per 31-12	-	9.750

Deze voorziening is in 2013 gevormd om deel te kunnen nemen het project *Herkomst Helder, Museale Verwervingen vanaf 1933* (een initiatief van de Museumvereniging om onderzoek te doen naar geroofd kunstbezit). Nadat eerst een onderzoek was uitgevoerd en afgerond naar de herkomst van de schilderijen, is in 2018 tevens een onderzoek gestart naar de tekeningcollectie. Dit tweede onderzoek is in 2019 afgerond (zie meer hierover in het Bestuursverslag Haags Historisch Museum 2019).

Voor dit tweede onderzoek is € 8.115 aan de voorziening onttrokken. Het resterende bedrag in de voorziening ad € 1.635 kon vervolgens vrijvallen ten gunste van de exploitatie HHM.

<u>Verloopoverzicht voorziening digitaliseren archief</u>	2019	2018
Stand per 01-01	-	10.000
- Onttrekking		-10.000
Stand per 31-12	-	-

De voorziening digitalisering archief had betrekking op het bedrijfsarchief. In 2018 zijn de archiefbescheiden gedigitaliseerd. De voorziening is geheel uitgeput in 2018.

<u>Verloopoverzicht Antoinette Visser Fonds</u>	2019	2018
Stand per 01-01	19.095	19.095
- Onttrekking/ dotatie	-	-
Stand per 31-12	19.095	19.095

Bij het afscheid van Antoinette Visser als algemeen directeur van de Stichting Haags Historisch Museum is als "afscheidsgeschenk" het Antoinette Visser Fonds in het leven geroepen. Diverse organisaties en personen die het Haags Historisch Museum en Museum de Gevangenpoort steunen hebben geld geschonken voor dit fonds. Doel van het fonds is om talentvolle (her-)starters de mogelijkheid te bieden werkervaring op te doen. Het fonds staat weliswaar op de balans van het Haags Historisch Museum maar de bestemming betreft beide musea. Het fonds heeft een permanent karakter.

Naar verwachting zal het gehele beschikbare bedrag binnen een periode van een jaar worden uitgegeven. Het fonds zal in 2020 worden ingezet om een fondswervingstalent in te zetten voor HHM en GP.

Langlopende schulden

Er zijn geen langlopende schulden.

KORTLOPENDE SCHULDEN	31-12-2019	31-12-2018
<i>Deze bestaan uit:</i>		
- Nog te besteden subsidies/bijdragen voor onderhanden projecten	251.850	2.500
- Te betalen belastingen en sociale premies	100.679	69.098
- Schulden ter zake pensioenen	16.344	17.674
- Nog te betalen vakantiegeld	38.125	37.631
- Verplichting verlofaanspraken	8.838	14.005
- Overige schulden en overlopende passiva	298.758	280.556
	714.594	421.464

Nog te besteden subsidies/ bijdragen voor onderhanden projecten

Onder de kortlopende schulden zijn de projecten opgenomen, waarvan de bijdragen (van derden) per balansdatum voorlopen op de uitgaven.

Ten behoeve van de gemeente Den Haag dienen eventuele nog te besteden subsidies voor projecten separaat te worden gespecificeerd: de in 2019 toegekende projectsubsidies zijn geheel besteed per balansdatum, het saldi is derhalve nihil.

	31-12-2019	31-12-2018
<u>Nog te besteden subsidie Gemeente Den Haag:</u>		
- Bijdragen	-	-
<u>Nog te besteden overige subsidies/ bijdragen:</u>		
- Bijdrage voor shirtreclame Stichting Haags Historisch Museum	2.500	2.500
- Museale vernieuwing Haags Historisch Museum	10.000	-
- Tentoonstelling <i>Verlangen naar vrijheid en vrede</i>	37.350	-
- Project <i>De Nieuwe Poort</i> museum de Gevangenpoort	202.000	-
	251.850	2.500

Overige kortlopende schulden

Voor de verplichting verlofaanspraken ad € 8.838 (2018: € 14.005) zijn de niet opgenomen vakantiedagen van de medewerkers per balansdatum gewaardeerd tegen het uurloon van december 2019. Bij de bepaling van deze verplichting is rekening gehouden met een opslag voor sociale lasten.

Onder de overige schulden en overlopende passiva zijn opgenomen o.a. openstaande crediteurenfacturen ad € 213.398 (2018: € 182.806) waarvan verschuldigd door het HHM € 176.159 (2018: € 152.892) en door Museum de Gevangenpoort € 37.239 (2018: € 28.716).

Nog te besteden huisvestingssubsidies Museum de Gevangenpoort

Onder de kortlopende schulden dienen ook nog te besteden huisvestingssubsidies OCW voor Museum de Gevangenpoort te worden verantwoord. Dit saldo is nihil, de subsidie 2019 is geheel besteed, als volgt:

<u>Nog te besteden huisvestingssubsidie OCW, saldo 1-1-2019:</u>		nihil
Subsidie OCW huisvesting (conform beschikking met kenmerk 1057625 en 1221344)	150.565	
Onttrekking wegens investeringen (onder Investeringssubsidie OCW)	-	
<u>Onttrekkingen (lasten)</u>		
Toeslagen aan Rijksvastgoedbedrijf: rente, aflossing, heffingen (o.a. OZB) en opslagen		
- huur (Rvb-opslag voor 1.475 m2)	11.449	
- dienstverlening RvB, contract	21.373	
	32.822	
- Loonkosten eigen organisatie beheer en behoud	6.171	
- Verzekeringen	-	
- Afschrijving op investeringen (bekostigd uit huisvestingssubsidie OCW)	-	
- Kosten dagelijks onderhoud	25.486	
- Kosten groot onderhoud, dotatie voorziening	73.914	
Overige huisvestingskosten (eigenaarszaken: advieskosten, inspecties e.d.)		
- Onderhoudscontracten	8.667	
- Monitoring	3.505	
	150.565	
Totaal onttrekkingen		
<u>Toevoegingen (baten)</u>		
- vrijval investeringssubsidie OCW (bekostigd uit huisvestingssubsidie OCW)	-	
- overige baten	-	
Totaal toevoegingen	-	
Saldo huisvestingssubsidie		-
Besteed aan publieksactiviteiten of andere activiteiten		-
<u>Nog te besteden huisvestingssubsidie OCW, saldo 31-12-2019:</u>		nihil

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Huur gebouwen

Met ingang van 1997 is ten behoeve van het Haags Historisch Museum het gebouw Sebastiaansdoelen aan de Korte Vijverberg 7 van de gemeente Den Haag gehuurd. De overeengekomen (geïndexeerde) huurprijs bedroeg in 2019 € 69.092 per jaar exclusief BTW. Voor de huurverplichtingen ontving de stichting een subsidie van de gemeente Den Haag voor hetzelfde bedrag. De geïndexeerde huurprijs voor 2020 is € 70.888 per jaar exclusief BTW.

Voor het gebouw de Gevangenpoort zijn op 23-2-2018 de volgende overeenkomsten tussen het Rijksvastgoedbedrijf en de stichting getekend:

- de huurovereenkomst voor Museum de Gevangenpoort
- de dienstverleningsovereenkomst voor Museum de Gevangenpoort

Beide overeenkomsten hebben een looptijd van 5 jaar, met ingang van 1-1-2017.

De huurprijs bedraagt € 11.449 per jaar exclusief BTW. Deze huurprijs is vastgesteld in verband met de stelselherziening die per 1-1-2018 is ingegaan. Het bedrag is berekend als een vaste opslag per vierkante meter (bruto vloeroppervlak). Bij het aangaan van deze huurovereenkomst is het museum verantwoordelijk geworden voor het onderhoud en het beheer van het gebouw. Het Museum ontvangt een subsidie voor de huisvesting van het ministerie van OCW mede bedoeld ter dekking van deze kosten.

Onderhoud gebouwen

In 2005 heeft de Stichting Haags Historisch Museum voor het Haags Historisch Museum een onderhoudscontract afgesloten voor de periode van 1 december 2005 tot en met 1 januari 2012. De omvang van het onderhoud betreft preventief onderhoud. De (geïndexeerde) kosten van het onderhoudscontract bedragen

€ 18.722 per jaar exclusief BTW. Gezien het aflopen van de looptijd van het contract bestaat er per balansdatum geen verplichting; het contract is stilzwijgend verlengd.

Museum de Gevangenpoort valt onder de werking van het nieuwe stelsel voor de huisvesting van de voormalige rijksmusea. Daarmee is de verantwoordelijkheid voor het onderhoud, het beheer en aanpassingen aan het gebouw bij het museum komen te liggen. Het eigendom van het gebouw blijft bij de staat. Het museum neemt de diensten hiervoor af bij het Rijksvastgoedbedrijf. Gelijktijdig met het huurcontract is deze dienstverlenings-overeenkomst met het RVB getekend op 23-2-2018. De kosten hiervan bedragen € 21.373 per jaar; de looptijd van dit contract beslaat de pilotperiode van 1 januari 2017 tot en met 31 december 2021.

Per 1 april 2019 is Museum de Gevangenpoort een onderhoudscontract aangegaan voor onderhoud van de installatie CCTV en inbraakbeveiliging. Dit was inclusief een beschikbaarheidsovereenkomst voor het te vervangen managementsysteem. Evt. kosten voor onderhoud van het managementsysteem zouden op basis van nacalculatie in rekening worden gebracht, er zijn in 2019 echter geen extra kosten gemaakt. Kosten van het onderhoudscontract van april 2019 t/m maart 2020 bedroegen € 13.117. In 2020 zal dit contract, na de werkzaamheden t.a.v. het managementsysteem worden aangepast. De geraamde kosten van het onderhoudscontract vanaf april 2020 bedragen € 11.050 per jaar.

Nog te ontvangen subsidies

Beide musea ontvangen een 4- jaarlijkse subsidie volgens een meerjarenplan 2017-2020. Museum de Gevangenpoort ontvangt bovendien een structurele subsidie i.h.k. van de Erfgoedwet.

De Gemeente Den Haag heeft in zijn Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 het besluit genomen het Haags Historisch Museum voor de periode 2017-2020 een jaarlijkse subsidie te verlenen van € 1.622.041 plus een incidentele aanvulling van € 35.000 per jaar voor de activiteiten in het kader van het Netwerk Erfgoed Haagse Migranten vanuit het Programma Integratie. Het subsidiebedrag wordt jaarlijkse geïndexeerd met een trendbijdrage.

Aan Museum de Gevangenpoort is voor de beleidsperiode 2017-2020 een meerjarige subsidie culturele basisinfrastructuur 2017-2020 (BIS) toegekend voor de publieksactiviteiten van € 241.401 jaarlijks (prijsspeil 2019). De Erfgoedwet subsidie wordt jaarlijks toegekend. Voor 2020 bedraagt deze € 150.565 voor het onderdeel huisvesting en € 109.134 voor het collectiebeheer (prijsspeil 2019). Met de wijziging van de BIS-regeling in 2019 is bepaald dat ook de BIS-subsidie jaarlijks wordt toegekend, waarmee de verplichting tot het indienen van een meerjarenbegroting is vervallen (Staatscourant 11 november 2019).

De volgende subsidies hebben betrekking op het jaar 2020:

- Gemeente Den Haag t.b.v. het Haags Historisch Museum: € 1.797.021 inclusief € 35.000 ten behoeve van activiteiten Netwerk Erfgoed Migranten uit het Programma Integratie.
- Ministerie van OCW subsidie culturele basisinfrastructuur voor Museum de Gevangenpoort € 241.401 voor het jaar 2020 (brief 03-10-2019 met kenmerk 16681311).
- Ministerie van OCW voor collectiebeheer en huisvesting van Museum de Gevangenpoort € 259.699 (prijsspeil 2019). Dit bedrag bestaat uit € 150.565 voor het onderdeel huisvesting en € 109.134 voor het collectiebeheer (brief 03-10-2019 met kenmerk 16681311).

2.5 Toelichting op de exploitatierekening over 2019

BATEN

Directe opbrengsten	Uitkomst 2019	Begroting 2019	Uitkomst 2018
Publieksinkomsten binnenland			
- waarvan kaartverkoop	561.242	549.650	521.077
- waarvan overige publieksinkomsten	70.194	73.800	69.389
Totaal publieksinkomsten binnenland	631.436	623.450	590.466
Sponsorinkomsten (niet in natura)	-	1.500	-
Overige inkomsten	24.790	12.600	25.046
	656.226	637.550	615.512

Publieksinkomsten

De publieksinkomsten uit verkoop van entreekaarten bedroegen € 561.242 (begroot € 549.650; 2018 € 521.077) en waren dus voor de stichting als geheel hoger dan begroot.

Van deze inkomsten had een bedrag van € 210.502 (begroot 192.800; 2018 € 191.040) betrekking op het Haags Historisch Museum. De entree inkomsten waren bij HHM € 17.702 hoger dan begroot. Weliswaar was het totaal aantal bezoekers (45.702) ongeveer gelijk met het geraamde aantal (45.000) maar het aandeel betalende individuele bezoekers was groter.

Voor de GP bedroegen de publieksinkomsten uit verkoop van entreekaarten € 350.740 (begroot € 356.850; 2018 € 330.037). Hiermee was de realisatie iets lager dan begroot. In de loop van 2019 bleken entree inkomsten fors te gaan tegenvallen. Oorzaken waren een verschuiving van regulier, volbetalend bezoek naar museumkaartbezoek en een toename van het aandeel schoolbezoek. Het aandeel volbetalende bezoekers neemt af en het totaal aantal

bezoekers viel licht tegen (begroot 60.000; realisatie 59.165). Een tussentijdse verhoging, per 15 oktober, van de toegangsprijs van € 10,00 naar € 15,00 resulteerde er in dat de entreeopbrengst bijna op het niveau van het begrote bedrag uitkwam.

De overige publieksinkomsten betreffen winkel en horeca. De realisatie ad € 70.194 (2018: € 69.389) heeft voor € 43.525 (2018: € 42.877) betrekking op het Haags Historisch Museum en voor € 26.669 (2018: € 26.512) betrekking op Museum de Gevangenpoort. Begroot waren € 40.500 voor het Haags Historisch Museum en € 33.300 voor Museum de Gevangenpoort. De omzet van de winkel en horeca 2019 ad € 70.194 is overigens voor € 38.702 (2018: € 38.586) gegenereerd met de verkoop van museumkaarten (€ 15.600 Haags Historisch Museum en € 23.102 Museum de Gevangenpoort).

Sponsorinkomsten

	2019	Begroting 2019	2018
Tentoonstellingen in HHM	-	1.500	-
	-	1.500	-

In 2019 zijn geen sponsorinkomsten gerealiseerd.

Overige inkomsten

De overige inkomsten betreffen doorberekende bedragen aan samenwerkingspartners en inkomsten uit zaalverhuur.

	Uitkomst 2019	Begroting 2019	Uitkomst 2018
Vergoedingen voor gezamenlijke activiteiten (HHMen GP)	11.341	1.000	12.646
Overige inkomsten (HHMen GP)	13.449	11.600	12.400
	24.790	12.600	25.046

De overige inkomsten ad € 12.847 (begroot € 11.600) betreffen hoofdzakelijk zaalverhuur.

Indirecte opbrengsten

		Uitkomst 2019	Begroting 2019	Uitkomst 2018
Uitkering Wazo	HHMen GP	12.660	-	13.474
Doorberekening entree GPWV	GP	66.213	66.000	68.114
Overige indirecte opbrengsten	HHMen GP	3.848	1.000	183
		82.721	67.000	81.771

Onder de indirecte opbrengsten zijn gerangschikt die opbrengsten die niet direct gerelateerd zijn aan de museale doelstellingen. Gesplitst naar museum zijn de bedragen als volgt:

- Voor Museum de Gevangenpoort betreft dit een bedrag van € 69.074 (2018: € 70.809). Dit bedrag bestaat uit € 66.213 doorberekende kosten aan het Mauritshuis voor de dienstverlening in het gezamenlijke entreegebied van de Galerij Prins Willem V en de Gevangenpoort begroot € 66.000 (2018: € 66.114). Daarnaast werd € 2.861 ontvangen aan WAZO uitkeringen van het UWV en een verzekeringsuitkering.
- Voor het Haags Historisch Museum bedragen de indirecte opbrengsten in totaal € 13.647 (2018: € 10.962). Deze opbrengsten betreffen hoofdzakelijk WAZO uitkeringen van het UWV. Begroot was een nominaal bedrag van € 1.000.

Bijdragen uit private middelen

De bijdragen uit private middelen € 78.500 (2018: € 143.289), hadden grotendeels betrekking op het Haags Historisch Museum: Haags Historisch Museum € 76.000; Gevangenpoort € 2.500.

De specificatie van de bijdragen naar herkomst is als volgt:

Bijdragen uit private middelen	Uitkomst 2019	Begroting 2019	Uitkomst 2018
Particulieren incl. vriendenverenigingen	1.200	1.500	1.500
Bedrijven incl. SebastiaanGenootschap	5.000	15.000	13.750
Private fondsen	72.300	125.700	128.039
	78.500	142.200	143.289

Het HHM en de GP ontvingen per museum € 2.500 (samen € 5.000) van Het Sebastiaan Genootschap om de shirtsponsoring van HBS-Craeyenhout te continueren. Voor deze sponsoring was eenzelfde bedrag (€ 2.500 per museum) begroot.

Haags Historisch Museum ontving (inclusief bovengenoemde bijdrage ad € 2.500 van het Sebastiaangenootschap) € 76.000 bijdragen uit private middelen. Hiervan was € 25.000 toegekend voor de vernieuwingsplannen van het Haags Historisch Museum (begroot nihil).

Het voor het HHM in de begroting opgenomen bedrag ad € 116.000 had (naast bovengenoemde shirtsponsoring) betrekking op tentoonstellingen en projecten. De realisatie hiervoor bedroeg € 51.000. Het verschil tussen het gerealiseerde bedrag en het begrote bedrag bedraagt € 65.000. In de begroting stond een nieuwe aanvraag voor € 60.000 om diverse activiteiten op het gebied van participatie te kunnen voortzetten. Gedurende het jaar is besloten, om deze aanvraag nog niet in te dienen. Dit is de oorzaak van het verschil tussen begroting en realisatie.

Het genoemde gerealiseerde bedrag ad € 51.000 heeft voor € 48.500 betrekking op de tentoonstellingen *De Gouden eeuw*, *Glans Glorie en Misère* en *Nooit Gebouwd Den Haag*. De fondswerving voor de tentoonstellingen was succesvol. Boven deze private middelen is ook een bedrag ad € 20.000 aan bijdragen uit publieke middelen aangewend voor de tentoonstelling *De Gouden eeuw*, *Glans Glorie en Misère*. In de toezeggingen is bovendien nog een bedrag van € 19.500 als bate 2020 te herkennen ten behoeve van de tentoonstelling *Nooit Gebouwd Den Haag*. De totale projectbijdragen voor beide tentoonstellingen bedroegen daarmee € 55.000 voor *de Gouden Eeuw* en € 33.000 voor *Nooit Gebouwd Den Haag*.

Begrote baten voor de Gevangenpoort bedroegen € 26.200, incl. bovengenoemd bedrag ad € 2.500 voor shirtsponsoring. Een begroot bedrag ad € 23.700 had betrekking op project *De Nieuwe Poort*. Een veelvoud van dit bedrag is geworven (€ 202.000) en verantwoord als kortlopende schuld op de balans, aangezien met de uitvoering van dit project pas in 2020 aangevangen zal worden.

De bijdragen van de private fondsen voor een totaal van € 72.300 zijn alle bestemd voor het HHM en als volgt te specificeren:

		maximale toekenning	2019 baten	2018 baten
<i>Private fondsen</i>				
Fonds21	Tentoonstelling Afrikaanse bedienden	25.000	-	6.250
Fonds 1818	<i>De wereld achter een poppenhuis</i>	10.000	-	10.000
Fonds 1818	<i>Groeten uit Scheveningen</i>	10.000	-	10.000
Fonds 1818	<i>Glans, glorie, misère, de gouden eeuw</i>	10.000	10.000	-
Frans Mortelmans Stichting	Verwerving tegeltableau voor collectie	5.000	-	5.000
Hendrik Muller Vaderlandsch Fonds	Verwerving tegeltableau voor collectie	5.000	-	5.000
M.A.O.C. Gravin van Bylandtstichting	<i>Groeten uit Scheveningen</i>	2.500	-	2.500
M.A.O.C. Gravin van Bylandtstichting	<i>De wereld achter een poppenhuis</i>	2.500	-	2.500
M.A.O.C. Gravin van Bylandtstichting	<i>Nooit gebouwd Den Haag</i>	2.500	1.000	-
Prins Bernhard Cultuurfonds	<i>De wereld achter een poppenhuis</i>	5.000	-	5.000
Prins Bernhard Cultuurfonds	<i>Glans, glorie, misère, de gouden eeuw</i>	5.000	5.000	-
Prins Bernhard Cultuurfonds	<i>Nooit gebouwd Den Haag</i>	5.000	2.100	-
Stichting 'De Gijselaar-Hintzenfonds'	<i>De wereld achter een poppenhuis</i>	1.500	-	1.500
Stichting Doen	Project <i>Ons Den Haag</i>	126.000	-	43.789
Stichting F.S.Tijmstra	<i>De wereld achter een poppenhuis</i>	2.000	-	2.000
Stichting F.S.Tijmstra	<i>Nooit gebouwd Den Haag</i>	3.000	1.300	-
St. Steunfonds Haags Hist. Museum	Vernieuwing opstelling Gevangenpoort	25.000	-	25.000
St. Steunfonds Haags Hist. Museum	Bijdrage vernieuwingsplannen HHM	35.000	25.000	-
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie	<i>Nooit gebouwd Den Haag</i>	19.500	7.900	-
Vereniging Vrienden Nieuwe Kunst	<i>De wereld achter een poppenhuis</i>	2.000	-	2.000
VSB fonds	Tentoonstelling Afrikaanse bedienden	30.000	-	7.500
VSB fonds	<i>Glans, glorie, misère, de gouden eeuw</i>	20.000	20.000	-
			72.300	128.039

Bijdragen waarbij de maximale toekenning in 2019 nog niet volledig was benut, zijn voor het resterende bedrag opgenomen als kortlopende schulden op de balans.

Structurele subsidie Ministerie van OCW

	Uitkomst 2019	Begroting 2019	Uitkomst 2018
- OCW: regeling specifiek cultuurbeleid	241.401	234.646	234.646
- OCW: Erfgoedwet onderdeel huisvesting	150.565	147.214	147.214
- OCW: Erfgoedwet onderdeel collectiebeheer	109.134	106.080	106.080
	501.100	487.940	487.940

De ontvangen structurele subsidie van het Ministerie van OCW voor het jaar 2019 is bestemd voor de Gevangenpoort en bedraagt € 501.100. Het verschil met het begrote bedrag ad € 487.940 bestaat uit indexeringen.

Meerjarige subsidie Gemeente Den Haag

<i>ASV Exploitatiesubsidies:</i>	Uitkomst 2019	Begroting 2019	Uitkomst 2018
Subsidieverlening volgens het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017 - 2020 " Ruimte voor de spelende mens ", huur 2018, ABBA/VL/11387 16-02-2018	-	-	66.878
Subsidieverlening volgens het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017 - 2020 " Ruimte voor de spelende mens ", ABBA/VL/11387, 16-02-2018	-	-	1.653.128
Aanvullende subsidieverlening trend 2018, ABBA/VL/11387-T, 08-10-2018	-	-	43.009
Subsidieverlening 2019 volgens het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017 - 2020 " Ruimte voor de spelende mens ", huur 2019, ABBA/VL/17945, 09-01-2019	67.815	66.878	-
Subsidieverlening 2019 volgens het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017 - 2020 " Ruimte voor de spelende mens ", ABBA/VL/17945, 09-01-2019	1.695.200	1.696.137	-
Aanvullende subsidieverlening trend 2019, ABBA/VL/117945-T, 15-10-2019	20.426	-	-
Aanvullende subsidieverlening nabetaling trend 2019, ABBA/VL/ T17945-Ta, 25-11-2019	11.784		
	1.795.225	1.763.015	1.763.015

De meerjarige subsidie van de gemeente Den Haag in het kader van de cultuurnota is bestemd voor het Haags Historisch Museum en bedraagt € 1.795.225 (begroot € 1.763.015; 2018 € 1.763.015). Het verschil tussen realisatie en begroting ad € 32.210 bestaat uit de trendbijdrage 2019.

De subsidieverlening 2019 (ABBA/VL/17945) is inclusief een bijdrage ad € 35.000 vanuit het Programma Integratie. Dit bedrag is volledig besteed in 2019 en wordt separaat verantwoord in deze jaarrekening (zie bijlage).

Overige subsidies/bijdragen uit publieke middelen

De niet-structurele subsidies uit publieke middelen zijn als volgt te specificeren:

Afkomstig van Gemeente Den Haag:		maximale toekenning	2019 baten	2018 baten
<u>Beschikking:</u>	<u>Project:</u>			
Bijdrage Haags Gemeentearchief e.a. Groeikaart Den Haag		n.v.t.	-	8.001
Incidentele subsidie 2019 onderzoek museumprofiel en nieuwe vaste opstelling, ABBA VL/19458, 25-01-2019		50.000	50.000	-
Subsidieverlening Incidentele subsidie bijdrage onderzoek museumgebouw 2019, ABBAVL/22850, 28-08-2019		25.250	25.250	-
Subsidieverlening 800 jaar Binnenhof 2019, ABBAVL/24733, 03-12-2019		29.500	29.500	-
			104.750	8.001
Overige incidentele subsidies en bijdragen uit publieke middelen		maximale toekenning	2019 baten	2018 baten
Mondriaanfonds	Tentoonstelling <i>Afrikaanse bedienden</i>	25.000	-	6.250
Mondriaanfonds	<i>Glans, glorie, misère, de gouden eeuw</i>	20.000	20.000	-
			20.000	6.250
Totaal incidentele subsidies en bijdragen uit publieke middelen			124.750	14.251

Bovenstaande niet-structurele subsidies en bijdragen uit publieke middelen hebben voor zowel 2019 als 2018 alle betrekking op het Haags Historisch Museum.

Lasten

Salarislasten

	Uitkomst 2019	Begroting 2019	Uitkomst 2018
Bruto salarislasten	1.132.018		988.743
Sociale lasten	153.483		135.854
Pensioenlasten	158.130		141.178
Totaal salaris medewerkers met dienstverband	1.443.631	1.430.400	1.265.775
Inhuur personeel	512.144	287.778	512.977
Totale salarislasten	1.955.775	1.718.178	1.778.752

De totale salarislasten, inclusief de inhuur van medewerkers, bedroegen in 2019 € 1.955.775 (begroot € 1.718.178; 2018 € 1.778.752). De totale salarislasten van de stichting als geheel waren daarmee € 237.597 hoger dan begroot en € 178.023 hoger dan de salarislasten in 2018.

Deze overschrijding van de begroting is grotendeels veroorzaakt door ca. € 176.000 hogere kosten voor de directiefunctie (begroot € 116.000, realisatie € 292.228). Deze extra kosten hadden betrekking op de aanstelling van een directeur vernieuwing, tevens waarnemend directeur per medio 2019 en het vertrek van de algemeen directeur-bestuurder per 1 december 2019.

De salarislasten voor de medewerkers met een dienstverband bedroegen € 1.443.631 (begroot € 1.430.400; 2018 € 1.265.775). Deze lasten zijn daarmee iets hoger dan begroot (€ 13.231) en € 177.856 hoger dan in 2018.

Gedurende het jaar zijn er verschuivingen opgetreden tussen functievervulling met dienstverband en inhuur.

De inhuur van personeel bedroeg in 2019 € 512.144 (begroot € 287.778; 2018 € 512.977).

Gedurende 2018 bleken de kosten van beveiliging een knelpunt. Deze tendens heeft zich in 2019, zoals verwacht, doorgezet. De beveiliging was in 2019 voor het HHM ca. € 15.500 duurder dan begroot, en voor de GP € 25.500. Samen geeft dit een overschrijding van ca. € 41.000 op de salarislasten. Tot slot waren er ca. € 15.000 meer kosten voor de marketingfunctie dan begroot.

Voor het Haags Historisch Museum bedroegen de totale salarislasten € 1.329.213 (begroot € 1.135.387; 2018 € 1.173.053). Voor Museum de Gevangenpoort bedroegen de lasten € 626.562 (begroot € 582.800; 2018: € 605.699).

Aantal fte's en aantal personeelsleden in dienst van de stichting (geheel 2019)

	Totaal	HHM	GP	
Aantal fte's	20,7	14,2	6,5	
		locatie	locatie	zowel
	Totaal	HHM	GP	HHM als GP
Aantal personeelsleden:	30	7	5	18

De Stichting Haags Historisch Museum volgt de Arbeidsvoorwaardenregeling van de gemeente Den Haag, voor zover van overeenkomstige toepassing en vanaf 2020 de cao van de gemeente Den Haag (ook weer voor zover van overeenkomstige toepassing). De WNT-norm wordt niet overschreden.

De stichting is aangesloten bij Stichting Pensioenfonds ABP. ABP is een bedrijfstakpensioenfonds met een toegezegd-pensioenregeling. Gezien de karakteristieken van deze regeling kan deze worden verwerkt in de jaarrekening volgens de methodiek van een toegezegde-bijdragenregeling waarbij het aandeel in een eventueel tekort of overschot van het ABP niet in de balans behoeft te worden opgenomen. De premie die is verschuldigd is als last in de exploitatierekening opgenomen.

De inzet van inhuurkrachten betreft voornamelijk ZZP-ers, medewerkers met een payrollcontract, stagiairs en ingeleende medewerkers. De P&O functie kon in 2019, evenals in 2018 worden ingevuld dankzij samenwerking met het Museon.

Voor het uitvoeren van rondleidingen en andere activiteiten maakt de stichting structureel gebruik van de inzet van vrijwilligers. Evenals andere bijdragen in natura, zijn deze werkzaamheden niet gekapitaliseerd in deze jaarrekening.

Afschrijvingen

	Uitkomst	Begroting	Uitkomst
	2019	2019	2018
Afschrijvingen	38.106	41.200	35.390

De afschrijvingen hebben voor € 23.974 (2018: € 26.411) betrekking op het Haags Historisch Museum en voor € 14.132 (2018: € 8.979) op Museum de Gevangenpoort.

Huisvestingslasten

	Uitkomst 2019	Begroting 2019	Uitkomst 2018
Huisvestingslasten	357.559	403.286	412.187

De huisvestingslasten van de stichting in 2019 hebben voor € 239.270 (begroot € 193.186; 2018 € 208.420) betrekking op het Haags Historisch Museum. De stijging is te wijten aan gestegen energielasten en een hogere dotatie aan de onderhoudsvoorziening.

Een bedrag van € 118.289 heeft betrekking op Museum de Gevangenpoort (begroot € 210.100; 2018 € 203.767). De uitkomst is € 91.811 lager dan begroot. Dit is terug te voeren op een teruggave van energielasten met betrekking tot de jaren 2010-2018 van € 70.828. Facturen voor een 2^e elektriciteitsmeter bleken achteraf ten onrechte te zijn opgelegd. Dit betekent tevens een daling van de energielasten in het jaar 2019.

Aankopen

Voor een waarde van € 18.755 (2018: € 28.700) zijn aankopen gedaan voor de collectie van het Haags Historisch Museum.

Voor Museum de Gevangenpoort zijn in 2019 geen aankopen gedaan. In 2019 is voor een waarde van € 3.205 kosten gemaakt voor onderzoek en restauratie ten laste van het aankoop-/collectiefonds GP. In dit fonds, dat in 2012 is gevormd, zijn middelen beschikbaar voor aankopen, restauratie en onderzoek ten behoeve van de collectie van de Gevangenpoort.

Overige lasten

	Uitkomst 2019	Begroting 2019	Uitkomst 2018
Publieksfunctie	526.142	616.400	594.711
Collectie en wetenschappelijke functie	123.578	130.314	127.062
Algemeen beheer	287.943	186.637	175.983
	937.663	933.351	897.756

De overige lasten hebben voor € 719.318 (2018: € 699.541) betrekking op het Haags Historisch Museum (begroot € 735.951) en voor € 218.345 (2018: € 198.215) op de Gevangenpoort (begroot € 197.400).

Publieksfunctie

De publieksfunctie omvat o.a. kosten van educatie, PR, tentoonstellingen en educatieve projecten.

Het aandeel van het HHM in de realisatie bedraagt € 416.419 (begroot € 493.000; 2018 € 473.181). Deze kosten betreffen met name de gerealiseerde tentoonstellingen en activiteiten en educatieve projecten.

Voor de Gevangenpoort werd € 109.652 (begroot € 123.400; 2018 € 121.530) aan de publieksfunctie besteed.

De stichting hanteert een financieel voorzichtige werkwijze waarbij extra activiteiten (die niet begroot zijn) alleen worden uitgevoerd als hier dekking voor bestaat. Deze dekking wordt gevonden in fondswerving en in de eigen exploitatie.

Nog niet bestede bijdragen worden verantwoord op de balans onder de kortlopende schulden. Per 31 december 2019 is op de balans hiervoor een bedrag opgenomen van € 251.850 (2018

€ 2.500). Hierin is inbegrepen een bedrag ad € 202.000 voor de vernieuwing van de museale inrichting van Museum de Gevangenpoort in het project “De nieuwe Poort”.

Collectiefunctie

De collectiefunctie omvat o.a. de kosten voor registratie, behoud en beheer van de collectie waaronder de huur van het externe depot en onderzoekskosten.

Voor het HHM bedroegen de kosten van de collectiefunctie in 2019 € 95.509 (begroot € 105.614; 2018 € 109.799). Het verschil met de begroting is veroorzaakt door een verschuiving van materiele kosten naar inhuur van medewerkers, verantwoord als salariskosten. Voorts waren er kosten van restauraties van de collectie die niet begroot waren voor een bedrag ad € 14.700, welk bedrag na resultaatbepaling is onttrokken aan de bestemmingsreserve restauraties.

Voor de Gevangenpoort bedroegen de kosten van de collectiefunctie in 2019 € 28.069 (begroot € 24.700; 2018 € 17.263).

Algemeen beheer

De stichting hecht veel waarde aan een kostenbewust beheer.

De uitkomst voor de beheerlasten voor de stichting als geheel bedroeg € 287.943 (begroot € 186.637; 2018 € 175.983). Dit betekent dat beide musea in het verslagjaar aanzienlijk meer kosten (namelijk € 101.306) hadden dan begroot. De oorzaak is van incidentele aard, namelijk de bijkomende kosten van het vertrek van de algemeen directeur (o.a. advieskosten en de dotatie aan de voorziening personeelskosten).

Voor het HHM bedroegen de algemene beheerkosten in 2019 € 207.319 (begroot € 137.337; 2018 € 116.561).

Voor de Gevangenpoort bedroegen de algemene beheerkosten in 2019 € 80.624 (begroot € 49.300; 2018 € 59.422).

Mutatie aankoopfonds

De mutatie aankoopfonds bedraagt - € 14.646 (2018: - € 24.749). De mutatie is het saldo van de dotaties aan het fonds en de onttrekkingen ten behoeve van aankopen voor de collectie. In 2019 waren de dotaties groter dan de onttrekkingen, het saldo is om die reden een negatieve mutatie.

De mutatie aankoopfonds 2019 heeft voor - € 17.831 betrekking op het Haags Historisch Museum. Deze mutatie is het saldo van de dotatie conform begroting ad - € 36.606 en onttrekkingen voor aankopen ad € 18.775.

Voor Museum de Gevangenpoort bedroeg de mutatie collectiefonds 2019 € 3.205. Dit betrof een onttrekking ten behoeve van uitgevoerde activiteiten op het vlak van onderzoek en restauratie. In 2018 waren er geen mutaties.

2.6 Wet normering topinkomens

Algemeen

De Stichting Haags Historisch Museum volgt de CAO-gemeenten. De stichting keert geen bezoldigingen uit die hoger zijn dan de geldende WNT-norm. De leidinggevende topfunctionarissen in de organisatie zijn de bestuurders (de directeur-bestuurder en de waarnemend directeur tevens directeur vernieuwing) en de toezichthoudende topfunctionarissen (de leden van de Raad van Toezicht, welke geen bezoldiging ontvangen).

WNT-verantwoording 2019 Stichting Haags Historisch Museum

Op 1 januari 2013 is de "Wet normering topinkomens" (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op de Stichting Haags Historisch Museum. Het voor de stichting toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 194.000, het algemeen bezoldigingsmaximum.

Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op de Stichting Haags Historisch Museum van toepassing zijnde regelgeving: Wet normering topinkomens, uitvoeringsbesluit WNT; uitvoeringsregeling WNT, controleprotocol WNT 2019; beleidsregels WNT 2019, regeling normering topinkomens OCW-sectoren.

Naast de in de tabellen vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Bezoldiging topfunctionarissen

Tabel 1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2019

bedragen x € 1	Dhr. M. van Baalen
Functiegegevens	algemeen directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1 - 30/11
Omvang dienstverband (in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	113.752
Beloning betaalbaar op termijn	14.556
Bezoldiging	128.308
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	177.523
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

Gegevens 2018

bedragen x € 1	Dhr. M. van Baalen
Functiegegevens	algemeen directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	89.277
Beloningen betaalbaar op termijn	14.346
Bezoldiging	103.623
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000

Tabel 1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12.

Gegevens 2019

bedragen x € 1		Dhr. T.P. Vrij
Functiegegevens		Directeur Vernieuwing/ Waarnemend directeur
Kalenderjaar	2019	2018
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang- einde)	1/1 - 31/12	n.v.t.
Aantal maanden functievervulling in het kalenderjaar	12	n.v.t.
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 187	€ 182
Maxima op basis van de normbedragen per maand	€ 273.000	n.v.t.
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 218.400	
Bezoldiging (alle bedragen excl. btw)		
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief?	ja in 2019: € 82,67	n.v.t. in 2018
Bezoldiging in de betreffende periode	€ 129.456	n.v.t.
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 129.456	
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		n.v.t.

Tabel 1d. Toezichthoudende topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder.

Naam topfunctionaris		functie
Jacobs	Elisabeth M.	Voorzitter
Alibux	Sharda S.N.	Lid
Buruma	Ybo	Lid
Bak	Saskia M.	Lid
Schenderling	Johannes C.	Lid
Jeurissen	Judith I.G.J.	Lid
Spierts	Marcel J.S.	Lid
Van Stekelenburg-van der Stelt	Frédérique C.	Lid
Veldhuizen - van den Berg	Heleen E.	Lid

Tabellen 1c, 1d, 1e en 1f zijn niet van toepassing en hoeven niet te worden opgenomen.

Tabel 2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2019

bedragen x € 1		Dhr. M. van Baalen
Functiegegevens		
Functie bij beëindiging dienstverband		algemeen directeur
Omvang dienstverband (in fte)		1,0
Jaar waarin dienstverband is beëindigd		2019
Uitkering wegens beëindiging van het dienstverband		
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband		46.080
Individueel toepasselijk maximum		75.000
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband		46.080
Waarvan betaald in 2019		46.080
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		n.v.t.

2.7 Prestatie gegevens Haags Historisch Museum

Ten behoeve van de door de gemeente geïnitieerde jaarlijkse **monitoring** van aantallen activiteiten, bezoekers, enz., is de volgende tabel opgenomen. Deze gegevens worden door de gemeente gevraagd mede ten behoeve van de gemeentelijke jaarrekening en jaarlijkse programmabegroting. De hierin opgenomen ramingen zijn outputambities en volgen een andere systematiek dan de begrotingscijfers.

COLLECTIE EN TENTOONSTELLINGEN				
	Eenheid	Raming 2019	Prognose 2019	Realisatie 2019
Voorwerpen in beheer		7.850	7.920	8.017
Tijdelijke tentoonstellingen in Den Haag (1)	aantal	4	3	4
waarvan in eigen huis	aantal	3	3	3
Vaste tentoonstellingen in huis	aantal	4	4	4
Bezoekers totaal*		45.000	44.400	45.702
Bezoekers totaal (excl. Cultuureducatie en Participatie)	aantal	36.500	34.150	38.805
waarvan betalende bezoekers	aantal	30.400	28.600	31.939
waarvan niet-betalende bezoekers (2)	aantal	5.900	5.450	6.785
waarvan bezoekers met Ooievaarspas	aantal	200	100	81
Aantal bezoekers op locatie	aantal	125.000	105.000	110.000

CULTUURPARTICIPATIE: ACTIVITEITEN / LEZINGEN / WORKSHOPS ENZ. VOOR VOLWASSENEN				
	Eenheid	Raming 2019	Prognose 2019	Realisatie 2019
Deelnemers (3)	aantal	1.500	2.100	1.391
Aangeboden verschillende activiteiten	aantal	80	80	77

CULTUURPARTICIPATIE: ACTIVITEITEN VOOR KINDEREN EN JONGEREN (Buitenschools)				
	Eenheid	Raming 2019	Prognose 2019	Realisatie 2019
Deelnemers 4 t/m 17 jaar (4) (5)	aantal	1.500	1.500	621
Aangeboden verschillende activiteiten	aantal	20	20	28

CULTUREDUCTIE: AANBOD IN SCHOOLVERBAND				
Aanbod voor Haagse scholen	Eenheid	Raming 2019	Prognose 2019	Realisatie 2019
Lessen / activiteiten primair onderwijs	aantal	130	120	135
Deelnemende scholen primair onderwijs	aantal	125	90	62
Deelnemende leerlingen primair onderwijs	aantal	3.000	4.000	2.937
Lessen / activiteiten voortgezet onderwijs	aantal	20	12	8
Deelnemende scholen voortgezet onderwijs	aantal	10	5	6
Deelnemende leerlingen voortgezet onderwijs	aantal	500	500	268

Aanbod voor niet Haagse scholen	Eenheid	Raming 2019	Prognose 2019	Realisatie 2019
Lessen / activiteiten primair onderwijs	aantal	22	10	15
Deelnemende scholen primair onderwijs	aantal	12	6	8
Deelnemende leerlingen primair onderwijs	aantal	500	450	363
Lessen / activiteiten voortgezet onderwijs	aantal	60	60	52
Deelnemende scholen voortgezet onderwijs	aantal	20	20	22
Deelnemende leerlingen voortgezet onderwijs	aantal	1.500	1.700	1.317

Opmerkingen

- ad 1) Realisatie: 3 tijdelijke tentoonstellingen in huis, 1 pop-up tentoonstelling in Atrium Stadhuis
- ad 2) Telling inclusief Museumnacht, Museumnacht Kids en Open Monumentendag
- ad 3) Realisatie: exclusief Museumnacht en Open Monumentendag
- ad 4) Telling kinderen tot 18 jaar (het museum heeft geen registratie in leeftijds categorieën tot, en vanaf 12 jaar)
- ad 5) Realisatie: exclusief Museumnacht Kids

***Bezoekers totaal = betalende bezoekers + niet-betalende bezoekers + Ooievaarspas + deelnemers cultuurparticipatie + bezoek in schoolverband**

Voor interne controle

Betalende bezoekers: prijsgroepen: 11000, 13000, 13000 (minus Ooievaarspas), 15300, 15500, 17000 en 19000 (zie verkoopoverzicht)

Niet betalende bezoekers: prijsgroep 14000 + prijs categorieën 1214, 1242, 1406 en 1226 (zie verkoopoverzicht)

Bezoekers met Ooievaarspas: prijs categorie: 2001 + 2003 (zie verkoopoverzicht)

Bezoekers cultuurparticipatie volwassenen: prijs categorieën 0240, 0241, 0248, 1201, 1216, 1408, 1421, 1422, 1424 en 1425

Bezoekers cultuurparticipatie kinderen: prijs categorieën 1213, 1220, 1221, 1236, 1418, 1426, 1427 en 1523

Leerlingen Haags primair onderwijs: prijs categorieën 1500, 1501, 1507, 1527, 1531

Leerlingen Haags voortgezet onderwijs: prijs categorieën 1503, 1517, 1529

Leerlingen niet-Haags primair onderwijs: prijs categorieën 1502, 1516, 1528, 1550

Leerlingen niet-Haags voortgezet onderwijs: prijs categorieën 1504, 1510, 1518, 1526, 1534, 1543

2.8 Prestatieverantwoording Museum de Gevangenpoort

(volgens Model III – activiteiten en bereik musea)

	2019 Realisatie		2019 Activiteitenplan		2018 Realisatie	
	aantal tentoonstellingen	aantal bezoeken	aantal tentoonstellingen	aantal bezoek	aantal tentoonstellingen	aantal bezoeken
Tentoonstellingen						
1 Tijdelijke tentoonstellingen	1		0		0	
<i>Totaal bezoeken (2+3+4+5)</i>		59.165		58.000		58.830
2 Reguliere bezoeken		44.329		45.000		43.351
3 bezoeken po		3.111		2.000		2.112
4 bezoeken vo		9.967		10.300		12.113
5 bezoeken mbo/ho		1.758		700		1.254
<i>specificatie van bezoeken totaal</i>						
6 Gratis bezoeken		1.997		1.000		3.835
7 betaalde bezoeken		57.168		57.000		54.995
<i>overige bezoeken</i>						
8 bezoeken website		98.959		67.000		75.180
9 totaal						
aantal unieke bezoekers website		76.415		53.000		59.371
Overige activiteiten	aantal activiteiten	aantal deelnemers	aantal activiteiten	aantal deelnemers	aantal activiteiten	aantal deelnemers
10 Schoolgebonden activiteiten	774	14.836	461	13.000	770	15.479
11 waarvan po	220	3.111		2.000	202	2.112
12 waarvan vo	401	9.967		10.300	506	12.113
13 waarvan mbo/ho	153	1.758		700	62	1.254
14 Openbare activiteiten	132	3.702	124	3.100	91	2.758
15 Totaal overige activiteiten (10+14)	906	18.538	585	16.100	861	18237

totaal aantal bezoeken = totaal toegang - uitgegeven vouchers (prijsgroep 30020) - zie verkoopoverzicht

reguliere bezoeken = totaal aantal bezoeken - educatief bezoek

gratis bezoeken: prijsgroep 10040 + prijscategorie 1412 en 1228 (zie verkoopoverzicht)

ad 3 en 11: prijscategorie 1260, 1262, 1416 (zie verkoopoverzicht)

ad 4 en 12: prijscategorieën 1261, 1266, 1267, 1417, 1423 en 1500 (zie verkoopoverzicht)

ad 5 en 13: prijscategorie 1264 (zie verkoopoverzicht)

ad 14: prijscategorieën 1265, 1290, 1294, 1401, 1402, 1411, 1413, 1505, 1506 (zie verkoopoverzicht)

3 Overige gegevens

3.1 Bepalingen omtrent winstbestemming

De bepalingen van beide subsidieverstrekkers omtrent winstbestemming worden gevolgd.

De richtlijnen voor de verantwoording van subsidies van de gemeente Den Haag vermelden, onder verwijzing naar artikel 22 van de ASV (Algemene Subsidieverordening Den Haag 2014) dat de gemeente, op basis van een door de instelling gedane aanvraag, kan besluiten dat een eventueel positief exploitatieresultaat geheel of gedeeltelijk kan worden behouden door de instelling en mag worden toegevoegd aan reserve(s) of bestemmingsfonds(en).

Voor het vormen van en doteren aan een reserve – ook aan de algemene reserve – of bestemmingsfonds moet schriftelijk en expliciet toestemming worden gevraagd aan het college van burgemeester en wethouders. Een verzoek daartoe dient onderbouwd te worden met een motivering. (Zie de Subsidieverlening 2019 volgens het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2017-2020 'Ruimte voor de spelende mens' kenmerk ABBA/VL/17945 d.d. 9-1-2019, bijlage Inrichting Jaarrekening 2019).

Voor Museum de Gevangenpoort gelden de bepalingen in het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2017-2020 van het Ministerie van OCW. In het Handboek Instellingen van januari 2020 is de verplichting vervallen tot vorming van een bestemmingsfonds OCW en/of een bestemmingsfonds OCW collectiebeheer.

3.2 Resultaatbestemming

Het resultaat van de Stichting Haags Historisch Museum over 2019 bedraagt € 82.032 negatief, te splitsen in
€ 62.800 negatief voor het Haags Historisch Museum en € 19.232 negatief voor Museum de Gevangenpoort.

Voorgesteld aan de Raad van Toezicht is om het resultaat van het Haags Historisch Museum ad € 62.800 negatief als volgt te verwerken:

- € 14.700 te onttrekken aan de bestemmingsreserve restauraties in verband met uitgevoerde restauraties
- € 3.750 te onttrekken aan de bestemmingsreserve museale vernieuwing in verband met uitgevoerde activiteiten voor de vernieuwing
- het resterende bedrag ad € 44.350 te onttrekken aan de algemene reserve Haags Historisch Museum.

Ten aanzien van Museum de Gevangenpoort is voorgesteld aan de Raad van Toezicht om het resultaat van ad € 19.232 negatief te onttrekken aan de algemene reserve van dat museum.

De resultaatbestemming is goedgekeurd door de Raad van Toezicht in de vergadering van 24 maart 2020 en is verwerkt in de jaarrekening.

3.3 Gebeurtenissen na balansdatum

Ten tijde van het opstellen van deze financiële verantwoording over 2019 is de corona-crisis de realiteit. Deze crisis heeft financiële gevolgen voor de stichting in 2020 en wellicht komende jaren. De omvang hiervan is voorsnag niet in te schatten. Wel heeft de overheid haar steun uitgesproken om de financiële gevolgen zo veel als mogelijk te beperken. Een steunfonds is hiervoor in de maak.

3.4 CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

*Afgegeven ten behoeve van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en
Gemeente Den Haag*

Aan: Stichting Haags Historisch Museum
T.a.v. het Bestuur en de Raad van Toezicht
Korte Vijverberg 7
2513 SB DEN HAAG

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van de Stichting Haags Historisch Museum te Den Haag gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Stichting Haags Historisch Museum op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving, de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 "Organisaties zonder winststreven" en met het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020; zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving, de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 "Organisaties zonder winststreven" en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020;
- zijn de in de jaarrekening opgenomen subsidies van de Gemeente Den Haag besteed overeenkomstig de ASV, waarmee de rechtmatigheid van deze subsidies is vastgesteld;
- voldoet de jaarrekening in alle van materieel belang zijnde aspecten aan de WNT-eisen van financiële rechtmatigheid, zoals opgenomen in het Controleprotocol WNT in de beleidsregels toepassing WNT.

De gecontroleerde jaarrekening bestaat uit:

- 1) de balans per 31 december 2019,
- 2) de staat van baten en lasten over 2019 en
- 3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, exclusief de prestatieverantwoordingen.

De basis van ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen alsmede de door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Den Haag opgestelde subsidievoorwaarden, opgenomen in de Richtlijnenbrief financiële verantwoording subsidies 2015. Door de toepassing van dit protocol is door ons in het bijzonder onderzocht dat voor alle relevante, verantwoorde subsidiestromen de bepalingen in de vigerende Algemene Subsidieverordening van de gemeente Den Haag zijn nageleefd. Tenslotte hebben wij onze controle uitgevoerd volgens het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2017-2020. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Stichting Haags Historisch Museum zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, zoals:

- de bestuursverslagen;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving (Titel 9 Boek 2 BW), de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 "Organisaties zonder winststreven", de beleidsregels toepassing WNT, inclusief het Controleprotocol WNT en het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020 vereist is.

Wij hebben deze andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving (Titel 9 Boek 2 BW), de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 "Organisaties zonder winststreven", de beleidsregels toepassing WNT, inclusief het Controleprotocol WNT, de Nederlandse Standaard 720, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2017-2020 en het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving (titel 9 Boek 2 BW), de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 "Organisaties zonder winststreven", de beleidsregels toepassing WNT, het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020 en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving (Titel 9 Boek 2 BW), de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 "Organisaties zonder winststreven" en het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2017-2020. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 "Organisaties zonder winststreven" en het opstellen van het bestuursverslag in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020. Voorts houdt dit in dat de jaarrekening voldoet aan de WNT-eisen van de financiële rechtmatigheid, zoals opgenomen in het Controleprotocol WNT in de beleidsregels toepassing WNT.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van de relevante wet- en regelgeving, waaronder de WNT-eisen van financiële rechtmatigheid, mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de instelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rijswijk ZH, 24 maart 2020
Helder Controle B.V.

J.J. Spaans
Registeraccountant

Bijlagen

Bijlage 1 - Bestuursverslag - Haags Historisch Museum 2019

Inhoud

1	Bestuur en toezicht op de organisatie	2
2	Positionering	2
3	Aantal bezoekers en hoofdactiviteiten	2
4	Collectie	3
5	Publieksbereik	5
6	Educatie, participatie.....	5
7	Diversiteit.....	6
8	Cultureel ondernemerschap	7
9	Personeel.....	8
10	Maatschappelijk draagvlak: samenwerking, vrijwilligers en vrienden	9
11	Impact Corona-crisis	10

1 Bestuur en toezicht op de organisatie

Het Haags Historisch Museum vormt samen met Museum de Gevangenpoort de Stichting Haags Historisch Museum. De Stichting volgt de acht principes van de Governance Code Cultuur 2019. De verantwoording over hoe de Stichting deze principes opvolgt, inclusief het gekozen toezichtmodel, de samenstelling van Raad van Toezicht en directie, etc. staat uitgebreid beschreven in hoofdstuk 1 van het hoofddocument.

2 Positionering

Begin 2019 startte het Haags Historisch Museum met het opstellen van een ambitieus vernieuwingsplan. Directe aanleiding hiervoor waren de uitkomsten van een onderzoek van LAGroup dat in 2018 in opdracht van het museum werd uitgevoerd. Mede op basis van de aanbevelingen van LAGroup werd een nieuw museaal profiel geformuleerd. In het Meerjarigbeleidsplan 2021-24 vertaalde het museum dit nieuwe profiel in concrete ambities. Tevens is aangegeven hoe de organisatie versterkt moet worden om deze voor de toekomst gereed te maken.

In het kader van dit vernieuwingstraject startte het museum medio 2019 met architectenbureau Braaksma & Roos een onderzoek naar een ingrijpende renovatie van het museumgebouw met als doel deze toekomstbestendig te maken. De planontwikkeling hiervoor gebeurt in overleg met en met steun van de Gemeente Den Haag, de eigenaar van het pand. Ter voorbereiding op de inhoudelijke vernieuwing van het museum is eind 2019 gestart met de ontwikkeling van een presentatie over 800 jaar Binnenhof. Voor deze nieuwe semipermanente opstelling ontwikkelt Perspekt Studios – ontwerpers Beste Tentoonstelling 2019- het concept en levert het schetsontwerp.

Het Haags Historisch Museum vervult een actieve rol in samenwerkingsverbanden zoals het erfgoedoverleg en het overleg rond de ontwikkeling van het Haags Museumkwartier.

3 Aantal bezoekers en hoofdactiviteiten

In 2019 trok het Haags Historisch Museum 45.702 bezoekers, waarvan 4.885 leerlingen die het museum in schoolverband bezochten voor een museumles.

Hoofdactiviteiten

Het museum organiseerde in eigen huis drie tijdelijke tentoonstellingen:

- *Johan van Oldenbarnevelt. Man, macht en moord;*
- *Glans, glorie en misère. De Gouden Eeuw in Den Haag;*
- *Nooit gebouwd Den Haag.*

Het museum zoekt steeds naar vernieuwing in zijn presentaties, bijvoorbeeld door samen te werken met hedendaagse kunstenaars. Nieuw in 2019 was het gebruik van virtual reality. Daniel Ernst -in 2019 winnaar Gouden Kalf voor Beste Interactive- maakte voor *Nooit gebouwd Den Haag* een vr-animatie van het plan voor een 'wereldhoofdstad van het internationalisme' uit 1905.

In het kader van zijn diversiteitsbeleid was het museum voortrekker van het Netwerk Erfgoed Haagse Migranten en realiseerde onder andere:

- *talks* over diversiteit en inclusie in het kader van *Glans, glorie en misère;*
- de *Museum Take Over*, waarbij jongeren een avond lang de regie nemen in het museum;
- een presentatie van een portret van Jacob Cats in Theater De Vaillant.

Met de *Museum Take Over* won het museum zowel de publieks- als de juryprijs 2019 van de Haagse C, dé cultuurparticipatieprijs in Den Haag.

Het museum organiseerde daarnaast een groot aantal publieksactiviteiten op het gebied van educatie en participatie en deed mee aan evenementen zoals de Haagse Museumnacht. Op locatie in de stad werden stadswandelingen georganiseerd en activiteiten in de HIP's. Voor de collectie verwierf het museum verschillende nieuwe aanwinsten.

4 Collectie

Collectieplan

Het collectieplan is in 2019 volledig geactualiseerd en inhoudelijk aangepast aan onze vernieuwde missie. Het museum kiest voor vaste tentoonstellingen rondom vier nieuwe thema's '800 jaar Binnenhof', 'Stad van zand en veen', 'Stad van Vrede en Recht' en 'Hofstad'. Collectiebeleid en tentoonstellingsbeleid gaan hand in hand, daarom heeft onze nieuwe profilering gevolgen voor het collectiebeleid. Het verzamelbeleid zal zijn gericht op de vier inhoudelijke thema's uit ons nieuwe museale profiel. Het museum zal verder experimenteren met nieuwe manieren van verzamelen in samenwerking met de stad, bijvoorbeeld van verhalen via de programma's MijnDenHaag*, de Verhalenkast en Digitales (denk aan verhalen van oud-medewerkers aan het Hof, of de Tweede Kamer bij de presentatie over 800 jaar Binnenhof). Er zal een actief verzamelbeleid worden gevoerd op de onderwerpen migratie en diversiteit; focus ligt op drie typische Haagse migrantengroepen; van Indische, Surinaams-Hindostaanse en Chinese komaf.

Registratie en beheer

In het beheer van de collectie van het museum zijn door de jaren heen a.g.v. personeelgebrek achterstanden ontstaan. Uit een in 2019 gemaakte inventarisatie blijkt die achterstand uit zo'n 2000 niet-geregistreerde of niet-volledig geregistreerde objecten te bestaan. Het is van belang deze achterstanden weg te werken omdat alleen goed geregistreerde objecten te beheren, te ontsluiten, te digitaliseren en adequaat zijn te gebruiken voor tentoonstellingen of onderzoek. Een projectplan is gemaakt om met ingang van 2020 en met behulp van vrijwilligers hier een start mee te maken.

Voor de digitale collectieregistratie is een nieuwe versie van Adlib geïmplementeerd. Flinkke vooruitgang werd geboekt met de inventarisatie en digitalisering van de omvangrijke schenking van voorwerpen rond de Haagse ontdekkingsreiziger Alexine Tinne. Om te voorkomen dat de registratieachterstand verder groeide werden nieuwe aanwinsten gedocumenteerd in Adlib.

Opvolging aanbevelingen inspectie

Diverse aanbevelingen van de erfgoedinspectie zijn in 2019 opgevolgd. Zo werd een duidelijker scheiding aangebracht tussen collectieonderdelen en rekvisieten. Voor het opslaan van de laatste categorie werd een speciaal depot gehuurd bij UTS Van der Geest Verhuizingen in Rijswijk. Ook zijn er verbeteringen aangebracht in de instructies voor personeel over veiligheidszorg, de huisregels ter voorkoming van interne diefstal en procedures voor het bewaren van collectie-informatie.

Presentatie collectie en tijdelijke tentoonstellingen

Twee portretten uit de collectie van het museum werden gerestaureerd zodat ze getoond konden worden in de tentoonstelling *Johan van Oldenbarnevelt. Man, macht & moord*. In de tentoonstelling *Glans, glorie en misère* werd, aan de hand van veel werken uit de eigen collectie, getoond dat de zeventiende eeuw niet voor iedereen een feest was. Kostbare familieportretten illustreerden het leven van de rijke Hagenaar, terwijl de simpele gebruiksvoorwerpen uit het Oude Mannenhuis herinnerden aan een meer armoedig bestaan. Een publiekstrekker bleek de tentoonstelling *Nooit gebouwd Den Haag*: aan de hand van bouwtekeningen en maquettes werden bouwplannen getoond die nooit zijn uitgevoerd. Bij de opening ontving het museum uit handen van oud-wethouder A. Duivesteijn voor de collectie

een aantal objecten die o.a. gerelateerd zijn aan de nieuwbouwplannen voor het stadhuis aan het Spui. Conservator L. van Tilborg schreef over het nooit gebouwde Den Haag een veelomvattende studie dat uitkwam bij de opening van de tentoonstelling. Het boek, dat dezelfde titel heeft als de tentoonstelling, is een publicatie van de gemeente Den Haag (afdeling Monumentenzorg en Welstand) en Stichting Publicaties Haags Erfgoed (SPHE).

Verwervingen

Tot de belangrijkste verwervingen in 2019 voor de collectie van het museum behoorden:

- een bijzondere collectie uit de nalatenschap van de Haagse meubelfabriek Pander, aangeboden door een particulier. Deze schenking bestond onder andere uit de geschilderde portretten van de oprichters van de firma en enkele siervoorwerpen uit de winkel van Pander;
- de aankoop van een grote wandschotel met een afbeelding van de Maurits- of Grenadierspoort op het Binnenhof, beschilderd door Daniël Harkink en in 1895 geproduceerd door aardewerkfabriek Rozenburg.

In- en uitgaande bruiklenen

Voor tijdelijke exposities en onderzoeksprojecten in binnen- en buitenland werden een tiental objecten in bruikleen gegeven, waaronder schilderijen, poppenhuizen en diverse gebruiksvoorwerpen. Zo waren stukken uit de collectie van het Haags Historisch Museum onder andere te zien in het Teylers Museum Haarlem (*Jong in de 19de eeuw*), het Reichsstadtmuseum Rothenburg (*Martin Monnickendam*) en Museum Flehite in Amersfoort (*Johan en Maurits. Van vriend tot vijand*).

Meer dan honderd objecten kreeg het museum voor de tentoonstellingen over *Johan van Oldenbarnevelt*, *De Gouden Eeuw* en *Nooit Gebouwd Den Haag* in bruikleen. Daarvoor werd samengewerkt met musea en particulieren uit Nederland waaronder het Haags Gemeentearchief, de Koninklijke Verzamelingen, het Nationaal Archief, het Kunstmuseum, Muzee Scheveningen, Het Nieuwe Instituut, Museum Rotterdam en het Amsterdam Museum.

Onderzoek

Voor een museum van onze omvang is het doen van onderzoek beperkt mogelijk. Wij proberen dit altijd in samenwerking met anderen te doen.

Er is onderzoek verricht aan de uitzonderlijke topstukken 'Tong en Vinger van Johan en Cornelis de Witt' door het Nederlands Forensisch Instituut. Uit dit onderzoek bleek onder andere dat wat eeuwenlang is aangezien voor een teen in werkelijkheid een vinger is. Het onderzoek kreeg in 2019 een vervolg en wordt in 2020 wereldkundig gemaakt in het door het Rijksmuseum gemaakte tv-programma 'Historisch bewijs'.

Het museum heeft als stichting ook deelgenomen aan het project *Herkomst Helder, Museale Verwervingen vanaf 1933* (een initiatief van de Museumvereniging om onderzoek te doen naar geroofd kunstbezit). Dit tussen 2014 en 2018 uitgevoerde onderzoek had als conclusie dat zowel het Haags Historisch Museum als de Gevangenpoort geen schilderijen in hun collecties hebben met een verdachte herkomst.¹ In 2018 is tevens een onderzoek gestart naar de tekeningcollectie van het Haags Historisch Museum. De conclusie van dit onderzoek is dat van de 46 onderzochte tekeningen er 18 zijn die een sluitende herkomst hebben, 16 waarvan geen aanwijzingen zijn gevonden dat er een problematische herkomst is en 3 waarvan wegens het ontbreken van gegevens niet kan worden uitgesloten dat er een problematische herkomst is. De overige tekeningen: van 6 was zo weinig informatie beschikbaar dat onderzoek niet mogelijk was, en 3 tekeningen bleken na 1945 te zijn vervaardigd.² De resultaten van het onderzoek zijn in het collectieregistratiesysteem Adlib vastgelegd.

¹ Rapportage Museale verwervingen vanaf 1933 - De schilderijencollectie van het Haags Historisch Museum.

² S. Olie, Rapport Museale verwervingen vanaf 1933, Herkomstonderzoek naar de tekeningen in de collectie in het Haags Historisch Museum.

Met bovengenoemde activiteiten voldeed het museum aan de prestatienormen van de gemeente ten aanzien van beheer en ontsluiting van de collectie.

5 Publieksbereik

Het aantal van 45.702 bezoekers was iets meer dan geraamd (45.000) en ruim 7% meer dan in 2018. Het museum voldeed hiermee ruim aan de door de gemeente gestelde prestatienorm van 35.000 bezoekers.

Actieve cultuurparticipatie is een belangrijk onderdeel binnen de programmering van het Haags Historisch Museum: bezoekers activeren door middel van lezingen, debatten en events. In totaal werden hiermee 6.125 mensen bereikt (inclusief Museumnacht en Open Monumentendag). Actieve cultuurparticipatie maakt zodoende ruim 13% van het totale museumbezoek uit. Hiernaast trekt educatief bezoek een kleine 11% van het bezoekerstotaal.

Om relevante publieksgroepen te bereiken werd rond zowel de vaste collectie als de tijdelijke tentoonstellingen, projecten en evenementen gericht aandacht gegenereerd. Corporate middelen als de seizoenfolder en algemene folder werden vervangen door tentoonstellingsfolders en een aantal nieuwe media werd ingezet, zoals digitale frames in de openbare ruimte en posts op social media. Free publicity blijft verreweg het meest effectieve middel. Een actief persbeleid is dan ook het zwaartepunt in de communicatiemix. Met name de tentoonstellingen *Johan van Oldenbarnevelt*, *Man, macht en moord* en *Nooit Gebouwd Den Haag* genereerden veel 'earned publicity': aandacht in de regionale en landelijke media dankzij actuele thematiek. Dit resulteerde in groeiende bezoekerscijfers gedurende de looptijd van beide tentoonstellingen.

Per tentoonstelling wordt een apart mediatraject ontwikkeld, bestaande uit een mix van online, print, radio- en tv- spotjes, advertenties en outdoor reclame. Naast zichtbaarheid in de lokale media worden ook landelijk doelgroepen bereikt via gespecialiseerde tijdschriften als Museumtijdschrift, Geschiedenis Magazine en dergelijke.

Met de tentoonstelling *Glans, Glorie en Misère, de Gouden Eeuw in Den Haag* sloot het museum aan bij het (toeristische) themajaar *Rembrandt en de Gouden Eeuw*. Dit bood toegang tot publiciteitskanalen waarmee een breed (inter-)nationaal publiek kon worden bereikt. Het aandeel publiek van buiten de regio was bij deze tentoonstelling dan ook hoger dan normaal.

Om meer bezoekers naar de website te trekken is gewerkt aan de online vindbaarheid door middel van SEO (zoekmachine-optimalisatie) en SEA (Google AdWords). De website trok ruim 81.000 unieke bezoekers (in 2018: ruim 79.000), overeenkomend met zo'n 105.000 websitebezoeken (een deel van de bezoekers komt dus meerdere malen terug).

In 2019 is de e-mail nieuwsbrief maandelijks verzonden. Daarnaast is het museum actief op de volgende social media: Facebook, Instagram, Twitter en LinkedIn. In 2019 groeide het aantal volgers via de social media met zo'n 10%.

6 Educatie, participatie

Met twaalf onderwijsprogramma's en drie websites met docentenmateriaal biedt het Haags Historisch Museum een uitgebreid en veelzijdig educatief aanbod voor alle niveaus van het Primair en Voortgezet Onderwijs. Het museum neemt deel aan de bestaande stedelijke netwerken voor cultuureducatie: Cultuurschakel VONK, Ladekast COH en Cultuurmenu PO en VO.

Van de 4.885 leerlingen die het museum in 2019 in schoolverband bezochten, waren 3.205 afkomstig uit het PO en 1.680 uit het VO. Daarmee voldeed het museum ruim aan de door de gemeente gestelde prestatienorm van 3.000 leerlingen PO en 500 leerlingen VO.

Het aanbod voor het onderwijs is de afgelopen jaren regelmatig geactualiseerd en vernieuwd, mede op basis van de feedback die het museum ontvangt van scholen dankzij doorlopende evaluaties. Zo is in 2019:

- voor het Voortgezet Onderwijs een nieuwe museumles gemaakt over het onderwerp migratie. Centraal in deze les staat de wijze waarop migranten in de loop der eeuwen steeds een bijdrage hebben geleverd aan het uiterlijk en het karakter van de stad Den Haag;
- een onderwijsdossier ontwikkeld dat te gebruiken is door leerkrachten die in hun klas de Gouden Eeuw in Den Haag willen behandelen - inclusief de schaduwzijden van die periode -. Dit onderwijsdossier werd gemaakt naar aanleiding van de tentoonstelling *Glans, Glorie en Misère*, maar is duurzaam inzetbaar voor de bovenbouw van het Primair Onderwijs en onderbouw van het Voortgezet Onderwijs. Het onderwijsdossier kwam tot stand in nauwe samenwerking met Stichting Stil Verleden.

Naast aanbod voor scholen organiseerde het museum in de vrije tijd voor kinderen speciale rondleidingen en workshops tijdens de vakanties. In samenwerking met de Bibliotheek Schilderswijk organiseerde het museum op 8 juli het slotdebat van de Schilderswijk Debatclub (8-12 jaar) in het museum.

Tot de vele activiteiten die het museum organiseert voor het volwassen publiek behoort de maandelijkse *Slavernijwandeling*. Deze wandeling was in 2019 steeds volgeboekt. In de Historische Informatie Punten (HIPS) in de Haagse bibliotheken, organiseerde het museum activiteiten zoals lezingen, workshops en bus excursies naar het museum.

7 Diversiteit

Al sinds 2011 is het Haags Historisch Museum actief naar buiten getreden met een visie op culturele, stedelijke diversiteit, erfgoed en migratie. Het museum heeft deze visie vertaald in tentoonstellingen, educatie en activiteiten. Ook is het museum inmiddels al acht jaar lang voorzitter van het Netwerk Erfgoed Haagse Migrant, dat in wisselende samenstellingen bijeenkomt en bestaat uit ongeveer dertig migrantenorganisaties en gevestigde Haagse instellingen. Dit netwerk kwam in 2019 vier keer bijeen. Gezamenlijk zetten de netwerkpartners zich in om Haags erfgoed gerelateerd aan migratie te verzamelen, behouden, ontsluiten en presenteren.

Het museum ontwikkelde in de afgelopen jaren met deze netwerkpartners samen vele projecten. In 2019 leidde dit onder andere tot:

- een publieksprogramma met specifieke focus op de schaduwkanten van de Gouden Eeuw, bestaande uit een reeks talks, lezingen, educatieve en participatieve activiteiten als onderdeel van het themajaar Rembrandt en de Gouden Eeuw themajaar;
- het winnen van twee prijzen, de Haagse C jury- en publieksprijs, voor het innovatieve participatieproject *Museum Take Over 2018*, gericht op co-creatie van museum en Haagse jongeren uit de Schilderswijk;
- de organisatie van een tweede editie van deze *Museum Take Over*, samen met Deborah Cameron en DeeDee's kids. Jongeren uit de stad namen voor één dag het museum over: van programmering tot promotie, educatie, beveiliging en catering. Het stadsmuseum is er immers voor iedereen!;
- een fototentoonstelling in het Atrium van het stadhuis over de deelnemers aan de *Museum Take Over*;
- *Een echt schilderij in de Schilderswijk! Cats in Theater De Vaillant*. In het kader van *Glans, Glorie en Misère* was begin september een portret van Jacob Cats uit de collectie van het museum te zien in Theater De Vaillant, het cultuuranker van de wijken Schilderswijk en Transvaal. Theaterbezoekers bezochten vervolgens de tentoonstelling in het museum;
- een Indische Vrijheidsmaaltijd georganiseerd samen met Museum Sophiahof;

- een samenwerking met de Dutch Caribbean Book Club, resulterend in een lezing over Aruba in relatie tot Den Haag tijdens de zeventiende eeuw, als onderdeel van de Black Achievement Month;
- het in ontvangst nemen van de Inspirational Award uitgereikt door de deelnemers van de Haagse Cultuuracademie.

Het Haags Historisch Museum nam deel in zowel de werkgroep Divers Den Haag als het Adviescomité Herdenking Slavernij in Den Haag. De expertise van het museum op het gebied van diversiteit werd regelmatig ingeschakeld door collega's van andere musea en erfgoedinstellingen en door master-studenten van de Reinwardt Academie en van faculteiten Cultuurwetenschappen.

Met de hierboven genoemde activiteiten en resultaten voldeed het museum aan de prestatienormen van de gemeente ten aanzien van het Netwerk Erfgoed Haagse Migranten en dragen wij als museum fors bij aan het ontwikkelen en zichtbaar maken van de collectieve identiteit van de stad. Hiermee geven we actief invulling aan drie van de vier P's van de Code Culturele Diversiteit (Publiek, Programma en Partners). Op de P van Personeel heeft het museum, door het geringe personeelsverloop, nog een stap te zetten als het gaat om beleidsmatige functies.

8 Cultureel ondernemerschap

Alle tentoonstellingen zijn gerealiseerd dankzij succesvolle fondswerving. De verhouding eigen inkomsten versus subsidie geeft over 2019 een gemiddelde van 19% (over 2017 en 2018 was dat 24% respectievelijk een kleine 22%).³ Het museum is behoedzaam met het nemen van risico i.v.m. een beperkt eigen vermogen.

Directe opbrengsten uit kaartverkoop bedroegen € 210.502 (begroot € 192.800; 2018 € 191.040). Weliswaar was het totaal aantal bezoekers (45.702) ongeveer gelijk met het geraamde aantal (45.000) maar het aandeel betalende individuele bezoekers was groter. De gerealiseerde gemiddelde opbrengst per bezoek bedroeg € 4,61 excl. btw (begroot € 4,28; uitkomst 2018 € 4,47).

De omzet uit zaalverhuur daalde ten opzichte van 2018, o.a. omdat we medio 2019 zijn gestopt met het geven van kortingen op zaalverhuur en met de verhuur van de Schutterszaal tijdens openingstijd (om de ongewenste situatie te vermijden dat reguliere bezoekers geen toegang hadden tot de Schutterszaal).

Het Haags Historisch Museum ontving in 2019 een meerjarige exploitatiesubsidie van € 1.795.225 van de Gemeente Den Haag (in 2018 € 1.763.015), dit is inclusief een trendbijdrage van € 32.210 (in 2018 € 43.009).

Met ingang van 2017 ontvangt het museum een structurele bijdrage voor de ondersteuning van het Netwerk Erfgoed Migranten van de Dienst Onderwijs, Cultuur en Welzijn (€ 35.000). Vanuit het Programma Integratie is eveneens een vierjaarlijkse bijdrage van €35.000 per jaar voor dit doel toegekend. Deze bijdragen zijn verwerkt in de genoemde exploitatiesubsidie. Dit bedrag is volledig besteed en wordt verantwoord in de jaarrekening.

Daarnaast heeft de gemeente via eenmalige subsidies het museum ondersteund voor het project Museale vernieuwing (€ 50.000), voor een onderzoek naar de renovatie van het museumgebouw (€25.250) en voor de opstart van de nieuwe medio 2021 te openen presentatie '800 jaar Binnenhof'

³ Binnen de Gemeente Den Haag is voor Cultureel ondernemerschap geen norm gesteld, maar enig handvat hiervoor geeft de Subsidieregeling culturele basisinfrastructuur 2017–2020 van OCW. In artikel 3.5 staat voor musea '... wordt geen subsidie verleend indien de eigen inkomsten van de instelling gemiddeld over de jaren 2013, 2014 en 2015 minder dan 19,5% bedragen van het totaal aan structurele subsidies van bestuursorganen ten behoeve van de exploitatie van die instelling.'

(€ 29.500). Alle deze drie subsidies zijn inmiddels besteed en hebben daarmee een bijdrage geleverd aan een nieuwe museale visie (die de basis vormt van het Meerjarigbeleidsplan 2021-2024), aan een door architectenbureau Braaksma & Roos uitgevoerde studie naar de renovatie van ons museumgebouw en aan de ontwerpfase van de tentoonstelling '800 jaar Binnenhof'.

Het museum is in belangrijke mate afhankelijk van financiële steun van fondsen en sponsors en steun van schenkers. Het museum bedankt de volgende fondsen en sponsors voor de bijdragen/toezeggingen die zij gaven voor tentoonstellingen en activiteiten in 2019:

- VSBfonds (voor *Glans, glorie en misère*);
- Mondriaan Fonds (voor *Glans, glorie en misère*);
- Fonds 1818 (voor *Glans, glorie en misère*);
- Prins Bernhard Cultuurfonds Zuid-Holland (voor *Glans, glorie en misère* en voor *Nooit gebouwd Den Haag*);
- M.A.O.C. Gravin van Bylandt Stichting (voor *Nooit gebouwd Den Haag*);
- Stichting F.S. Tijmstra (voor *Nooit gebouwd Den Haag*);
- Stimuleringsfonds Creatieve Industrie (voor *Nooit gebouwd Den Haag*);
- Steunfonds SHHM (voor project Museale vernieuwing).

Overige bijdragen ontving het museum van:

- Vriendenvereniging Die Haghe (voor wandelboekje *Nooit gebouwd Den Haag*);
- Sebastiaan Genootschap (voor sponsoring hockeyclub HBS i.v.m. shirtreclame).

Ten einde de financiële risico's van de projecten van het Haags Historisch Museum af te dekken gaf de Stichting Steunfonds SHHM in 2019 (evenals in voorgaande jaren) een garantstelling. Mede dankzij de positieve resultaten van fondswerving hoefde daarvan ook ditmaal geen gebruik te worden gemaakt.

9 Personeel

Zie voor het aantal fte's en het aantal medewerkers bij de Stichting Haags Historisch Museum en alleen bij het Haags Historisch Museum onderstaande tabel.

Soorten contracten	Personeel Stichting HHM		Personeel HHM	
	fte in 2019	# mdw's in 2019	fte in 2019	# mdw's in 2019
# uren van een volledige werkweek	36	--	36	--
Totaal	25,6	40	17,7	33
- waarvan vast contract	20,7	30	14,2	25
- waarvan inhuur	4,9	10	3,5	8
# stagiaires	4,7	5	2,0	2
# vrijwilligers	3,3	42	1,0	5

(bij de HHM-totalen is er overlap met mdw's die voor beide musea werken)

Het ziekteverzuim bedroeg:

	2018	2019	Landelijk gemiddelde 2018*
Ziekteverzuim	6,6%	4,6	4,2%
Ziektefrequentie	1,76	1,93	1,2

*(bron: www.arbo-online.nl).

Bij inhuur van zzp-ers hanteert het museum, in verband met de wet DBA, overeenkomsten die gebaseerd zijn op modellen die zijn goedgekeurd door de Belastingdienst.

10 Maatschappelijk draagvlak: samenwerking, vrijwilligers en vrienden

Samenwerking

Het Haags Historisch Museum werkt structureel samen met diverse museale en niet-museale partners. In 2019 betrof dit:

- de erfgoedpartners Haags Gemeentearchief en de afdelingen Monumentenzorg en Welstand en Archeologie van de gemeente Den Haag om de Collectie Den Haag te ontsluiten. Samen met deze erfgoedpartners en met de Dienst Openbare Bibliotheek wordt bovendien samengewerkt bij participatieprojecten zoals de Verhalentafel/Haagse Herinneringen en bij de ontwikkeling en programmering van Historische Informatie Punten in de stadsdelen;
- de Gevangenpoort en ProDemos tbv. het aanbod voor scholen en de permanente opstelling met Prinsjesdag-experience in de monumentale ruimte onder de Ridderzaal;
- de Gevangenpoort, Museon, Stichting Oranjehotel, ProDemos, Vredespaleis, Humanity House, Just Peace Festival en de Haagse Campus van de Leidse universiteit in Den Haag om een gezamenlijkheid programma te realiseren rond het thema Vrede, Recht en Internationale Samenwerking;
- de Stichting Europees Erfgoed Atlantikwall voor de organisatie van de 'bunkerdag';
- de Fundatie van Beijeren van Schagen en de Stichting Noodopvang Haaglanden t.b.v. de publieke ontsluiting van de originele Regentenkamer in het Oude Mannenhuis aan de Oude Molstraat. Bij de restauratie van de behangselschilderingen treedt het museum op als adviseur;
- Cultuurschakel aan de ontwikkeling van de leerlijn Erfgoed in het kader van het nieuwe gemeentelijke beleid Cultuuronderwijs op zijn Haags;
- Cultuurschakel als partner en sponsor in het ontwikkelen van een speciaal leertraject genaamd de Haagse Cultuuracademie, om de culturele diversiteit onder toekomstige professionals in de cultuur- en erfgoedsector in Den Haag te stimuleren;
- diverse MBO-opleidingen die de beveiligingstagiaires leveren (ROC Mondriaan, MBO Rijnland, Hoornbeek College en het LOI).
- de Stichting Directieoverleg Haagse Musea en de Stichting Gezamenlijke Projecten Haagse Musea t.b.v. onder andere de organisatie van de gezamenlijke Museumnacht, Museumnacht Kids en het Cultuurmenu;
- het Netwerk Erfgoed Haagse Migranten;
- de Gevangenpoort, Galerij Prins Willem V en Museum Bredius tbv. het aanbieden van een gezamenlijk Hofvijverpasse-partout;
- het Oranjehotel t.b.v. de ontwikkeling van hun marketing- en communicatieplan;
- diverse directies t.b.v. de ontwikkeling van het Haags Museumkwartier;
- het magazine Haagse Historie (bestuur en redactie van);
- het Haags Preventie Netwerk (een samenwerkingsverband van Haagse musea en erfgoedinstellingen op het gebied van veiligheid en calamiteiten).

Vrijwilligers

Op 31 december 2019 waren vijf vrijwilligers verbonden aan het Haags Historisch Museum. De vrijwilligers doen werk op allerlei gebied en zijn onmisbaar in de dagelijkse bedrijfsvoering. Zij verzorgen o.a. rondleidingen en zijn gastheer/gastvrouw.

Vrienden

De Geschiedkundige Vereniging Die Haghe is sinds 1 januari 2016 de officiële vriendenvereniging van het Haags Historisch Museum en Museum de Gevangenpoort. Zij organiseerde in 2019 verschillende lezingen en rondleidingen in het Haags Historisch Museum. Een groot aantal leden bezocht het museum tijdens activiteiten naar aanleiding van de tentoonstellingen en voor de algemene ledenvergaderingen.

Het Sebastiaan Genootschap ondersteunt het Haags Historisch Museum en Museum de Gevangenpoort door bij het publiek, in het bijzonder het beroeps- en bedrijfsleven, het

bewustzijn voor en de betrokkenheid bij het Haagse erfgoed te versterken.

11 Impact Corona-crisis

Ten tijde van het opstellen van deze financiële verantwoording over 2019 is de corona-crisis de realiteit. Deze crisis heeft financiële gevolgen voor het museum in 2020 en wellicht komende jaren, zoals een daling van de omzet. De omvang hiervan is echter vooralsnog niet in te schatten.

Wel heeft de overheid nadrukkelijk haar steun uitgesproken om de financiële gevolgen zo veel als mogelijk te beperken. Een landelijk steunfonds is hiervoor in de maak. Ook is volop contact met de gemeente over de steun die zij (kunnen) gaan verlenen. Op korte termijn zal deze waarschijnlijk bestaan uit het in één keer uitkeren van de bevoorschottingen voor de rest van het jaar (in plaats per maand) om mogelijke liquiditeitsproblemen voor te zijn.

Bijlage 2 - Financiële verantwoording Haags Historisch Museum

Inhoud

1	Balans per 31 december 2019	1
2	Categoriale exploitatierekening over 2019	2
3	Functionele exploitatierekening over 2019.....	3
4	Toelichting op de functionele exploitatierekening.....	4

1 Balans per 31 december 2019

(na verwerking van de resultaatbestemming)

<u>Actief</u>	2019	2018
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa	164.407	147.807
VLOTTENDE ACTIVA		
Onderhanden projecten	23.757	68.515
Vorraden	4.038	5.698
Vorderingen	247.301	181.747
Liquide middelen	611.527	546.250
Totaal vlottende activa	886.623	802.210
Totaal activa	1.051.030	950.017
 <u>Passief</u>		
EIGEN VERMOGEN		
- Algemene reserve	295.482	339.832
- Bestemmingsreserves	52.550	71.000
	348.032	410.832
AANKOOPFONDS	46.959	29.128
VOORZIENINGEN		
- Voorziening Meerjaren Onderhoudsplanung huurderslasten HHM	134.498	112.855
- Overige voorzieningen	109.388	78.712
	243.886	191.567
LANGLOPENDE SCHULDEN	-	-
KORTLOPENDE SCHULDEN	412.153	318.490
Totaal passiva	1.051.030	950.017

2 Categoriele exploitatierekening over 2019

	Uitkomst 2019	Begroting 2019	Uitkomst 2018
BATEN			
Directe opbrengsten			
publieksinkomsten binnenland			
- waarvan kaartverkoop	210.502	192.800	191.040
- waarvan overige publieksinkomsten	43.525	40.500	42.877
Totaal publieksinkomsten binnenland	254.027	233.300	233.917
Sponsorinkomsten (niet in natura)	-	1.500	-
Overige inkomsten	21.893	11.600	23.946
Totaal directe opbrengsten	275.920	246.400	257.863
Indirecte opbrengsten	13.647	1.000	10.962
Bijdragen uit private middelen			
- particulieren incl. vriendenverenigingen	1.200	1.500	1.500
- bedrijven	2.500	12.500	11.250
- private fondsen	72.300	102.000	103.039
Totaal bijdragen uit private middelen	76.000	116.000	115.789
Totaal opbrengsten	365.567	363.400	384.614
Subsidies			
Structurele subsidie Ministerie OCW	-	-	-
Meerjarige subsidie gemeente Den Haag	1.795.225	1.763.015	1.763.015
Incidentele subsidies en bijdragen uit publieke middelen	124.750	-	14.251
Totaal subsidies	1.919.975	1.763.015	1.777.266
TOTAAL BATEN	2.285.542	2.126.415	2.161.880
LASTEN			
Salarislasten			
- waarvan met dienstverband	1.010.454	980.600	874.116
- waarvan inhuur	318.759	154.778	298.937
Totaal salarislasten	1.329.213	1.135.378	1.173.053
Huisvestingslasten	239.270	193.186	208.420
Afschrijvingen	23.974	27.000	26.411
Aankopen	18.775	-	28.700
Overige lasten	719.318	735.951	699.541
TOTAAL LASTEN	2.330.550	2.091.515	2.136.125
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	-45.008	34.900	25.755
Rentebaten	39	100	66
Rentelasten	-	-	-
Mutatie aankoopfonds	-17.831	-35.000	-24.749
EXPLOITATIERESULTAAT	-62.800	-	1.072
VOORSTEL RESULTAATBESTEMMING			
Exploitatieresultaat	-62.800	-	1.072
Onttrekking bestemmingsreserve restauratieprojecten	14.700	-	24.000
Onttrekking/ vorming bestemmingsreserve museale vernieuwing HHM	3.750	-	-25.000
Ten laste/ ten gunste van de algemene reserve HHM	-44.350	-	72

3 Functionele exploitatierekening over 2019

HHM functionele exploitatierekening		Uitkomst 2019	Jaarbegroting 2019	Uitkomst 2018
			prijspeil 2018	
A	SUBTOTAAL OPBRENGSTEN	365.567	363.400	384.614
	<i>Directe opbrengsten</i>	275.920	246.400	257.863
A.1	Publieksinkomsten (specificatie):	254.027	233.300	233.917
	- kaartverkoop, uitkopen, partage etc. in:	210.502	192.800	191.040
	- Den Haag	210.502	192.800	191.040
	- de rest van Nederland	-	-	-
	- het buitenland	-	-	-
	- horeca	8.692	5.000	8.977
	- verkoop	34.833	35.500	33.900
	- overige	-	-	-
A.2	Sponsorinkomsten (specificatie):	-	1.500	-
	- algemeen	-	-	-
	- projectgebonden	-	1.500	-
A.3	Overige directe opbrengsten (specificatie):	21.893	11.600	23.946
	- zaalverhuur en overige	10.552	10.600	11.300
	- vergoedingen gezamenlijke activiteiten	11.341	1.000	12.646
	- diversen	-	-	-
	<i>Indirecte opbrengsten</i>	89.647	117.000	126.751
A.4	Diverse inkomsten (specificatie):	13.647	1.000	10.962
	- diversen	13.647	1.000	10.962
A.5	Bijdragen uit private middelen (specificatie):	76.000	116.000	115.789
	- particulieren (incl. vriendenvereniging)	1.200	1.500	1.500
	- bedrijven (incl. Sebastiaan Genootschap)	2.500	12.500	11.250
	- private fondsen	72.300	102.000	103.039
	- goede doelenloterij	-	-	-
	- diversen	-	-	-
B	SUBTOTAAL SUBSIDIES	1.919.975	1.763.015	1.777.266
B.1.1	Meerjarige subsidie ministerie OCW	-	-	-
B.1.2	Meerjarige subsidie Cultuurfondsen	-	-	-
B.2	Meerjarige subsidie provincie	-	-	-
B.3.1	Meerjarige subsidie gemeente Den Haag	1.795.225	1.763.015	1.763.015
B.4	Overige subsidies en bijdragen uit publieke middelen	124.750	-	14.251
	<i>Som der baten (A+B)</i>	2.285.542	2.126.415	2.161.880

C	SUBTOTAAL BEHEERLASTEN	1.225.478	968.015	927.995
C.1	Beheerlasten personeel (specificatie):	793.830	595.715	566.313
	- directie	234.000	81.200	69.000
	- secretariaat	48.000	47.500	49.000
	- personeelszaken	11.000	15.000	7.000
	- financiële zaken	85.000	88.500	92.000
	- beleid	8.000	8.000	8.000
	- algemene zaken	407.830	355.515	341.313
C.2	Beheerlasten materieel (specificatie):	431.648	372.300	361.682
	- huisvesting	277.097	257.800	244.088
	- organisatiekosten	87.168	77.500	84.710
	- algemene publiciteitskosten	6.851	10.000	6.473
	- afschrijvingen	23.974	27.000	26.411
	- museale vernieuwing	36.558	-	-
D	SUBTOTAAL ACTIVITEITENLASTEN	1.122.903	1.158.500	1.232.879
D.1	Activiteitenlasten personeel (specificatie):	646.247	596.500	667.800
	- collectiebeheer	180.000	144.000	210.000
	- publiekszaken (incl. educatie)	466.247	452.500	457.800
D.2	Activiteitenlasten materieel (specificatie):	476.656	562.000	565.079
	- collectiebeheer en dotatie aankoopfonds	66.409	76.000	98.701
	- publiekszaken incl. tentoonstellingen	410.247	486.000	466.378
	<i>Som der lasten (C+D)</i>	<i>2.348.381</i>	<i>2.126.515</i>	<i>2.160.874</i>
	SALDO uit gewone bedrijfsvoering	-62.839	-100	1.006
	SALDO rentebaten en -lasten	39	100	66
	SALDO buitengewone baten en lasten	-	-	-
	EXPLOITATIERESULTAAT	-62.800	-	1.072

Mutaties bestemmingsreserves:

- restauraties topstukken collectie	14.700	-	24.000
- digitalisering collectie	-	-	-
- museale vernieuwing	3.750	-	-25.000
Saldo mutatie algemene reserve	-44.350	-	72

4 Toelichting op de functionele exploitatierekening

De functionele exploitatierekening is opgesteld conform de vereisten van de Gemeente Den Haag als subsidieverstrekker van het Haags Historisch Museum.

Directe opbrengsten

Onder de directe opbrengsten zijn verantwoord de publieksinkomsten, sponsorinkomsten en overige directe opbrengsten. In 2019 bedroegen deze opbrengsten € 275.920 (begroot € 246.400). In 2018 bedroegen de directe opbrengsten € 257.863.

Opbrengsten uit kaartverkoop bedroegen € 210.502 (begroot € 192.800; 2018 € 191.040). Weliswaar was het totaal aantal bezoekers (45.702) ongeveer gelijk met het geraamde aantal (45.000) maar het aandeel betalende individuele bezoekers was groter.

Aan de subsidie van de gemeente Den Haag voor 2019 werd de verplichting verbonden om een bezoekersaantal van ca. 35.000 te behalen. Hier werd ruimschoots aan voldaan.

De gerealiseerde gemiddelde opbrengst per bezoek bedroeg € 4,61 excl. btw (begroot € 4,28; uitkomst 2018 € 4,47).

De overige publieksinkomsten betreffen de horeca en de verkopen in de museumwinkel.

De ambitie sponsorwerving voor 2019 bedroeg € 1.500. In 2019 werd evenals in 2018 geen projectgebonden sponsoring geworven; de nadruk lag op het werven van fondsen. Voor de gerealiseerde fondswerving zie “bijdragen uit private middelen”.

Onder overige directe opbrengsten zijn opgenomen de inkomsten uit zaalverhuur e.d. en vergoedingen van derden voor gezamenlijke museale activiteiten. Het gerealiseerde bedrag ad € 21.893 (begroot € 11.600; 2018 € 23.946) heeft voor € 10.552 betrekking op zaalverhuur e.d. en voor € 11.341 op vergoedingen van samenwerkingspartners voor kosten van gezamenlijke activiteiten.

Indirecte opbrengsten

De indirecte opbrengsten zijn opbrengsten die geen directe relatie hebben met museale doelstellingen. In 2019 bedroegen deze indirecte opbrengsten € 13.647 (begroot € 1.000; 2018 € 10.962). Deze waren voor € 11.014 afkomstig uit UWV uitkeringen voor zwangerschaps- en bevallingsverlof; het overige bedrag ad € 2.633 betrof een verzekeringsuitkering.

Bijdragen uit private middelen

Onder de post “bijdragen uit private middelen” worden de baten uit fondswerving vermeld: alle bijdragen van particulieren, bedrijven en van private fondsen. Ook alle bijdragen van vriendenverenigingen worden hier vermeld.

In 2019 kon in totaal € 76.000 aan bijdragen uit private middelen worden aangewend, waarvan € 1.200 van Geschiedkundige Vereniging Die Haghe (de vrienden van het museum) en € 2.500 van bedrijven georganiseerd in het Sebastiaan Genootschap. Een bedrag van € 72.300 was afkomstig van fondsen.

Begroot was een bedrag ad € 116.000. Dit bedrag was inclusief een nieuwe aanvraag voor € 60.000 om diverse activiteiten op het gebied van participatie te kunnen voortzetten. Gedurende het jaar is besloten, om deze aanvraag nog niet in te dienen. Dit verklaart het relatief grote verschil tussen begroting en realisatie.

In 2018 bedroegen de overige bijdragen € 115.789 voor diverse tentoonstellingen en projecten.

Een specificatie naar fonds en besteding is opgenomen in de toelichting op de exploitatierekening (H 3.5).

Subsidie Dienst OCW gemeente Den Haag in het kader van het Meerjarenbeleidsplan

Van de gemeente Den Haag (Dienst Onderwijs, Cultuur en Welzijn) ontvangt de Stichting Haags Historisch Museum een jaarlijkse exploitatiesubsidie. Voor het jaar 2019 is op 9-1-2019 een exploitatiesubsidie verleend voor een totaal van € 1.763.015 onder kenmerk ABBA/VL/17945. In de loop van 2019 is een trendbijdrage toegekend van € 32.210. De totaal verleende subsidie bedraagt daarmee € 1.795.225 (voor een overzicht van subsidietoekenningen met datum en kenmerk wordt verwezen naar H 3.5).

In de genoemde subsidieverlening 2019 (ABBA/VL/17945) is een bijdrage verwerkt ad € 35.000 vanuit het Programma Integratie. Dit bedrag is volledig besteed in 2019 en wordt verantwoord in deze jaarrekening (zie hieronder).

In de subsidie zijn voorts bijdragen inbegrepen voor de huur van de Sebastiaansdoelen (€ 67.815 plus € 1.277 trend), voor onderhoud van het gebouw en voor de versterking van het aankoopfonds (€ 36.605 inclusief indexering). Deze laatste bijdrage is toegevoegd aan het aankoopfonds.

De bijdrage voor onderhoud in de subsidie 2019 bedraagt € 45.949. Dit bedrag is gedoteerd aan de onderhoudsvoorziening. Het Haags Historisch Museum beschikt over een meerjarenonderhoudsplan dat door de Gemeente Den Haag ten behoeve van het Museum is opgesteld. Dit meerjarenonderhoudsplan dateert uit 2005 en is in 2010 bijgesteld door de gemeente. In 2011 heeft het Museum een aanvang gemaakt met een bijstelling van dit onderhoudsplan met assistentie van een bouwkundig adviseur.

Jaarlijks vindt overleg plaats met de Dienst Vastgoed om te kunnen komen tot een actualisering van dit plan. Over het onderhoud van het gebouw is overleg geweest met de Gemeente Den Haag op 28 februari, 31 juli, 17 september, 31 oktober en 17 december 2019. De MOP wordt jaarlijks geactualiseerd, meest recent op 18 januari 2020 aan de hand van de financiële realisatie 2019.

Voor een specificatie van dotatie en onttrekkingen aan de voorziening wordt verwezen naar de toelichting op de balans (H 3.4).

Overige subsidies en bijdragen uit publieke middelen

Onder de post "overige subsidies" worden alle subsidies en bijdragen van overheden of aan de overheid gelieerde fondsen vermeld. In 2019 werd een bedrag ad € 124.750 (begroot nihil; 2018 € 14.251) als bate gerealiseerd. Dit betrof voor € 104.750 bijdragen van de gemeente Den Haag, o.a. voor onderzoek naar museumprofiel en nieuwe vaste opstelling. Voor € 20.000 betrof dit een bijdrage van het Mondriaanfonds.

(Voor een overzicht van subsidietoekenningen met datum en kenmerk wordt verwezen naar H 3.5).

Salarislasten en personeel

Resumé personeelskosten	Uitkomst 2019	Jaarbegroting 2019	Uitkomst 2018
Totaal personeelskosten (C.1 + D.1)	1.440.077	1.192.215	1.234.113
- waarvan op vast contract	923.634	933.600	874.116
- waarvan op tijdelijk contract	86.820	47.000	-
- waarvan via inhuur (zzp-ers e.d.)*	318.759	154.778	298.937
- inhuur schoonmaakbedrijf (beheerlasten personeel)	27.877	28.000	27.779
- overige personeelslasten (beheerlasten personeel)	76.740	21.600	26.477
- vrijwilligers (activiteitenlasten personeel)	6.247	7.000	6.804
Totaal personeelskosten (C.1 + D.1)	1.440.077	1.191.978	1.234.113

* De rubriek "Inhuur (zzp-ers e.d.)" betreft bij het Haags Historisch Museum inzet van ZZP-ers, van medewerkers met een uitzendcontract stagiairs en ingeleende medewerkers. Het gaat om langer durende inzet en om (zeer) tijdelijke inzet.

De Stichting Haags Historisch Museum volgt de Arbeidsvoorwaardenregeling van de gemeente Den Haag, voor zover van overeenkomstige toepassing en vanaf 2020 de cao van de gemeente Den Haag (ook weer voor zover van overeenkomstige toepassing). De WNT-norm wordt niet overschreden.

Het aantal fte's voor het Haags Historisch Museum bedraagt 14,2. Dit aantal fte's betreft medewerkers met een dienstverband met de stichting.

De inzet van inhuurkrachten betreft voornamelijk ZZP-ers, medewerkers met een payrollcontract, stagiairs en ingeleende medewerkers. De P&O functie kon in 2019, evenals in 2018 worden ingevuld dankzij samenwerking met het Museon.

Voor het uitvoeren van rondleidingen en andere activiteiten maakt de stichting structureel gebruik van de inzet van vrijwilligers. Evenals andere bijdragen in natura, zijn deze werkzaamheden niet gekapitaliseerd in deze jaarrekening.

In 2019 bedroegen de personele kosten € 1.440.077, dit was een overschrijding van ca. € 248.000 op het begrote bedrag ad € 1.192.215.

De overschrijding van de personeelsbegroting is voor bijna € 200.000 te herleiden op de beheerlasten personeel. Kosten voor de directiefunctie waren € 152.800 hoger dan begroot (begroot € 81.200, realisatie € 234.000). Deze extra kosten hadden betrekking op de aanstelling van een directeur vernieuwing, tevens waarnemend directeur per medio 2019 en het vertrek van de algemeen directeur per 1 december 2019. Voorts waren er bijkomende algemene kosten rond het vertrek van de algemeen directeur. Ook de kosten van de beveiliging waren hoger dan begroot.

De activiteitenlasten personeel waren ca. € 50.000 hoger dan begroot, door hogere kosten voor de marketingfunctie en inzet van externen voor diverse projecten.

<i>beheerlasten personeel</i>		Uitkomst 2019	Begroot 2019	Uitkomst 2018
	<i>fte</i>			
- directie	0,6	234.000	81.200	69.000
- secretariaat	0,6	48.000	47.500	49.000
- personeelszaken	0,0	11.000	15.000	7.000
- financiële zaken	1,0	85.000	88.500	92.000
- beleid	0,1	8.000	8.000	8.000
- algemene zaken	<u>4,5</u>	<u>407.830</u>	<u>355.515</u>	<u>341.313</u>
	6,8	793.830	595.715	566.313

<i>activiteitenlasten personeel</i>		Uitkomst 2019	Begroot 2019	Uitkomst 2018
	<i>fte</i>			
- collectiefunctie	2,2	180.000	144.000	210.000
- publieksfunctie	<u>5,2</u>	<u>466.247</u>	<u>452.500</u>	<u>457.800</u>
	7,4	646.247	596.500	667.800

Verantwoording van de bijdrage voor activiteiten in het kader van het Netwerk Erfgoed Migranten

In de subsidieverlening 2019 ABBA/VL/17945 is een bijdrage ad € 35.000 opgenomen vanuit het Programma Integratie van de gemeente Den Haag. Dit bedrag is volledig besteed in 2019. De financiële verantwoording is als volgt:

*Netwerk Erfgoed Migranten***Uitkomst
2019**

Bijdrage 2019 vanuit Programma Integratie		35.000
Realisatie projectkosten 2019:		
Salariskosten medewerker erfgoed en stedelijke diversiteit	-68.952	
Activiteitenlasten materieel publieksfunctie	-14.409	
Totaal projectkosten 2019		-83.361
Eigen bijdrage HHM		-48.361

Het negatieve saldo ad € 48.361 is bekostigd uit de reguliere exploitatie van het HHM (uit opbrengsten en uit structurele subsidie van de Dienst OCW). Dit is in lijn met de voorwaarden waaronder de Dienst OCW de exploitatiesubsidie heeft verstrekt, zoals samengevat in H3.3.

Bijlage 3 - Bestuursverslag - Museum de Gevangenpoort 2019

Inhoud

1	Bestuur en toezicht op de organisatie	1
2	Positionering	1
3	Aantal bezoekers en hoofdactiviteiten	1
4	Het exploitatieresultaat.....	2
5	Financiële positie, risico's en onzekerheden.....	3
6	Collectie	4
7	Meerjarig onderhouds- en investeringsplan (MOIP)	5
8	Personeel.....	5
9	Begroting 2020	7
10	Impact Corona-crisis	8

1 Bestuur en toezicht op de organisatie

Het Haags Historisch Museum vormt samen met Museum de Gevangendoor de Stichting Haags Historisch Museum. De Stichting volgt de acht principes van de Governance Code Cultuur 2019. De verantwoording over hoe de Stichting deze principes opvolgt, inclusief het gekozen toezichtmodel, de samenstelling van Raad van Toezicht en directie, etc. staat uitgebreid beschreven in hoofdstuk 1 van het hoofddocument.

2 Positionering

In 2018/2019 heeft De Gevangendoor een plan ontwikkeld voor vernieuwing van het museum: het project De Nieuwe Doer. Dit project komt voort uit het beleidsplan 2017-2020, *Sleutels voor de Toekomst*. Uitgangspunt is dat het museum zich gaat profileren als nationaal icoon van de rechtsstaat door zijn focus te richten op drie thema's: Misdaad en straf, Vervolg en vrijheid en Rechtsstaat en vrede. Daarbij gaat het museum nadrukkelijker een koppeling maken tussen verleden en heden. Om dit te bereiken zal het museum de inrichting en presentatie van de museumcollectie, het educatief aanbod en de marketing/communicatie vernieuwen. In opdracht van het museum heeft het bureau voor museale projecten Duinzand (o.a. winnaar van de Gold World Medal 2018 op The New York Festivals) een concept ontwikkeld voor de nieuwe opstelling van de collectie. Vormgevingsbureau Platvorm heeft dit concept vertaald in een schetsontwerp. Het museum is gestart met fondswerving voor dit plan en dit heeft in 2019 reeds toezeggingen opgeleverd van vijf fondsen voor een totaal bedrag van € 202.000,-. Het museum verwacht begin 2020 beslissingen te ontvangen van een aantal andere fondsen. Afhankelijk daarvan worden de omvang en begroting van het project definitief bepaald. Het museum is van plan de herinrichting van het museum in 2020 uit te voeren.

Museum de Gevangendoor is partner in het Haagse *Just Peace*-netwerk (dat evenementen organiseert rondom de thema's vrede en recht), werkt hierbij samen met organisaties als ProDemos en Humanity House en onderhoudt contacten met advocaten, strafrechtshistorici en justitiële inrichtingen.

3 Aantal bezoekers en hoofdactiviteiten

In 2019 trok Museum de Gevangendoor 59.165 bezoekers, waarvan 13.078 leerlingen uit het primair en voortgezet onderwijs die het museum in schoolverband bezochten en 1.758 studenten uit het MBO en HO.

Voor activiteiten werkt het museum intensief samen met het Haags Historisch Museum waarmee het een Stichting vormt en een deel van de staf deelt volgens een bepaalde kostenverdeling.

Het museum organiseerde van februari t/m mei de tijdelijke presentatie *Schuld of onschuld?* over het proces tegen en de executie van Johan van Oldenbarnevelt en zijn zoon Reinier. Het museum gaf de bezoeker hiermee een inkijkje in de rechtsgang van de vroege 17e eeuw. Topstuk was het recent geïdentificeerde beulzwaard waarmee Johan van Oldenbarnevelt werd onthoofd, een bruikleen van de Staatlichen Kunstsammlungen in Dresden. De presentatie in Museum de Gevangendoor sloot aan bij tentoonstellingen over Johan van Oldenbarnevelt in het Haags Historisch Museum en in Museum Flehite.

Vrijwilligers van het museum verzorgden rondleidingen voor de individuele bezoekers en privé-rondleidingen voor groepen, onder andere de themarondleiding *De humanisering van het strafrecht*. Daarnaast organiseerde het museum dit jaar speciale themarondleidingen over de processen tegen vader en zoon Van Oldenbarnevelt. Het museum deed mee aan evenementen zoals de Nacht van de Dictatuur, de Internationale dag van de Vrede en de Haagse

Museumnacht. Op locatie in de stad werden stadswandelingen georganiseerd. Ook organiseerde het museum kinderactiviteiten zoals lezingen in het kader van de MuseumJeugdUniversiteit

Museum de Gevangenpoort blijft erg geliefd bij scholen. Meer dan 20% van de bezoekers aan het museum is scholier en de reacties zijn vaak erg enthousiast: kinderen en jongeren vinden de Gevangenpoort bijzonder indrukwekkend. Het museum neemt deel aan bestaande Haags stedelijke netwerken voor cultuureducatie: het Cultuurmenu en de Ladekast Cultuureducatie op z'n Haags.

4 Het exploitatieresultaat

Museum de Gevangenpoort ontving van het Ministerie van OCW in 2019 een structurele subsidie van € 501.100, waarvan € 241.401 voor publieksactiviteiten en overige activiteiten en € 259.699 voor huisvesting en collectiebeheer in het kader van de Erfgoedwet (in 2018 was de subsidie in totaal € 487.940.)

Samen met de gerealiseerde inkomsten uit kaart- en winkerverkoop (€ 377.409), doorbelasting van kassakosten aan Galerij Prins Willem V (€ 66.213) en bijdragen uit private middelen, gaf dat een totaal aan baten in 2019 van € 952.980.

Met een totaal aan lasten van € 977.328 leverde dat een negatief exploitatieresultaat, inclusief een kleine post aan o.a. rentebaten, van € 19.232.

Medio 2019 zag dit beeld er veel slechter uit. Noodgedwongen startte het museum het jaar met een exploitatiebegroting van € 33.210 negatief. In de loop van het verslagjaar dreigde dit tekort verder op te lopen. De belangrijkste oorzaken:

- **Beveiligingskosten hoger dan verwacht**
De Gevangenpoort is alleen te bezoeken met een (vrijwillige) rondleider. Op last van de brandweer wordt iedere groep (zo'n 50 per week) tevens begeleid door een (professionele) beveiligiger. Tot medio 2018 werden voor de beveiligingsrol vooral stagiaires ingezet die een opleiding volgen voor Beveiligingsbeambte. Kosten per jaar €19k. Vanwege de toenemende krapte op de arbeidsmarkt werd in dat jaar al merkbaar dat stagiaires steeds moeilijker zijn te vinden omdat wij hen vanwege het gebrek aan financiële middelen geen perspectief op een betaalde baan kunnen geven. We werden daarom gedwongen regelmatig gediplomeerde beveiligingsmedewerkers in te huren. In 2018 leidde dat al tot een extra kostenpost van €34k. Deze ontwikkeling heeft zich in 2019 helaas verder voortgezet.
- **Opbrengst uit bezoek lager dan verwacht**
Door tegenvallende bezoekcijfers én door een wijzigende bezoekersmix (minder volbetalende toeristen en meer museumkaarthouder) was medio 2019 de prognose dat de inkomsten uit kaartverkoop zo'n €40k lager zou uitvallen dan begroot.
- **Vertrek algemeen directeur**
A.g.v. het vertrek van de algemeen-directeur en de inhuur van de waarnemend directeur was de inschatting dat het museum een eenmalige kostenpost van € 50k voor zijn rekening zou moeten nemen.
- **Creditnota energieleverancier**
Gelukkig was er ook een forse positieve correctie. Onze energieleverancier bleek jarenlang een te hoge energierekening te hebben gestuurd, wat een eenmalige creditnota van netto € 70k opleverde.

De twee laatste posten niet meegerekend (die zijn eenmalig) zag het er medio 2019 naar uit dat Museum de Gevangenpoort zonder verder ingrijpen jaarlijks een structureel verlies van ongeveer € 100k zou gaan lijden. Bezuinigen op de vaste lasten bleek geen optie. Als eerste is

daarom bezuinigd op de externe inhuur door een pas op de plaats te maken met het project De Nieuwe Poort, wat in een bezuiniging van € 20k resulteerde.

Daarnaast is onderzocht of er een toeslag mogelijk was voor museumkaarthouders, maar daarvoor gaf de Museumvereniging geen toestemming (toeslagen moeten altijd een tijdelijk karakter hebben, bijvoorbeeld voor een specifieke tentoonstelling). Vanwege de urgentie is daarom in het najaar besloten een forse algehele ticketprijsverhoging door te voeren. Dit besluit heeft het museum niet licht genomen. Museum de Gevangenpoort hecht grote waarde aan zijn maatschappelijke functie en wil met zijn ticketprijzen toegankelijk zijn voor zoveel mogelijk mensen. Omdat de bezoekers een extra service krijgen middels een verplichte rondleiding en andere musea met eenzelfde verplichte rondleiding óók meer vragen, heeft het museum besloten toch deze stap te kunnen en moeten maken. De toegangsprijzen werden daarom op marktconformiteit getoetst en eind oktober verhoogd naar € 15,00 voor volwassenen en € 7,50 voor kinderen (was resp. € 10,00 en € 6,00).¹

De prognose is dat dit, bij een gelijk aantal bezoekers, jaarlijks een extra omzet genereert van tussen de € 90k en € 110k. De verhoging heeft in ieder geval voor 2019 al een extra omzet opgeleverd van € 17.600, zónder dat er sprake was van een daling in bezoekersaantallen.

Samen met de meevaller van het energiebedrijf heeft Museum de Gevangenpoort zo het exploitatietekort voor 2019 weten te beperken tot € 19.232 negatief.

5 Financiële positie, risico's en onzekerheden

Zoals uit het voorgaande blijkt weet het museum het hoofd boven water te houden, maar komt de financiële positie steeds meer onder druk te staan.

De solvabiliteit (afhankelijkheid van schuldeisers uitgedrukt als eigen vermogen in verhouding tot totaal vermogen) bedraagt per 31-12-2019 18% (2018: 28%). Een solvabiliteit tussen 25% en 40% wordt als gezond beschouwd. Overigens is in de berekende solvabiliteit een bedrag ad € 202.000 aan nog te besteden projectbijdragen opgenomen als zgn. kortlopende schuld. Het gaat om geworven bijdragen voor het project De Nieuwe Poort, waar nog geen uitgaven of verplichtingen tegenover staan. Het go-no go moment voor dit ambitieuze project valt in 2020. Als deze toezeggingen en de voorgenomen uitgaven buiten beschouwing worden gelaten bedraagt de solvabiliteit 23%.

Het weerstandsvermogen (verhouding eigen vermogen tot totale baten inclusief de subsidie) is een ratio die aangeeft in hoeverre een organisatie eventuele calamiteiten financieel op kan vangen. Een percentage van 10% of hoger wordt beschouwd als voldoende². Bij de Gevangenpoort daalt deze ratio, door het interen op het Eigen Vermogen, van 18% in 2018 naar 16% in 2019.

De liquiditeitspositie van het museum is onverminderd positief. De liquide middelen zijn vrij opeisbaar. De Stichting heeft geen beleggingen.

De verhouding eigen inkomsten versus subsidie geeft over 2019 een ratio van 90,2% (2018: 93,5%).³ Dit percentage, dat een uitdrukking is voor het niveau van cultureel ondernemerschap, is uitzonderlijk hoog in museumland en geeft óók aan dat Museum de Gevangenpoort met een minimum aantal betaalde medewerkers het museum draaiende weet te houden. Dit kan alleen

¹ De ticketprijs voor bezoekers met de Ooiveraarspas, de Haagse pas die gezinnen met een laag inkomen een 50%-korting geeft voor activiteiten op het gebied van sport en cultuur, is derhalve ook in prijs verhoogd.

² Zie Meta-analyse ondernemerschap, RebelGroup in opdracht van het Ministerie van OCW, 2012.

³ In de Subsidieregeling culturele basisinfrastructuur 2017–2020 van OCW staat in artikel 3.5 voor musea '... wordt geen subsidie verleend indien de eigen inkomsten van de instelling gemiddeld over de jaren 2013, 2014 en 2015 minder dan 19,5% bedragen van het totaal aan structurele subsidies van bestuursorganen ten behoeve van de exploitatie van die instelling.'

maar door de inzet en bereidwilligheid van zo'n veertig vrijwilligers en stagiaires. Deze inzet is heel fijn want de betrokkenheid van onze vrijwilligers is óók een teken dat het museum leeft en draagvlak heeft bij de Haagse bevolking, maar is meteen ook een hele kwetsbare kant van de bedrijfsvoering. Ook financieel, want bij een terugval in aantallen vrijwilligers/stagiaires, of bij langdurige ziekte van een van de vaste medewerkers, is inhuur van betaalde krachten de enige optie om de deur van dit Rijksmuseum voor bezoekers open te kunnen houden. Doet deze situatie zich voor dan schiet het museum meteen door naar rode cijfers.

Een ander groot risico voor de komende jaren is de reactie van bezoekers op de sluiting van het Binnenhof. Door ondernemers en collega culturele instellingen uit het Museumkwartier wordt rekening gehouden met een terugval van 20% in bezoekersaantallen. Door de vernieuwing van onze presentatie met het project De Nieuwe Poort willen wij extra aantrekkelijk blijven voor onze bezoekers en daarmee de kans op een dergelijke terugval minimaliseren.

6 Collectie

Geregistreerde objecten

Het aantal objecten van de collectie van Museum de Gevangenpoort dat is geregistreerd in het niet publieke registratiesysteem ADLIB is 698 (100%). Hiervan is bijna 90% voorzien van een afbeelding. Het aantal objecten van de collectie dat is ontsloten via de museumwebsite is 36. Het aantal objecten dat voor het publiek zichtbaar is in de Gevangenpoort is 118.

Conservering

Het schandblok op de Stockzolder is door Helicon (een bedrijf op het gebied van conservering van gebouwen en collectie) behandeld tegen houtworm.

Registratie

In het verslagjaar is een duidelijker scheiding aangebracht tussen collectie en rekwisieten. De collectie is gebleven in het depot bij de firma Hizkia van Kralingen in Den Haag. De rekwisieten zijn overgebracht naar een (goedkoper) depot bij de firma UTS Van der Geest Verhuizingen in Rijswijk.

Pestmanagement

Evenals voorgaande jaren controleert de fa. Helicon het gebouw vier keer per jaar op ongedierte, schimmels en dergelijke. In het houtwerk van enkele cellen is houtworm aangetroffen. In het verslagjaar zijn voorbereidingen getroffen om de houtworm actief te bestrijden.

Onderzoek

In het tijdschrift Haagse Historie verscheen in december 2019 in de rubriek De Wonderkamer een artikel over een 'Dievenvanger' uit de collectie van de Gevangenpoort, geschreven door conservator L. van Tilborg.

In- en uitgaande bruiklenen

Een brandijzer werd uitgeleend aan Kamp Westerbork in verband met de tentoonstelling 'Opgejaagd. Vervolg van Sinti en Roma tijdens de Tweede Wereldoorlog'. Deze tentoonstelling was tussen 19 mei 2019 en 2 februari 2020 te zien en werd door meer dan 100.000 bezoekers bezocht.

De portretten van Johan en Cornelis de Witt (door resp. Adriaen Hanneman en Jan de Baen) uit de Ridderkamer werden in bruikleen gegeven aan het Historisch Museum Den Briel in de periode 15 juni tot 8 september 2019, waar zij een prominent onderdeel waren van de tijdelijke expositie *De Gebroeders De Witt. Iconen van de Gouden Eeuw*. In onze Ridderkamer werden

goede reproducties van de beide portretten opgehangen.

In de tentoonstelling *Johan van Oldenbarnevelt. Man, macht en moord* toonde de Gevangenpoort naast objecten uit eigen collectie ook prenten uit het Rijksmuseum en het Haags Gemeentearchief. Topstuk van de presentatie was een beulswaard afkomstig uit de collectie van de Rüstkamer, Staatliche Kunstsammlungen Dresden waarmee Johan van Oldenbarnevelt vermoedelijk is onthoofd.

7 Meerjarig onderhouds- en investeringsplan (MOIP)

Museum de Gevangenpoort is een kleine organisatie zonder specialistische kennis op het gebied van onderhoud van monumentale gebouwen. Daarom is in 2017 voor het onderhoud een dienstverleningsovereenkomst met het Rijksvastgoedbedrijf (Rvb) afgesloten voor vier jaar. Beide partijen zien deze periode als een pilot.

De staat van het gebouw, collectie en klimaat zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en worden derhalve afzonderlijk en in samenhang gemonitord. Door het museum worden het Rvb, externe bouwadviseurs en Helicon bij het beheer en de monitoring ingezet.

In 2016 heeft Museum de Gevangenpoort in verband met de aanvraag voor de Erfgoedwet een MOIP gemaakt. Voor 2019 stond er in dit plan geen groot onderhoud gepland. Op bouwkundig gebied is alleen dagelijks onderhoud uitgevoerd, dit betreft preventief- en storingsonderhoud. Storingsonderhoud is onvoorzien en leidt derhalve tot afwijkingen van het plan. De huisvestingssubsidie die in 2019 niet is gebruikt, wordt aan de voorziening gedoteerd (zie jaarrekening).

Het MOIP voor de jaren 2020 en 2021, de laatste jaren binnen de pilot, is geactualiseerd. Het onderhoud van het gebouw is op orde. In 2020 zullen voornamelijk onderhoud en reparatiewerkzaamheden m.b.t. het schilderwerk en stucwerk worden opgepakt. In verband met de uitvoering van de museale herinrichting van de vaste opstelling in 2020 is in 2019 een begin gemaakt met het in kaart brengen van de actuele eisen t.a.v. collectie en gebouw. Dit zal in 2020 leiden tot verdere optimalisering van de huidige klimaatinstallatie.

In 2019 hebben Galerij Prins Willem V en Museum de Gevangenpoort besloten hun, sinds 2010 gedeelde, gebouwmanagementsysteem te 'onthechten'.⁴ Dit vanwege de verschillen in bestemming van de monumenten, organisatie en daardoor verschillende eisen die aan de installatie worden gesteld. De eerste fase van deze werkzaamheden is in 2019 ingezet, de werkzaamheden worden in 2020 afgerond.

Risico's en onzekerheden ten aanzien van het onderhoud liggen voornamelijk bij de kwaliteit van de dienstverlening van het Rvb. In de optiek van het museum -gebaseerd op twee jaar ervaring- verloopt de samenwerking met het Rvb (nog) niet volledig naar tevredenheid; het museum wordt onvoldoende "ontzorgd". In 2020 worden de ervaringen met het Rvb geëvalueerd en onderzoekt Museum de Gevangenpoort, samen met andere Rijksmusea, de mogelijkheden van een alternatieve leverancier. Het Rvb is hiervan op de hoogte.

8 Personeel

Zie voor het aantal fte's en het aantal medewerkers bij de Stichting Haags Historisch Museum en alleen bij Museum de Gevangenpoort onderstaande tabel.

⁴ Dit een softwarepakket waarmee op één scherm diverse signalen en alarmen op het gebied van brand, inbraak, toegangsdeuren, zichtbaar zijn.

Soorten contracten	Personeel Stichting HHM		Personeel GP	
	fte in 2019	# mdw's in 2019	fte in 2019	# mdw's in 2019
# uren van een volledige werkweek	36	--	36	--
Totaal	25,6	40	7,9	30
- waarvan vast contract	20,7	30	6,5	23
- waarvan inhuur	4,9	10	1,4	7
# stagiaires	4,7	5	2,7	3
# vrijwilligers	3,3	42	2,3	37

(bij de GP-totalen is er overlap met mdw's die voor beide musea werken)

Het ziekteverzuim bedroeg (*bron: www.arbo-online.nl):

	2018	2019	Landelijk gemiddelde 2018*
Ziekteverzuim	6,6%	4,6	4,2%
Ziektefrequentie	1,76	1,93	1,2

Bij inhuur van zzp-ers hanteert het museum, in verband met de wet DBA, overeenkomsten die gebaseerd zijn op modellen die zijn goedgekeurd door de Belastingdienst.

Op 31 december 2019 waren er 37 vrijwilligers verbonden aan Museum de Gevangenpoort. Deze vrijwilligers zijn onmisbaar in de dagelijkse bedrijfsvoering. Zij verzorgen de verplichte rondleidingen, zijn gastheer/-vrouw en verrichten diverse andere werkzaamheden.

9 Begroting 2020

Museum de Gevangenpoort jaarbegroting 2020

Model Iib- Categoriele exploitatierekening; Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2017-2020

BATEN	Begroot 2020 (okt. 2019) prijspeil 2019	Begroot 2019 (nov. 2018) prijspeil 2018
Eigen inkomsten		
1 Publieksinkomsten binnenland (2+3)	438.600	390.150
2 Kaartverkoop	412.000	356.850
3 Overige publieksinkomsten (winkel en horeca)	26.600	33.300
4 Publieksinkomsten buitenland	-	-
5 Publieksinkomsten (1+4)	438.600	390.150
6 Sponsorinkomsten (niet in natura)	25.100	-
7 Vergoeding coproducent	-	-
8 Totaal overige directe inkomsten	1.000	1.000
9 Totaal overige directe inkomsten (6+7+8)	26.100	1.000
10 Totaal directe inkomsten (5+9)	464.700	391.150
- Indirecte inkomsten, vergoeding van Galerij Prins Willem	66.000	66.000
- Indirecte inkomsten, UWV uitkering		
11 Totaal indirecte inkomsten	66.000	66.000
12 Private middelen - particulieren incl. vriendenverenigingen		
13 Private middelen - bedrijven	2.500	2.500
14 Private middelen - private fondsen	210.000	
15 Private middelen - garantie Steunfonds	40.000	23.700
16 Private middelen - goede doelenloterijen	290.000	
17 Bijdragen uit private middelen (12+13+14+15+16)	542.500	26.200
18 Totale eigen inkomsten (10+11+17)	1.073.200	483.350
19 Baten in natura	-	-
20 Totaal structureel OCW (21+22+23+24)	501.100	487.940
21 - OCW: regeling specifiek cultuurbeleid	241.401	234.646
22 - OCW: Erfgoedwet onderdeel huisvesting	150.565	147.214
23 - OCW: Erfgoedwet onderdeel collectiebeheer	109.134	106.080
24 - OCW: Kaderregeling exploitatiesubs. onderzoek en wetenschap		
25 Totaal structureel Provincie	-	-
26 Totaal structureel Gemeente	-	-
27 Totaal structureel publieke subsidie overige	-	-
28 Totaal structurele subsidies (20+25+26+27)	501.100	487.940
29 Totaal incidentele publieke subsidie	-	-
30 Totaal subsidies (28+29)	501.100	487.940
TOTALE BATEN (18+19+30)	1.574.300	971.290

LASTEN			
1	Personeelslasten totaal	638.900	582.800
2	Huisvestingslasten	198.265	210.100
3	Afschrijvingen	19.100	14.200
4	Aankopen	-	-
5	Totaal Overige lasten	726.678	197.400
	- waarvan directe collectiekosten (o.a. depothuur)	25.078	24.700
	- waarvan publiekslasten	642.500	123.400
	- waarvan algemeen beheer	59.100	49.300
	TOTAAL LASTEN (1+2+3+4+5)	1.582.943	1.004.500
6	Saldo uit gewone bedrijfsvoering	-8.643	-33.210
7	Saldo rentebaten/-lasten	100	
8	Mutatie aankoopfonds	-	-
EXPLOITATIERESULTAAT (6+7+8)		-8.543	-33.210
VOORSTEL RESULTAATBESTEMMING			
	Exploitatieresultaat	-8.543	-33.210
	Onttrekking aan bestemmingsfonds OCW 2017-2020	-	8.967
	Onttrekking aan algemene reserve GP	-8.543	-24.243

Toelichting bij de GP-begroting 2020, dd 5 nov. 2019

Noemenswaardige punten zijn:

- Na veel onderzoek is besloten de toegangsprijs van € 10,00 naar € 15,00 te verhogen. Dit betekent een stijging van € 100K ten opzichte van de prognose 2019. Voorzichtigheidshalve is gerekend met een daling van het bezoekersaantal en de meest conservatieve omzetraming is aangehouden. Het geprognostiseerde structurele verlies wordt hiermee nagenoeg weggewerkt.

Nadat het besluit tot verhoging was genomen (14 okt jl.) is óók besloten de stijging met onmiddellijke ingang te implementeren en en niet te wachten tot 1 januari 2020. Hiermee hoopten we ook het verlies over 2019 te beperken. Nadien hebben we dagelijks de reacties van bezoekers gevolgd. Vooralsnog geeft de stijging geen (enkel) probleem.

- Het project De Nieuwe Poort is volledig in de begroting opgenomen voor 584K, zowel qua kosten als qua baten, onder voorbehoud van het go/no go. De eigen bijdrage aan dit project is begroot als 19K. Zie voor een verdere toelichting op dit project en de go/go-beslissing onderaan p. 5.

- De begroting eindigt vooralsnog met een tekort van 9K.

Het begrote exploitatieresultaat is inmiddels achterhaald. Tijdens het maken van de begroting (najaar 2019) gingen we er nog vanuit dat medio 2020 het Binnenhof zou sluiten, maar de start van de renovatie is met een jaar uitgesteld. Het aantal bezoekers zal daarom naar verwachting hetzelfde uitkomen als in 2019, met een licht positief exploitatieresultaat als gevolg.

10 Impact Corona-crisis

Ten tijde van het opstellen van deze financiële verantwoording over 2019 is de corona-crisis de realiteit. Deze crisis heeft financiële gevolgen voor het museum in 2020 en wellicht komende jaren, zoals een daling van de omzet. De omvang hiervan is echter vooralsnog niet in te schatten.

Wel heeft de overheid nadrukkelijk haar steun uitgesproken om de financiële gevolgen zo veel als mogelijk te beperken. Een landelijk steunfonds is hiervoor in de maak. Ook is direct en via de Museumvereniging contact met het Ministerie van OCW over de steun die zij (kunnen) gaan verlenen. Op korte termijn zal deze bestaan uit het in één keer uitkeren van de bevoorschottingen voor de rest van het jaar (in plaats per maand) om mogelijke

liquiditeitsproblemen voor te zijn.

De begroting uit de vorige paragraaf (dd. 5 november 2019), zal worden aangepast zodra wij weten waaruit de overheidssteun gaat bestaan.

Bijlage 4 - Financiële verantwoording Museum de Gevangenpoort

Inhoud

1	Balans per 31 december 2019	1
2	Categoriale exploitatierekening 2019 volgens model IIb Handboek Instellingen 2017-2020 ...	2
3	Categoriale en functionele exploitatierekening over 2019 volgens model IIc	4
4	Toelichting op model IIc – Categoriale en functionele exploitatierekening	5

1 Balans per 31 december 2019

(na verwerking van de resultaatbestemming)

	2019	2018
<u>Actief</u>		
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa	65.840	60.364
VLOTTENDE ACTIVA		
Onderhanden projecten	-	-
Vorraden	9.191	3.659
Vorderingen	257.388	82.352
Liquide middelen	522.741	460.259
Totaal vlottende activa	789.320	546.270
Totaal activa	855.160	606.634
<u>Passief</u>		
EIGEN VERMOGEN		
- Algemene reserve	151.423	170.655
- Bestemmingsfonds OCW	-	-
	151.423	170.655
AANKOOPFONDS	88.706	91.911
VOORZIENINGEN		
- Groot onderhoud gebouwen en installaties	235.627	161.713
- Overige voorzieningen	59.894	41.883
	295.521	203.596
LANGLOPENDE SCHULDEN	-	-
KORTLOPENDE SCHULDEN	319.510	140.472
Totaal passiva	855.160	606.634

2 Categoriele exploitatierekening 2019 volgens model IIb Handboek Instellingen 2017-2020

BATEN	Uitkomst 2019	Begroot 2019	Uitkomst 2018
Eigen inkomsten			
1 Publieksinkomsten binnenland (2+3)	377.409	390.150	356.549
2 Kaartverkoop	350.740	356.850	330.037
3 Overige publieksinkomsten	26.669	33.300	26.512
4 Publieksinkomsten buitenland	-	-	-
5 Publieksinkomsten (1+4)	377.409	390.150	356.549
6 Sponsorinkomsten (niet in natura)	-	-	-
7 Vergoeding coproducent	-	-	-
8 Overige directe inkomsten	2.897	1.000	1.100
9 Totaal overige directe inkomsten (6+7+8)	2.897	1.000	1.100
10 Totaal directe inkomsten (5+9)	380.306	391.150	357.649
11 Indirecte inkomsten	69.074	66.000	70.809
12 Private middelen - particulieren incl. vriendenverenigingen	-	-	-
13 Private middelen - bedrijven	2.500	2.500	2.500
14 Private middelen - private fondsen	-	23.700	25.000
15 Private middelen - goede doelenloterijen	-	-	-
16 Bijdragen uit private middelen (12+13+14+15)	2.500	26.200	27.500
17 Totale eigen inkomsten (10+11+16)	451.880	483.350	455.958
18 Baten in natura	-	-	-
19 Totaal structureel OCW (20+21+22+23)	501.100	487.940	487.940
20 - OCW: regeling specifiek cultuurbeleid (publieksactiviteiten)	241.401	234.646	234.646
21 - OCW: Erfgoedwet onderdeel huisvesting	150.565	147.214	147.214
22 - OCW: Erfgoedwet onderdeel collectiebeheer	109.134	106.080	106.080
23 - OCW: Kaderregeling exploitatiesubs. onderzoek en wetenschap	-	-	-
24 Totaal structureel Provincie	-	-	-
25 Totaal structureel Gemeente	-	-	-
26 Totaal structurele publieke subsidie overige	-	-	-
27 Totaal structurele subsidies (19+24+25+26)	501.100	487.940	487.940
28 Totaal incidentele publieke subsidie	-	-	-
29 Totaal subsidies (27+28)	501.100	487.940	487.940
TOTAAL BATEN (17+18+29)	952.980	971.290	943.898
LASTEN			
1 Personeelslasten	626.562	582.800	605.699
2 Huisvestingslasten	118.289	210.100	203.767
3 Afschrijvingen	14.132	14.200	8.979
4 Aankopen	-	-	-
5 Overige lasten	218.345	197.400	198.215
6 Totale lasten (1+2+3+4+5)	977.328	1.004.500	1.016.660
6 Saldo uit gewone bedrijfsvoering	-24.348	-33.210	-72.762
7 Saldo rentebaten/-lasten	1.911	-	39
8 Mutaties aankoopfonds/ collectiefonds	3.205	-	-
Exploitatieresultaat (6+7+8)	-19.232	-33.210	-72.723
VOORSTEL RESULTAATBESTEMMING			
Exploitatieresultaat	-19.232	-33.210	-72.723
Onttrekking bestemmingsfonds OCW 2017-2020	0	8.967	21.492
Dotatie resp. onttrekking algemene reserve GP	-19.232	-24.243	-51.231

PERSONEEL EN VRIJWILLIGERS	Uitkomst 2019		Begroet 2019		Uitkomst 2018	
<i>Specificatie personeelslasten</i>	€	fte	€	fte	€	fte
1 Waaran vast contract	405.698	6,2	431.500	6,2	391.659	5,9
2 Waaran tijdelijk contract	27.479	0,4	18.300	0,3	-	-
3 Waaran inhuur *	193.385	1,4	133.000	1,9	214.040	2,5
4 personeelslasten totaal (1+2+3)	626.562	7,9	582.800	8,4	605.699	8,4
<i>Vrijwilligers</i>	aantal		aantal		aantal	
5 Vrijwilligers: fte	2,3		2,3		2,5	
6 Vrijwilligers: personen	42		36		41	

* Additionele inhuur en stagiairs voor o.a. beveiliging worden niet uitgedrukt in fte

3 Categoriele en functionele exploitatierekening over 2019 volgens model IIc

Museum de Gevangenpoort categoriele en functionele realisatie 2019			Publieksactiviteiten	Collectiebeheer	Algemeen beheer
BATEN					
Eigen inkomsten					
1	Publieksinkomsten binnenland (2+3)	377.409	377.409		
2	Kaartverkoop	350.740	350.740		
3	Overige publieksinkomsten ¹⁾	26.669	26.669		
4	Publieksinkomsten buitenland	-			
5	Publieksinkomsten (1+4)	377.409	377.409		
6	Sponsorinkomsten (niet in natura) ²⁾	-			
7	Vergoeding coproducent	-			
8	Totaal overige directe inkomsten	2.897	2.897		
9	Totaal overige directe inkomsten (6+7+8)	2.897	2.897		
10	Totaal directe inkomsten (5+9)	380.306	380.306		
11	Indirecte inkomsten ³⁾	69.074	66.213		2.861
12	Private middelen - particulieren incl. vriendenverenigingen	-			
13	Private middelen - bedrijven	2.500	2.500		
14	Private middelen - private fondsen	-			
15	Private middelen - goede doelenloterijen	-			
16	Bijdragen uit private middelen (12+13+14+15)	2.500	2.500	-	-
17	Totale eigen inkomsten (9+10+16)	451.880	449.019	-	2.861
18	Baten in natura	-			
19	Totaal structureel OCW (20+21+22+23)	501.100	359.013	117.801	24.286
20	- OCW: regeling specifiek cultuurbeleid	241.401	241.401		
21	- OCW: Erfgoedwet onderdeel huisvesting	150.565	117.612	8.667	24.286
22	- OCW: Erfgoedwet onderdeel collectiebeheer	109.134		109.134	
23	- OCW: Kaderregeling exploitatiesubs. onderzoek en weten	-			
24	Totaal structureel Provincie	-			
25	Totaal structureel Gemeente	-			
26	Totaal structureel publieke subsidie overige	-			
27	Totaal structurele subsidies (19+24+25+26)	501.100	359.013	117.801	24.286
28	Totaal incidentele publieke subsidie	-			
29	Totaal subsidies (27+28)	501.100	359.013	117.801	24.286
	TOTALE BATEN (17+18+29)	952.980	808.032	117.801	27.147
LASTEN					
1	Personeelslasten totaal	626.562	412.362	62.200	152.000
2	Huisvestingslasten	118.289	89.107	19.272	9.910
3	Afschrijvingen	14.132	949	1.200	11.983
4	Aankopen	-			
5	Overige lasten	218.345	109.652	28.069	80.624
6	TOTALE LASTEN (4+5+6+7+8)	977.328	612.070	110.741	254.517
6	Saldo uit gewone bedrijfsvoering	-24.348	195.962	7.060	-227.370
7	Saldo rentebaten/-lasten	1.911			1.911
8	Mutatie aankoopfonds	3.205		3.205	
9	Toerekening algemeen beheer	-	-205.167	-20.291	225.459
	Exploitatieresultaat (6+7+8+9)	-19.232	-9.206	-10.026	-

4 Toelichting op model IIc – Categoriele en functionele exploitatierekening

In model IIc “categoriale en functionele exploitatierekening” worden baten en lasten toegerekend naar de functies publieksactiviteiten, collectiebeheer en algemeen beheer. In de functionele verdeling worden de definities en aanwijzingen gevolgd van het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2017-2020 van januari 2020 (hierna genoemd: Handboek cultuursubsidies).

De volgende stappen zijn gezet in de toerekening:

Stap 1

Allereerst vindt directe toerekening plaats van baten en lasten, exclusief de huisvestingssubsidie en huisvestingslasten aan de publieks- en collectiefunctie. Indien dit niet mogelijk is, worden baten en lasten toegerekend aan algemeen beheer. Bij de toerekening aan de museale functies wordt een consistente gedragslijn gehanteerd over de jaren.

Bij de baten is de algemene regel, dat de baten de kosten volgen.

Inkomsten uit kaartverkoop worden toegerekend aan de rubriek publieksactiviteiten en overige activiteiten. Hetzelfde geldt voor **overige publieksinkomsten**, deze hebben betrekking op inkomsten uit de (kleine) winkel en de horeca omzet.

2019:

Entreegelden 2019 bedroegen € 350.740. Deze uitkomst is in lijn met het begrote bedrag ad € 356.850. In de loop van 2019 bleken de entreegelden achter te lopen op het begrote bedrag. Om het tijt te keren is tussentijdse verhoging van de entreprijs noodzakelijk gebleken. De toegangsprijs is verhoogd van 10 naar 15 euro voor volwassenen, in oktober 2019. Aan het einde van het jaar is de opbrengst hierdoor alsnog conform het begrote bedrag. Het bezoekersaantal was licht lager dan geraamd: 59.165 bezoeken, tegen een raming in de begroting van 61.000 bezoekers.

De realisatie 2019 winkel en horeca ad € 26.669 betreft hoofdzakelijk de verkoop van museumkaarten.

Sponsorinkomsten worden in het algemeen geworven voor publieksactiviteiten op projectbasis. Hierbij geldt de regel dat de baten de lasten volgen.

2019:

In 2019 zijn geen sponsormiddelen geworven.

De rubriek **vergoedingen coproductanten** heeft betrekking op museale activiteiten in samenwerkingsverbanden met andere musea of instellingen.

In 2019 heeft Museum de Gevangenpoort samengewerkt in o.a. MuseumJeugdUniversiteit en ook in het Hofvijverpasse-partout. De financieel-administratieve afhandeling van beide is door partnermusea, waaronder het Haags Historisch Museum, verzorgd. Hierdoor zijn er geen vergoedingen coproductanten gerealiseerd in 2019 en uiteraard ook geen bijbehorende kosten gemaakt door de Gevangenpoort.

De **overige directe inkomsten** ad € 2.897 hebben betrekking op incidentele baten voor zaalverhuur in de Gevangenpoort.

Indirecte inkomsten hebben hoofdzakelijk betrekking op de dienstverlening van Museum de Gevangenpoort aan de naastgelegen Galerij Prins Willem V (Mauritshuis). Sinds 2010 verzorgt Museum de Gevangenpoort de entree en publieksvoorzieningen voor de Galerij Prins Willem V.

De vergoeding hiervoor wordt toegerekend aan de publieksfunctie. De kosten die hiervoor gemaakt worden, vallen namelijk in de publieksfunctie. Ook hier geldt het principe dat de baten de lasten volgen. Het gaat grotendeels om personele kosten en ook om een bedrag aan materiele kosten voor o.a. energie. In 2018 werd hiervoor een bedrag doorberekend van € 66.213 (begroot € 66.000, 2018 € 68.114).

Het overige bedrag aan indirecte inkomsten heeft betrekking op ontvangen uitkeringen van verzekering en van het UWV (2019 € 2.861; begroot € 0; 2018 € 2.695).

Ook voor **bijdragen uit private middelen geldt**, dat de baten de lasten volgen.

In 2019 werd € 2.500 als bate gerealiseerd uit een bijdrage van het Sebastiaan Genootschap, de business club van de Stichting Haags Historisch Museum. Deze bijdrage is benut voor vergroting van het publieksbereik.

De **OCW subsidies Bis en erfgoedwet collectiebeheer** worden conform het Handboek Instellingen toegekend aan de functies waarvoor de subsidie bestemd is:

- de ontvangen subsidie BIS komt bij de baten onder de functie publieksactiviteiten
- de ontvangen subsidie EW collectiebeheer komt bij de baten onder de functie collectiebeheer

De toerekening van de kosten aan de functies is als volgt:

Salarislasten zijn rechtstreeks verdeeld naar de functie. Het criterium is de functionele inzet voor de publieksfunctie; voor collectie of voor algemeen beheer; de rubricering volgt daardoor niet in alle gevallen de lijnen van de organisatiestructuur.

De toerekening is als volgt:

- Publieksfunctie, dit betreft
 - de medewerkers van de afdeling publiekszaken, waaronder PR, (online) marketing, organisatie van evenementen, educatie en rondleidingen;
 - medewerkers van de afdeling locatiemanagement die belast zijn met publieksbegeleiding, het opstellen van roosters voor rondleidingen en kassawerkzaamheden, en met de beveiliging op zaal /bij rondleidingen. De beveiligers in opleiding (stagiairs) zijn werkzaam voor de publieksveiligheid.
 - in 2019 waren er evenals in 2018 projectmedewerkers ingehuurd voor de museale vernieuwing van de Gevangenpoort volgens het beleidsplan 2017-2020.
- Collectiefunctie, dit betreft
 - medewerkers van de afdeling collectie, belast met onderzoek, registratie, behoud en beheer van objecten in Museum de Gevangenpoort en in het externe depot.
 - de kosten van een beveiligingsmedewerker, specifiek verantwoordelijk voor de alarmcentrale en coördinatie van de beveiliging is toegerekend aan de collectie.
 - in 2019 is er een tijdelijke collectiemedewerker ingehuurd voor onderzoek naar (behoud en beheer van) de collectie.
- Algemeen beheer, dit betreft
 - de personeelslasten van directie, secretariaat, personeelszaken, financiën en ICT. De functie beleidsontwikkeling wordt bij de Gevangenpoort ook aan algemeen beheer toegerekend; het betreft een zeer beperkt aantal uren van één medewerker. In 2019 waren er tot slot kosten voor de inhuur van een bouwkundig adviseur voor een klein aantal uren.

Afschrijvingen voor publieksactiviteiten betreffen 50% van de afschrijvingskosten voor de inventaris.

Afschrijvingen voor de collectie betreffen in 2019 de luchtontvochtigers (installaties).

De resterende afschrijvingskosten worden toegerekend aan algemeen beheer: de overige 50% van de afschrijvingskosten voor de inventaris, en de afschrijvingskosten van de overige installaties en de ICT.

Overige lasten

Voor de publieksfunctie worden hier opgenomen de kosten voor vrijwilligers, educatie, vaste opstelling, presentaties en tentoonstellingen, evenementen, website, marketing en communicatie.

Collectie bevat de kosten voor huur van het externe depot, registratie, restauraties, transportkosten behorend bij het reguliere collectiebeheer (dus niet behorend bij tentoonstellingen), kosten voor het zgn. "pestmanagement" en overige collectiekosten. Voor algemeen beheer wordt hier opgenomen kantoorkosten, advieskosten, overige personeelskosten en overige algemene kosten.

Stap 2

De huisvestingslasten en de huisvestingssubsidie worden op contractniveau of op basis van vierkante meters toegerekend aan de verschillende functies. De daarbij behorende subsidie huisvestingbedragen worden op dezelfde manier toegerekend aan de verschillende functies. De baten volgen de kosten.

De som van de baten en lasten omtrent de OCW subsidie erfgoedwet huisvesting moet bij elke functie na resultaatbestemming € 0 zijn (Handboek cultuursubsidies blz. 46).

Er is voor gekozen om allereerst kosten toe te wijzen zijn op contractniveau en om vervolgens de overige kosten te verdelen op basis van vierkante meters.

Op contractniveau wordt toegewezen aan de collectiefunctie het onderhoudscontract met Siemens voor de installaties voor beveiliging en museumklimaat. In 2019 bedroegen deze kosten € 8.677.

De overige huisvestingslasten zijn niet direct toe te wijzen aan een functie. Deze worden daarom toegerekend op basis van vierkante meters. Op basis van de oppervlaktes van de verschillende ruimtes in het gebouw, blijkt 90% toe te wijzen aan publieksfunctie en 10 % aan algemeen beheer.

Aan de collectiefunctie zijn geen ruimtes, en dus geen vierkante meters, toe te rekenen. De topstukken van de collectie staan opgesteld in voor het publiek toegankelijke ruimtes die daarmee aan de publieksfunctie worden toegerekend. De overige objecten bevinden zich in het extern gehuurde depot, waarvan de kosten reeds zijn verantwoord als overige lasten/collectiefunctie.

In 2019 bedroegen de kosten voor huisvesting € 118.289 (begroot € 210.100, uitkomst 2018 € 203.767). Van de huisvestingslasten komt een bedrag van € 142.085 ten laste van de subsidie erfgoedwet huisvesting, samen met € 8.480 personele lasten voor o.a. bouwkundig adviseurs, totaal € 150.565. Dit is gelijk aan het ontvangen bedrag aan huisvestingssubsidie: € 150.565. Er wordt voldaan aan de eis in het Handboek Instellingen dat de som van baten en lasten omtrent de subsidie erfgoedwet huisvesting bij elke functie na resultaatbestemming nul moet zijn.

De overige huisvestingslasten komen niet ten laste van de subsidie voor huisvesting. Dit betreft kosten voor energie, schoonmaak en dergelijke en bedroegen in 2019 in totaal - € 21.058. Dit negatieve bedrag (per saldo een bate in plaats van kosten voor het museum) is ontstaan door een teruggave van energielasten over een lange periode.

Deze teruggave bedroeg € 70.828 en had betrekking op de periode 2010-2018. Bij een schouw van het gebouw, op verzoek van het museum, bleek in 2019 dat Eneco en Stedin ten onrechte factureerden voor een tweede elektriciteitsmeter en -levering. Een teruggave voor het teveel betaalde bedrag volgde. Voor de toekomst heeft dit een welkome verlaging van de energielasten tot gevolg.

De overige huisvestingskosten over het jaar 2019 bedragen € 49.448 (begroot € 63.510; 2018 € 58.918). Derhalve waren er minder kosten dan begroot en minder dan in 2018; de verlaging van de energielasten is hierin zichtbaar.

Stap 3

De algemene beheerkosten worden toegerekend aan de publieksactiviteiten en aan collectiebeheer.

Het saldo van de algemene beheerkosten in 2019 bedraagt in de functionele verdeling € 225.459. Dit saldo moet worden toegerekend volgens een verdeelsleutel aan de publieksfunctie dan wel de collectiefunctie.

Conform de voorschriften in het Handboek Cultuursubsidies wordt de subsidie erfgoedwet huisvesting in deze berekening buiten beschouwing gelaten alsmede eventuele aankoopkosten voor de collectie.

Op basis van de in het Handboek beschreven systematiek worden de kosten voor 91 % (€ 205.167) toegewezen aan de publieksfunctie en voor 9% (€ 20.291) aan de collectiefunctie (totaal € 225.459).

Resultaatbestemming

Het resultaat 2019 bedraagt € 19.232 negatief.

In het Handboek Instellingen van januari 2020 is de verplichting vervallen tot vorming van een bestemmingsfonds OCW en/of een bestemmingsfonds OCW collectiebeheer. Museum de Gevangenpoort beschikte per 1-1-2019 niet meer over bestemmingsfondsen OCW.

Dit betekent dat het resultaat over 2019 ad € 19.232 negatief onttrokken wordt aan de algemene reserve van Museum de Gevangenpoort.